

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, decembar 2012. godine

ZAKON
O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA U FEDERACIJI
BOSNE I HERCEGOVINE

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Predmet i primjena zakona

- (1) Ovim zakonom se uređuje izvršenje krivičnih sankcija: kazne zatvora; kazne dugotrajnog zatvora; kazne maloljetničkog zatvora, kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom kao načina izvršenja kazne zatvora, izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i mjere sigurnosti obaveznog liječenja od zavisnosti, odgojne zavodske mjere i mjera pritvora, organizacija i rad organa nadležnih za izvršenje krivičnih sankcija i druga pitanja od značaja za izvršenje krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).
- (2) Izvršenje drugih krivičnih sankcija i odgojnih mjera koje nisu uređene ovim zakonom, uredit će se kantonalnim zakonom.

Član 2.

Izvršenje krivičnih sankcija i pritvora Suda BiH

- (1) Na izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora koje je izrekao, odnosno odredio Sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH), a koje izvršavaju organi u Federaciji, primjenjuje se Zakon Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera ("Službeni glasnik BiH", broj 12/10 – prečišćeni tekst, u daljnjem tekstu: ZIKS BiH).
- (2) Sredstva potrebna za izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora, koje je izrekao Sud BiH osiguravaju se u skladu sa ugovorom zaključenim između Federalnog ministarstva pravde (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) i Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine.

Član 3.

Izvršenje krivičnih sankcija i pritvora Suda Brčko Distrikta BiH

- (1) Na izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora određenih od strane sudova Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, a koje izvršavaju organi u Federaciji, primjenjuju se zakoni Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine kojima se uređuje izvršenje krivičnih sankcija.
- (2) Sredstva potrebna za izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora iz stava 1. ovog člana osiguravaju organi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, u skladu sa ugovorom zaključenim između Federalnog ministarstva i Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 4.

Primjena krivičnog zakonodavstva Federacije
na izvršenje krivičnih sankcija

Na izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora, koje je izrekao nadležni sud u Federaciji primjenjuju se odgovarajuće odredbe Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11), Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene

novine Federacije BiH", br. 35/03,37/03, 56/03,78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07 i 9/09) i ovog zakona.

Član 5. Početak izvršenja

- (1) Izvršenju krivičnih sankcija i mjere pritvora pristupa se odmah nakon što odluka kojom je krivična sankcija izrečena, odnosno odluka kojom je mjera pritvora određena, postane pravomoćna i ako za njeno izvršenje nema zakonskih smetnji.
- (2) Sa izvršenjem krivičnih sankcija i mjere pritvora može se otpočeti i prije nego što je odluka kojom je krivična sankcija izrečena, odnosno odluka kojom je mjera pritvora određena postala pravomoćna samo ako je to zakonom posebno određeno.

Član 6. Radnje za provođenje izvršenja

- (1) Kada su ispunjeni uvjeti da se pristupi izvršenju krivične sankcije i mjere pritvora, nadležni sud i drugi organi nadležni za izvršenje dužni su preduzeti sve potrebne radnje radi provođenja izvršenja bez odlaganja.
- (2) Izvršenje krivične sankcije i mjere pritvora može biti odgođeno samo u slučajevima i pod uvjetima predviđenim ovim zakonom.

Član 7. Troškovi izvršenja

Osoba prema kojoj se izvršava krivična sankcija i mjera pritvora ne plaća troškove njenog izvršenja osim troškova koje je namjerno prouzrokovala i za koje je to ovim zakonom utvrđeno.

Član 8. Oslobođenje od pristojbi

Za podneske, službene radnje i druge akte vezano za izvršenje krivičnih sankcija ne plaćaju se sudske i upravne pristojbe.

Član 9. Kontakti stranih državljana i apatrida

- (1) Stranom državljaninu prema kojem se izvršava krivična sankcija omogućava se kontakt sa diplomatskim ili konzularnim predstavnikom zemlje ili zemlje koja zastupa interese njegove zemlje ili nacionalnim ili međunarodnim organima čija je dužnost djelovanje u interesu te osobe.
- (2) Osobe bez državljanstva i izbjeglice mogu se obraćati institucijama koje po pravilima međunarodnog prava štite interese tih osoba.

Član 10. Međusobna suradnja nadležnih organa

- (1) Organi izvršne vlasti, sudovi, pravne osobe i javne ustanove u čijem djelokrugu je primjena zdravstvenih, socijalnih, odgojnih, naučnih ili drugih mjera od značaja za izvršenje krivičnih sankcija dužni su međusobno sarađivati, a naročito sa organima nadležnim za izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora.
- (2) Organi za izvršenje krivičnih sankcija dužni su sarađivati sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda, saglasno zakonu i odgovarajućim međunarodnim

propisima i omogućit će kontakte sa osobama prema kojima se izvršava krivična sankcija.

Član 11. Stručno vijeće

Radi praćenja, proučavanja i unaprjeđivanja sistema izvršenja krivičnih sankcija federalni ministar pravde (u daljnjem tekstu: Ministar) može osnovati stručno vijeće od predstavnika naučnih ustanova, sudova, tužilaštava, organa za izvršenje sankcija, stručnih udruženja i drugih institucija koje se bave pitanjima kriminaliteta i izvršenja krivičnih sankcija.

Član 12. Poseban interes Federacije

Izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora su poslovi od posebnog interesa za Federaciju.

Član 13. Definicije pojmova

- (1) Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira da li su u ovom zakonu korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se jednako na muški i ženski rod.
- (2) Osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno, pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:
 1. "osuđenik" je osoba muškog ili ženskog spola za koju je pravomoćnom odlukom nadležnog suda utvrđeno da je krivično odgovorna za određeno krivično djelo i kojoj je izrečena odgovarajuća kazna, odnosno kazna i mjera, a koja još nije na izdržavanju kazne zatvora ili joj je odloženo izvršenje kazne ili je odobren prekid izdržavanja kazne ili je uvjetno otpuštena.
 2. "zatvorenik" je osuđena osoba muškog ili ženskog spola koja se nalazi na izdržavanju kazne zatvora, dugotrajnog zatvora ili maloljetničkog zatvora i kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, u skladu sa ovim zakonom,
 3. "prитvorenik" je osoba muškog ili ženskog spola kojoj je određena mjera pritvora tokom trajanja krivičnog postupka i koja se nalazi na izdržavanju te mjere, u skladu sa ovim zakonom,
 4. "osobe lišene slobode" su osobe navedene pod tač. 2. i 3. ovog člana,
 5. "nadležno ministarstvo pravde" je Federalno ministarstvo i Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine,
 6. "zatvorski policajac" je zapovjednik zatvorske policije, nadzornik zatvorske policije i zatvorski policajac,
 7. "kazna" je svaka krivična sankcija koja je izrečena kao kazna zatvora, kazna dugotrajnog zatvora, kazna maloljetničkog zatvora i kazna rada za opće dobro na slobodi,
 8. "kazna zatvora" je kazna zatvora i kazna dugotrajnog zatvora.

II. FEDERALNI ORGANI I ORGANIZACIONE JEDINICE ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA I MJERE PRITVORA

1. Organizacija izvršenja krivičnih sankcija

Član 14.

Poslovi izvršenja krivičnih sankcija Federalnog ministarstva

- (1) Federalno ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove izvršenja krivičnih sankcija koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Federacije u skladu sa odgovarajućim odredbama ovog zakona, Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/05), Zakona o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave ("Službene novine Federacije BiH", br. 58/02, 19/03, 38/05, 2/06, 8/06, 61/06, 52/09 i 48/11) i Zakona o sudovima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 38/05, 22/06, 63/10 i 72/10).
- (2) Poslove iz stava 1. ovog člana Federalno ministarstvo vrši neposredno i preko Federalne uprave za izvršenje krivičnih sankcija, mjere pritvora, mjera sigurnosti i odgojne zavodske mjere.

Član 15.

Federalna uprava za izvršenje krivičnih sankcija

- (1) Ovim zakonom osniva se Federalna uprava za izvršenje krivičnih sankcija, mjere pritvora i mjera sigurnosti, uređenih ovim zakonom, koja je u sastavu Federalnog ministarstva.
- (2) Federalna uprava za izvršenje krivičnih sankcija, mjere pritvora i mjera sigurnosti (u daljnjem tekstu: Federalna uprava) vrši upravne, stručne i druge poslove izvršenja krivičnih sankcija i mjere pritvora, koji se odnose na: organizovanje i rukovođenje sistemom izvršenja krivičnih sankcija, edukaciju i upravljanje ljudskim resursima, stvaranje materijalnih i drugih uvjeta za izvršenje svake od krivičnih sankcija i zadovoljavanje životnih potreba zatvorenika i pritvorenika, osiguranje zatvorenika i pritvorenika i objekata u kojima borave i rade, zdravstvenu zaštitu, utvrđivanje i provođenje programa tretmana zatvorenika, rada i obrazovanja, ostvarivanje prava i dužnosti zatvorenika i pritvorenika, osiguranje sredstava za redovan rad i druge poslove, organizovanje i funkcionisanje informacionog sistema za izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora.
- (3) Federalna uprava u svojim organizacionim jedinicama može imati unutrašnje organizacione jedinice u kojima se ostvaruje radna terapija zatvorenika i pritvorenika.

Član 16.

Organizacija Federalne uprave

- (1) Federalnu upravu čine sljedeće osnovne organizacione jedinice:
 - Središnji ured,
 - Centar za određivanje tretmana,
 - Centar elektronskog nadzora
 - kazneno-popravni zavodi,

- Sektor zdravstvene zaštite zatvorenika i pritvorenika.
- (2) U sastavu Sektora zdravstvene zaštite iz stava 1. ovog člana su dva odvojena odjeljenja:
- za izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečene uz kaznu zatvora i
 - mjere sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara izrečene uz kaznu zatvora.
- (3) Unutrašnja organizacija Federalne uprave detaljnije se uređuje pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva, kao poseban dio tog pravilnika, u skladu sa ovim zakonom.

Član 17.

Naziv i sjedište Federalne uprave

- (1) Federalna uprava djeluje pod nazivom: Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine – Federalno ministarstvo pravde – Federalna uprava za izvršenje krivičnih sankcija, mjere pritvora i mjera sigurnosti.
- (2) Sjedište Federalne uprave je u Sarajevu.
- (3) Federalna uprava i njene organizacione jedinice imaju pečat koji se izdaje u skladu sa Zakonom o pečatu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", 2/94, 21/96 i 46/07).

Član 18.

Odgovornost za rad Federalne uprave

Federalna uprava za svoj rad odgovora Ministru.

Član 19.

Rukovođenje Federalnom upravom

- (1) Federalnom upravom rukovodi direktor Federalne uprave.
- (2) Direktora Federalne uprave, na osnovu javnog konkursa, postavlja i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije).
- (3) Za direktora Federalne uprave može se postaviti osoba koja ima visoku školsku spremu društvenog smjera i pet godina radnog iskustva, a od toga najmanje tri godine na poslovima izvršenja krivičnih sankcija.
- (4) Direktor Federalne uprave je državni službenik sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima koji se postavlja na period od pet godina, sa mogućnošću reizbora nakon isteka mandata.
- (5) Direktor Federalne uprave za svoj rad i za rad Federalne uprave odgovara Ministru i Vladi Federacije kojima podnosi godišnji izvještaj o radu Federalne uprave, a na zahtjev Ministra i Vlade Federacije podnosi izvještaj i za kraće periode.

Član 20.

Središnji ured

Središnji ured vrši stručne, upravne i druge poslove izvršenja krivičnih sankcija i mjere pritvora, koji se odnose na organizovanje, rukovođenje i kontrolu sistema izvršenja krivičnih sankcija, edukaciju i upravljanje ljudskim resursima, stvaranje materijalnih i drugih uvjeta za izvršenje svake od krivičnih sankcija i zadovoljavanje životnih potreba zatvorenika i pritvorenika, osiguranje zatvorenika i pritvorenika i objekata u kojima borave i rade, zdravstvenu zaštitu, utvrđivanje i provođenje programa njihovog tretmana, rada i obrazovanja, ostvarivanja njihovih prava i dužnosti, osiguranje sredstava za redovan rad i

druge poslove, organizovanje i funkcionisanje informacionog sistema za izvršenje krivičnih sankcija i mjere pritvora.

Član 21.

Centar za određivanje tretmana

- (1) U Centar za određivanje tretmana (u daljnjem tekstu: Centar) primaju se osuđenici kojima je izrečena kazna zatvora preko šest mjeseci, kazna dugotrajnog zatvora i kazna maloljetničkog zatvora.
- (2) Za vrijeme boravka u Centru tim stručnih osoba odgovarajućih specijalnosti prati ponašanje osuđenika, sa njim obavlja kontakte i na osnovu toga kao i sudskih presuda proučava osobnost osuđenika, o čemu sačinjava nalaz, utvrđuje prijedlog tretmana te raspoređuje osuđenika u odgovarajući kazneno-popravni zavod.
- (3) Centar je osnovna organizaciona jedinica Federalne uprave, sa sjedištem u Zenici.

Član 22.

Kazneno-popravni zavodi i upravnik zavoda

- (1) U sastavu Federalne uprave su kazneno-popravni zavodi (u daljnjem tekstu: zavod) kao osnovne organizacione jedinice u kojima se izvršava kazna zatvora, dugotrajnog zatvora i maloljetničkog zatvora, kao i mjera pritvora.
- (2) Zavod može imati odjeljenja u svom sjedištu ili van sjedišta kao unutrašnje organizacione jedinice.
- (3) Zavod je, u pravilu, organizaciona jedinica van sjedišta Federalne uprave.
- (4) Zavodom rukovodi upravnik zavoda koji ima status načelnika osnovne organizacione jedinice. Upravnika zavoda na osnovu javnog konkursa, koji provodi Agencija za državnu službu Federacije Bosne i Hercegovine, postavlja i razrješava Ministar.
- (5) Za upravnika zavoda može se postaviti osoba koja ima visoku školsku spremu društvenog smjera i pet godina radnog iskustva, a od toga najmanje tri godine na poslovima izvršenja krivičnih sankcija.
- (6) Upravnik zavoda postavlja se na period od četiri godina, sa mogućnošću reizbora nakon isteka mandata.

Član 23.

Vrste zavoda i maloljetnički zatvor

- (1) Zavodi se organizuju za izvršenje kazne zatvora izrečene:
 1. osuđenim punoljetnim osobama muškog spola;
 2. osuđenim punoljetnim osobama ženskog spola;
 3. osuđenim maloljetnim osobama muškog spola;
 4. osuđenim maloljetnim osobama ženskog spola.
- (2) Osuđene maloljetne osobe muškog i ženskog spola kaznu zatvora mogu izdržavati u posebnim odjeljenjima za izvršenje kazne maloljetničkog zatvora.
- (3) Posebna odjeljenja za izvršenje kazne maloljetničkog zatvora iz stava 2. ovog člana mogu se organizovati kao odvojena odjeljenja i u zavodima u kojima kaznu zatvora izdržavaju punoljetne osobe muškog, odnosno ženskog spola.

Član 24.
Tipovi zavoda

- (1) Prema stepenu osiguranja i ograničenja slobode kretanja osuđenika, kao i primijenjenim mjerama postupanja prema tim osobama, zavodi mogu biti zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa.
- (2) U zavodima zatvorenog tipa mogu postojati odjeljenja poluotvorenog i otvorenog tipa, a u zavodima poluotvorenog tipa mogu postojati odjeljenja otvorenog tipa.
- (3) U zavodima poluotvorenog tipa, gdje je to moguće, prema stepenu osiguranja, mogu postojati odjeljenja zatvorenog tipa.

Član 25.
Unutrašnje organizacione jedinice zavoda

U zavodu postoje, po pravilu, unutrašnje organizacione jedinice koje se bave poslovima osiguranja, odgoja-tretmana, zdravstvene zaštite, radnog angažovanja zatvorenika, ekonomskih, pravnih, općih i zajedničkih poslova, a u zavisnosti od potrebe i prirode poslova mogu se osnivati i druge.

Član 26.
Odjeljenje za izvršenje odgojne zavodske mjera

- (1) U sastavu Federalne uprave je odjeljenje odgojno popravnog doma za izvršenje odgojne zavodske mjere upućivanja u odgojno-popravni dom (u daljnjem tekstu: dom), sa sjedištem u Orašju.
- (2) Dom iz stava 1. ovog člana je organizaciona jedinica u sastavu Kazneno – popravnog zavoda u Orašju i organizuje se kao odjeljenje odgojno popravnog doma za maloljetne osobe muškog i odjeljenje odgojno popravnog doma za maloljetne osobe ženskog spola.

2. Službene osobe Federalne uprave – ovlaštenja, prava i obaveze

Član 27.
Državni službenici, zatvorski policajci i namještenici Federalne uprave

- (1) Poslove izvršenja krivičnih sankcija iz člana 15. stav 2. ovog zakona vrše državni službenici, zatvorski policajci i namještenici Federalne uprave na koje se primjenjuju Zakon o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 4/12), Zakon o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/05) i drugi opći propisi o radu, osim na pitanja koja su ovim zakonom drugačije uređena.
- (2) Državni službenici, zatvorski policajci i namještenici iz stava 1. ovog člana koji rade na poslovima izvršenja krivičnih sankcija u Federalnoj upravi i organizacionim jedinicama uprave, svojim vladanjem i izgledom u svakoj prilici moraju pružati dobar primjer osuđenicima, zatvorenicima i pritvorenicima.

Član 28.
Zatvorski policajac

- (1) Zatvorski policajac neprekidno vrši osiguranje zatvorenika i pritvorenika i objekata zavoda, radilišta i prostorija u kojima se nalaze, borave i rade osobe lišene slobode, te čuvanje tih osoba, održavanje unutrašnjeg reda i discipline među osobama lišenim

slobode, sprovođenje tih osoba i druge poslove određene zakonom, propisima donesenim na osnovu zakona i općim aktima Federalne uprave.

- (2) Zatvorski policajac poslove iz stava 1. ovog člana dužan je vršiti i kada je vršenje tih poslova opasno po njegov život.
- (3) Radnopravni status zatvorskog policajca uređuje se odredbama ovog zakona, uz supsidijarnu primjenu propisa iz člana 27. stav 1. ovog zakona.
- (4) Zatvorski policajac ima pravo na besplatnu službenu uniformu i opremu za vršenje poslova osiguranja te naoružanje.
- (5) Za vrijeme vršenja poslova iz stava 1. ovog člana zatvorski policajac je dužan nositi službenu uniformu sa oznakama i službenu legitimaciju, vatreno naoružanje, druga sredstva prinude i opremu koja je propisana ovim zakonom i podzakonskim propisima donesenim na osnovu ovog zakona.
- (6) U zavodu za osobe ženskog spola unutrašnje osiguranje u pravilu vrše žene zatvorski policajci.

Član 29.

Rad u smjenama i provjera zdravstvene sposobnosti

- (1) Rad zatvorske policije organizuje se u smjenama koje ne mogu trajati duže od osam sati.
- (2) Kad to interesi službe zahtijevaju, zatvorski policajac obavezan je raditi i duže od osam sati, odnosno i duže od trajanja smjene, a može mu se i prekinuti ili odložiti trajanje godišnjeg odmora.
- (3) Provjera zdravstvene i psihofizičke sposobnosti zatvorskog policajca i državnih službenika i namještenika koji su u neposrednom kontaktu sa zatvorenicima i pritvorenicima vrši se obavezno svake godine u zdravstvenoj ustanovi koju odredi direktor Federalne uprave.

Član 30.

Premještaj zatvorskog policajca na rad u drugi zavod

- (1) Kad to interesi službe zahtijevaju, Ministar može zatvorskog policajca privremeno uputiti na rad iz jednog u drugi zavod u trajanju do šest mjeseci u jednoj kalendarskoj godini.
- (2) Uz pristanak zatvorskog policajca iz stava 1. ovog člana, ovaj rad može trajati i duže od šest mjeseci.
- (3) Zatvorskom policajcu koji je u smislu st. 1. i 2. ovog člana privremeno upućen na rad u drugi zavod pripadaju naknade u skladu sa Zakonom o platama i naknadama u organima vlasti Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 45/10) i podzakonskim propisima donesenim na osnovu tog zakona.
- (4) Zatvorski policajac koji je u smislu st. 1. i 2. ovog člana upućen na rad ne može imati manju platu od prosječne plate koju je ostvario u posljednja tri mjeseca prije upućivanja u drugi zavod.

Član 31.

Zapošljavanje u zatvorsku policiju

- (1) Osoba koja se prvi put prima u radni odnos za vršenje poslova zatvorskog policajca, prima se kao pripravnik na osnovu javnog oglasa i pored općih treba ispunjavati i posebne uvjete:
 - da nije starija od 27 godina na dan objavljivanja oglasa,
 - da ima završenu školu najmanje četvrtog stepena srednje stručne spreme,
 - da ima posebne zdravstvene i psihofizičke sposobnosti propisane za policajca

- da protiv osobe koja se javlja na oglas nije pokrenut krivični postupak i
 - da nije izrečena pravomoćna kazna zatvora za krivično djelo, osim za krivična djela protiv sigurnosti prometa, u skladu sa krivičnim zakonodavstvom.
- (2) Kriterije o psihofizičkim i drugim uvjetima koje mora ispunjavati kandidat za zatvorskog policajca u saradnji sa Federalnom upravom propisuje Ministar.

Član 32.

Pripravnički staž i stručni ispit za zatvorskog policajca

- (1) Pripravnički staž za zatvorskog policajca traje šest mjeseci u zavodu.
- (2) Za vrijeme pripravničkog staža, pripravnik se kroz praktičan rad, uz stručnu pomoć i nadzor neposrednog rukovoditelja, osposobljava za samostalan rad, u skladu sa programom koji propisuje Ministar, na prijedlog direktora Federalne uprave.
- (3) Po završetku pripravničkog staža pisanu ocjenu praktične obuke, na prijedlog neposrednog rukovoditelja, daje upravnik zavoda.
- (4) Ako je ocjena iz stava 3. ovog člana nezadovoljavajuća, pripravniku prestaje rad u zavodu i ne može pristupiti polaganju stručnog ispita za zatvorskog policajca, a ako je ocjena zadovoljavajuća pripravnik pristupa polaganju stručnog ispita za zatvorskog policajca.
- (5) Pripravnik koji je ostvario zadovoljavajuću ocjenu dužan je u roku od tri mjeseca od dana isteka pripravničkog staža pristupiti polaganju stručnog ispita za zatvorskog policajca. Ukoliko ne položi stručni ispit, prestaje mu rad u zavodu.
- (6) Pripravnik koji položi stručni ispit iz stava 4. ovog člana raspoređuje se na poslove i zadatke u zavodu, u skladu sa pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalne uprave.
- (7) Stručni ispit iz stava 4. ovog člana polaže se pred komisijom koju imenuje Ministar, u skladu sa propisom iz člana 40. ovog zakona.
- (8) Stručni ispit polaže se prema pravilniku o uvjetima i načinu polaganja stručnog i spita za zatvorske policajce i odgajatelje.

Član 33.

Zapošljavanje zatvorskog policajca bez pripravničkog staža

- (1) Za zatvorskog policajca bez svojstva pripravnika može se primiti osoba koja je radila kao sudski policajac, policajac ili druga osoba sa jednakim ovlaštenjima navedenih zvanja, s tim što je u roku od šest mjeseci od dana stupanja na rad dužna položiti stručni ispit iz dopunskih predmeta za zvanje zatvorskog policajca.
- (2) Ispit iz stava 1. ovog člana polaže se pred komisijom koju imenuje Ministar, u skladu sa propisom iz člana 40. ovog zakona, pod uvjetima, na način i po programu koji utvrdi Ministar.
- (3) Osobi koja ne položi stručni ispit iz dopunskih predmeta u roku iz stava 1. ovog člana prestaje rad u zavodu.

Član 34.

Zabrana nošenja oružja

Pripravnik zatvorske policije i osoba iz člana 33. ovog zakona ne smiju nositi oružje dok ne polože ispit iz člana 32. stav 4. odnosno iz člana 33. stav 1. ovog zakona.

Član 35.

Obuka i stručno usavršavanje zatvorske policije

- (1) Federalna uprava organizuje obuku i stručno usavršavanje na seminarima, savjetovanjima, praktičnim radionicama i sl. po posebno utvrđenom programu, te utvrđuje i provodi stalni program za održavanje i unaprjeđivanje psihofizičkih sposobnosti i borilačkih vještina zatvorske policije.
- (2) Test opće zdravstvene i psihofizičke sposobnosti zatvorske policije vršit će se jednom godišnje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi.

3. Upotreba vatrenog oružja i drugih sredstava prinude

Član 36.

Upotreba vatrenog oružja

- (1) Pri vršenju poslova iz stava 1. član 28. ovog zakona, zatvorski policajac može upotrijebiti vatreno oružje, kojim je zadužen, samo ako upotrebom fizičke snage, gumene palice ili drugih propisanih sredstava prinude ne može:
 1. odbiti neposredan napad kojim se ugrožava njegov život ili život drugih osoba,
 2. odbiti neposredni napad vatrenim oružjem ili drugim opasnim sredstvom na život pritvorenika i/ili zatvorenika koje osigurava,
 3. odbiti neposredni napad vatrenim oružjem ili drugim opasnim sredstvom na objekt koji osigurava,
 4. spriječiti započeto bjekstvo pritvorenika ili zatvorenika iz zatvorenih prostorija ili kruga zavoda osiguranog zidom ili drugim preprekama,
 5. spriječiti započeto bjekstvo pritvorenika ili zatvorenika prilikom sprovođenja pritvorenika ili zatvorenika van zavoda,
 6. odbiti neposredni napad vatrenim oružjem ili drugim opasnim sredstvom na život službenih ili drugih osoba koje osigurava po posebno izdatom nalogu.
- (2) Upotreba vatrenog oružja u slučajevima iz stava 1. ovog člana mora biti razmjerna stepenu opasnosti i izazvanom riziku.

Član 37.

Upotreba drugih sredstava prinude

- (1) Pri vršenju poslova iz stava 1. član 28. ovog zakona, zatvorski policajac, osim u slučajevima iz člana 34. ovog zakona, može upotrijebiti druga osobna sredstva prinude kojima je zadužen, osim vatrenog oružja, prema pritvoreniku i/ili zatvoreniku kada je to neophodno: da spriječi započeto bjekstvo ili samopovređivanje ili nanošenje povreda drugom ili neposredni fizički napad na službene i druge osobe ili uništavanje opreme i drugih sredstava ili savladavanja aktivnog i pasivnog otpora zakonitim nalogima službenih osoba prilikom privođenja.
- (2) Druga sredstva prinude u smislu odredaba ovog zakona su:
 - zahvati za privođenje i tehnike odbrane (fizička snaga),
 - gumena palica,
 - raspršivač sa dopuštenim neškodljivim materijama,
 - nadražujuća hemijska sredstva,
 - električni paralizator,
 - šmrkovi i topovi sa vodom,
 - specijalno obučeni psi i

– vezivanje i izdvajanje.

- (3) Sredstva prinude iz stava 2. ovog člana mogu se primjeniti i u slučajevima iz člana 36. stav 1. ovoga zakona.
- (4) Zatvorski policajac dužan je odabrati sredstvo prinude koje najmanje ugrožava zdravlje i život i kojim se uspješno savladava otpor, a srazmjerno opasnosti koja prijete.

Član 38.

Posebna ovlaštenja zatvorskog policajca u slučaju potjere i sprječavanja bjekstva

- (1) Zatvorski policajac, u slučaju neposredne potjere, može i bez naloga za pretres nadležnog suda ući u stan, u druge prostorije ili u prevozno sredstvo i u njima izvršiti pretres kada je to potrebno radi pronalaženja i hvatanja osobe koja je pobjegla iz zavoda ili koja je prilikom sprovođenja pobjegla i sklonila se u stan, u drugu prostoriju ili u prevozno sredstvo.
- (2) U slučaju ulaska u stan, u drugu prostoriju ili u prevozno sredstvo neće se sastavljati zapisnik, nego će se vlasniku, odnosno posjedniku, odnosno korisniku stana ili prostorije ili prevoznog sredstva odmah izdati potvrda u kojoj će se naznačiti razlog ulaska u stan ili u drugu prostoriju ili u prevozno sredstvo. Ako je izvršeno pretresanje stana, odnosno prostorija ili prevoznog sredstva sastavit će se zapisnik o pretresu. Pretresanje se može izvršiti i bez prisustva svjedoka, samo ako nije moguće osigurati njihovo prisustvo.
- (3) Ako je u slučajevima iz st. 2. i 3. ovog člana nastala materijalna šteta o tome će se sastaviti i zapisnik.
- (4) Radi sprječavanja bjekstva i hvatanja odbjegle osobe koju neposredno goni, kao i radi prevoženja u najbližu zdravstvenu ustanovu osobe koja je ozlijeđena i/ili ranjena prilikom upotrebe vatrenog oružja, zatvorski policajac ima pravo poslužiti se prometnim sredstvom i sredstvima veze do kojih može doći, ako to ne može izvršiti na drugi način.
- (5) O upotrebi prometnog sredstva i sredstva veze izdaje se potvrda vlasniku prometnog sredstva ili sredstva veze, radi naknade troškova.

Član 39.

Izvještaj o upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude i ovlaštenja

- (1) O svakoj upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude, izuzev izdvajanja i vezivanja, kao i drugih ovlaštenja, upravnik zavoda dužan je odmah obavijestiti direktora Federalne uprave i podnijeti pisani izvještaj odmah po utvrđivanju činjeničnog stanja.
- (2) Ako su vatreno oružje, druga sredstva prinude i druga ovlaštenja upotrijebljena u granicama ovlaštenja iz čl. 36., 37. i 38. ovog zakona, protiv zatvorskog policajca isključena je disciplinska, materijalna i krivična odgovornost.
- (3) Ako se protiv zatvorskog policajca vodi krivični postupak zbog upotrebe vatrenog oružja, drugih sredstava prinude i drugih ovlaštenja ili postupak za naknadu štete, Federalna uprava će mu osigurati pravnu pomoć.

4. Podzakonski propisi o zatvorskoj policiji, povreda službene dužnosti, disciplinski postupak i posebna prava u vršenju službe ili vezano za službu

Član 40.
Podzakonski propisi o zatvorskoj policiji

Vlada na prijedlog Ministra donosi propise kojim bliže uređuje: službenu uniformu, značku, naoružanje i druga sredstva prinude i opremu, trajanje i naknadu za slučaj oštećenja ili uništenja naoružanja i opreme, boju i oznake službenih vozila, službenu legitimaciju, službena zvanja i uvjete za sticanje službenih zvanja, oznake zvanja i radnih mjesta, način obavljanja službe osiguranja, upotrebu vatrenog oružja i drugih sredstava prinude i ovlaštenja za upotrebu, sadržaj zapisnika o pretresu stana i drugih prostorija i o sadržaju potvrde o ulasku u stan i druge prostorije, o sadržaju potvrde o upotrebi prometnog sredstva i sredstva veze, kao i druga pitanja od značaja za vršenja poslova zatvorske policije.

Član 41.
Povrede službene dužnosti

- (1) Osim povreda službene dužnosti koje su utvrđene propisima iz člana 27. stav 1. ovog zakona, povrede službene dužnosti državnog službenika, zatvorskog policajca i namještenika zavoda mogu biti lake i teške.
- (2) Teške povrede službene dužnosti su:
 1. zloupotreba službenog položaja i prekoračenje službenog ovlaštenja;
 2. povreda obaveze čuvanja službene tajne;
 3. nesavjesno vršenje dužnosti;
 4. neopravdani izostanak sa rada u neprekidnom trajanju dužem od tri dana;
 5. zloupotreba bolovanja;
 6. upotreba vatrenog oružja, sredstva prinude i drugih ovlaštenja u suprotnosti sa ovim zakonom i propisima iz člana 40. ovog zakona;
 7. svaki odnos sa pritvorenikom ili zatvorenikom koji je u suprotnosti sa ovim zakonom i podzakonskim propisima donesenim na osnovu ovog zakona i koji ne doprinosi normalnoj primjeni izvršenja kazne zatvora, niti je vezan za odgoj - tretman zatvorenika;
 8. svaki odnos sa pritvorenikom ili zatvorenikom koji je u suprotnosti sa naređenjima upravnika zavoda ili je van propisanih zadataka;
 9. dolazak na posao pod uticajem alkohola ili opijata koji smanjuju sposobnost za vršenje službenih zadataka i/ili njihova upotreba za vrijeme rada;
 10. svako ponašanje koje narušava ugled organa za izvršenje krivičnih sankcija,
 11. samovoljno napuštanje mjesta čuvanja određenog objekta ili pritvorenika ili zatvorenika, koje može imati štetne posljedice za izvršenje krivičnih sankcija;
 12. nemaran odnos prema povjerenoj imovini, uniformi naoružanju i opremi;
 13. nepreoduzimanje ili nedovoljno preduzimanje propisanih mjera uslijed čega su nastale ili su mogle nastati štetne posljedice;
 14. svaka radnja ili propuštanje radnje kojom se onemogućava ili otežava pravilno i brzo funkcionisanje zavoda;
 15. odbijanje izvršenja službenog zadatka;
 16. povreda propisa o osiguranju od opasnosti od požara, eksplozije ili drugih elementarnih nepogoda;
 17. nedostavljanje ili nepravovremeno dostavljanje izvještaja, isprava i podataka na zahtjev ovlaštenih organa ili organizacija i
 18. učestalo ponavljanje lakših povreda radnih obaveza i discipline, izvršenje radnje koja prema krivičnom zakonu predstavlja krivično djelo protiv službene dužnosti ili drugo krivično djelo kojim se nanosi šteta ugledu zavoda i Federalne uprave.

- (3) Državnom službeniku, zatvorskom policajcu i namješteniku zavoda za teške povrede službene dužnosti može se izreći novčana kazna u visini do 30 posto od mjesečne plate, ostvarene u mjesecu u kojem je učinjena povreda i to u trajanju od jednog mjeseca do šest mjeseci ili kazna prestanka službe, odnosno radnog odnosa, koja se može preinačiti u uvjetnu kaznu u trajanju od šest mjeseci.
- (4) Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji propisuju se lake povrede službene dužnosti.
- (5) Za lake povrede službene dužnosti državnom službeniku, zatvorskom policajcu i namješteniku zavoda može se izreći mjera ukor ili javni ukor ili novčana kazna u iznosu od 15 posto od mjesečne plate državnog službenika, zatvorskog policajca i namještenika zavoda ostvarene u mjesecu u kojem je učinjena povreda, a najviše u trajanju do dva mjeseca.

Član 42.

Disciplinski postupak za povrede službene dužnosti i preventivna suspenzija

- (1) Disciplinski postupak za povrede službene dužnosti iz člana 41. ovog zakona za državne službenike, zatvorske policajce i namještenike provodi se prema odredbama zakonâ iz člana 27. stav 1. ovog zakona i podzakonskim propisima donesenim na osnovu tih zakona.
- (2) Osim u slučajevima utvrđenim propisima iz člana 27. stav 1. ovog zakona, državnog službenika, zatvorskog policajca i namještenika zavoda direktor Federalne uprave, odnosno Ministar, može preventivno suspendovati u svim drugim slučajevima kada postoji osnovana sumnja da je počinio tešku povredu službene dužnosti.

Član 43.

Posebna prava na uvećanje plate i staža

- (1) Državni službenici, zatvorski policajci i namještenici Federalne uprave i Federalnog ministarstva, koji rade na poslovima na kojima se vrši neporedan uticaj na pritvorenike i zatvorenike, u pravima iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i drugim pravima po osnovu rada, izjednačavaju se sa sudskom policijom i policijom Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova - Federalnog ministarstva unutarnjih poslova, u skladu sa federalnim zakonom.
- (2) Zbog posebnih uvjeta rada i prirode poslova i zadataka sredstva za plate iz stava 1. ovog člana, osiguravaju se u uvećanom iznosu do 30 posto u odnosu na sredstva koja se osiguravaju za plate drugih federalnih organa uprave.
- (3) Evidenciju o stažu osiguranja u uvećanom trajanju i izdavanje uvjerenja o vremenu provedenom na poslovima na kojima se staž osiguranja računa u uvećanom trajanju za državne službenike, zatvorske policajce i namještenike Federalne uprave vodi Federalna uprava.
- (4) Evidenciju iz stava 3. ovog člana za državne službenike i namještenike Federalnog ministarstva vodi Federalno ministarstvo.
- (5) Vlada Federacije, na prijedlog Ministra, utvrđuje radna mjesta na kojim se ostvaruju prava iz stava 1. ovog člana.

Član 44.

Prava u slučaju smrti na dužnosti i prilikom pružanja pomoći zatvorskoj policiji

- (1) Državni službenik, zatvorski policajac ili namještenik, koji izgubi život na dužnosti sahranit će se u mjestu koje odredi njegova porodica na trošak Federalne uprave, odnosno Federalnog ministarstva, (prijevoz posmrtnih ostataka, prijevoz članova porodice, druge uobičajene troškove sahrane i nadgrobnih obilježja), zavisno od toga da li je prava iz radnog odnosa državni službenik, zatvorski policajac, odnosno namještenik ostvarivao u Federalnoj upravi ili u Federalnom ministarstvu.

- (2) Porodica koju je poginuli državni službenik, zatvorski policajac ili namještenik izdržavao, ima pravo na jednokratnu finansijsku pomoć u iznosu posljednje neto plate koju je ostvario poginuli, uvećanu za šest puta.
- (3) Prava iz st. 1. i 2. ovog člana i iz stava 3. člana 39. ovog zakona osiguravaju se i u slučaju smrti ili povrede druge osobe, koja na zahtjev zatvorske policije ili samoinicijativno pruža pomoć u savladavanju pobune ili bjekstva odbjeglih zatvorenika ili pritvorenika.

5. Službena tajna i informisanje javnosti,

Član 45. Službena tajna

- (1) Državni službenici, zatvorski policajci i namještenici Federalnog ministarstva i zavoda dužni su čuvati službenu tajnu. Ova obaveza traje i nakon prestanka radnog odnosa.
- (2) Kao službena tajna, u smislu ovog zakona, smatraju se:
 1. podaci i dokumenti do kojih je državni službenik, zatvorski policajac i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja službenih poslova, odnosno radnih zadataka koji su zakonom, odnosno propisom donesenim na osnovu zakona i općeg akta, predviđeni kao službena tajna,
 2. podaci, dokumenti, mjere i radnje do kojih je državni službenik, zatvorski policajac i namještenik došao u vršenju ili povodom vršenja službenih poslova, odnosno radnih zadataka koje se odnose na izvršenja krivičnih sankcija i rad zavoda, čijim saopćavanjem ili odavanjem na drugi način neovlaštenoj osobi bi se mogao osujetiti ili otežati rad zavoda ili bi to bilo štetno po rad ili interes zavoda, odnosno po izvršenje krivične sankcije ili bi to bilo štetno po opravdan interes pojedinca ili pravne osobe.
- (3) Ministar donosi propis kojim se bliže određuje što se u smislu stava 1. ovog člana smatra službenom tajnom, način čuvanja službene tajne i oslobađanje od obaveze čuvanja službene tajne.

Član 46. Saopćenja za javnost i ovlaštenja za davanje informacija

- (1) Federalno ministarstvo i Federalna uprava daju informacije štampanim i elektronskim medijima putem saopćenja i obavijesti o pojedinim pitanjima, te upoznaju javnost sa određenim činjenicama vezano za izdržavanje kazne zatvora i mjere pritvora kada je to u javnom interesu ili ako za to postoji potreba zbog pravovremenog, istinitog i tačnog informisanja javnosti.
- (2) Saopćenja, obavijesti i činjenice iz stava 1. ovog člana bit će uskraćene ukoliko predstavljaju državnu službenu ili drugu tajnu u skladu sa odgovarajućim propisima, odnosno kada bi to predstavljalo opasnost po sigurnost ili red u zavodu ili ukoliko se procijeni da bi njihovo obznanjivanje moglo ugroziti ostvarenje svrhe kažnjavanja ili ugroziti rad zavoda.
- (3) Kada je to u javnom interesu, ili kada je to potrebno radi upoznavanja javnosti, Ministar, odnosno direktor Federalne uprave, ili druga osoba koju oni ovlaste, može davati informacije vezano za izvršenja krivičnih sankcija i mjere pritvora, ako te informacije nisu službena tajna.

6. Finansiranje izvršenja krivičnih sankcija

Član 47.

Sredstva za rad i imovina Federalne uprave

- (1) Sredstva za izvršenje krivičnih sankcija i sredstva za rad Federalne uprave osiguravaju se u Budžetu Federacije.
- (2) Federalna uprava koristi imovinu koja je vlasništvo Federacije.

III. ZAJEDNIČKE ODREDBE O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA I MJERE PRITVORA

1. Osnovne odredbe

Član 48.

Postupanje sa pritvorenima i zatvorenima

- (1) Postupanje sa pritvorenima i zatvorenima mora biti čovječno i sa poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva, sa očuvanjem njihovog tjelesnog i duševnog zdravlja, vodeći pri tome računa da se održi potreban red i disciplina.
- (2) Zabranjeno je provođenje bilo kakve torture i drugih surovih, neljudskih ili nehumanih i ponižavajućih postupanja od strane službenih osoba Federalne uprave i zavoda prema pritvorenima i zatvorenima.
- (3) U postupanju sa pritvorenima i zatvorenima ne smije biti diskriminacije zasnovane na etničkoj pripadnosti, rasi, boji kože, spolu, seksualnom opredjeljenju, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom porijeklu, srodstvu, privrednom ili nekom drugom statusu.

Član 49.

Zadovoljavanje vjerskih potreba

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo zadovoljavati svoje vjerske potrebe u skladu sa odredbama ovog zakona i propisima vjerskih zajednica.
- (2) Federalno ministarstvo će potpisati poseban sporazum sa svakom od crkava i vjerskih zajednica o načinu i uvjetima vršenja službe vjerskih zajednica u zavodima.
- (3) Federalna uprava dužna je, u saradnji sa vjerskim zajednicama Bosne i Hercegovine, osigurati uvjete za zadovoljavanje vjerskih potreba osoba lišenih slobode smještenih u zavodu.

Član 50.

Grupni i odvojeni smještaj pritvorenika i zatvorenika

- (1) Pritvorenici su, u pravilu, pritvoreni grupno i u pravilu se neće smjestiti u istu prostoriju sa zatvorenima.
- (2) Zatvorenici izdržavaju kaznu zatvora, u pravilu, grupno.
- (3) Sljedeće grupe pritvorenika i zatvorenika tretirat će se odvojeno:
 - žene od muškaraca,
 - maloljetnici od punoljetnih osoba.
- (4) Pod sljedećim okolnostima pritvorenik ili zatvorenik može se držati odvojeno od ostalih:

1. kada to nužno zahtijeva zdravstveno stanje te osobe ili drugih osoba;
2. kada je to propisano nekim drugim zakonom;
3. kada to pritvorenik ili zatvorenik zahtijeva radi vlastite zaštite, po procjeni i prijedlogu nadležne službe i po odobrenju upravnika zavoda;
4. kada je to nužno radi zaštite sigurnosti u zavodu;
5. kada ta osoba predstavlja ozbiljnu prijetnju za rad zavoda i pod uvjetima propisanim u članu 154. ovog zakona.

2. Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora i mjere pritvora

Član 51.

Nadležnost za upućivanje i mjesto upućivanja

- (1) Upućivanje osuđenika na izdržavanje krivičnih sankcija vrši nadležni sud.
- (2) Nadležni sud za upućivanje na izdržavanje mjere pritvora je sud koji je odredio mjeru pritvora.
- (3) Nadležni sud za upućivanje osuđenika na izdržavanje krivičnih sankcija je općinski sud na čijem se području nalazi prebivalište, odnosno boravište osuđenika.
- (4) Upućivanje osuđenika na izdržavanje kazne zatvora preko šest mjeseci, kazne dugotrajnog zatvora i kazne maloljetničkog zatvora nadležni sud vrši u Centar iz člana 21. ovog zakona.
- (5) Ako je osuđeniku izrečena kazna zatvora do šest mjeseci, nadležni sud osuđenika upućuje u zavod iz člana 22. ovog zakona.
- (6) Ako je mjesto prebivališta ili boravišta osuđenika nepoznato ili mu je prebivalište ili boravište u inostranstvu ili je osuđen u odsutnosti, nadležan sud za upućivanje na izdržavanje krivičnih sankcija je općinski sud koji je donio prvostepenu presudu. Ako je presudu donio kantonalni sud, nadležni sud za upućivanje osuđenika na izdržavanje krivičnih sankcija je općinski sud u sjedištu tog kantonalnog suda.
- (7) Ako se osuđenik upućuje iz pritvora na izdržavanje kazne zatvora, nadležni sud za upućivanje je općinski sud na čijem se području nalazi pritvorska jedinica zavoda u kojem se nalazi osuđena osoba.
- (8) Upućivanje na izdržavanje kazne prije pravomoćnosti presude kojom je izrečena kazna zatvora, dugotrajnog zatvora ili maloljetničkog zatvora iz st. 1. i 2. ovog člana, vrši sud koji je izrekao nepravomoćnu presudu. Ako je presudu donio kantonalni sud, nadležni sud za upućivanje osuđenika na izdržavanje kazne je općinski sud u sjedištu tog kantonalnog suda.
- (9) Nadležni sud dužan je preduzeti sve potrebne radnje radi izvršenja krivičnih sankcija odmah nakon prijema pravomoćne i izvršne odluke, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema te odluke.
- (10) Podzakonski propis o kriterijima za upućivanje osuđenika na izdržavanje kazne zatvora donosi Ministar.

Član 52.

Evidentiranje pritvorenika i zatvorenika

- (1) Po prijemu u Centar, odnosno u zavod iz člana 22. ovog zakona uvode se osobni podaci o zatvoreniku u odgovarajuće knjige utvrđene propisom koji donosi Ministar.
- (2) Federalna uprava vodi jedinstveni registar pritvorenika i zatvorenika u elektronskom i pisanom obliku.
- (3) Sadržaj i formu registra iz stava 2. ovog člana propisuje Ministar.

Član 53
Dužnost informisanja pritvorenika i zatvorenika

- (1) Po prijemu u zavod svi pritvorenici i zatvorenici se upoznaju usmeno i pisanim putem, na jeziku koji razumiju, sa pravilima kućnog reda, o pravima i dužnostima tokom izdržavanja kazne zatvora i mjere pritvora, o načinima ostvarivanja svojih prava i sa disciplinskim prekršajima i kaznama koje se mogu izreći pritvorenicima i zatvorenicima.
- (2) Odredbe ovog zakona kao i ostali propisi o izvršenju kazne zatvora i mjere pritvora, koji se odnose na prava i dužnosti pritvorenika i zatvorenika, trebaju biti dostupni pritvorenicima i zatvorenicima u formi koja im je razumljiva.
- (3) O dostupnosti zakona i propisa iz stava 2. ovog člana stara se upravnik zavoda.

Član 54.
Pritvorenici i zatvorenici sa djecom

Ako osoba koja se upućuje u pritvor ili na izdržavanje kazne zatvora ima djecu ili druge osobe čiji je ona jedini staratelj, nadležni sud će o tome obavijestiti nadležni općinski organ socijalnog rada.

Član 55.
Stvari od vrijednosti

- (1) Sav novac, vrijednosti i ostale stvari koje pripadaju pritvoreniku ili zatvoreniku, a koje prema pravilniku o kućnom redu zavoda pritvorenici ili zatvorenici ne smiju držati kod sebe, moraju se prilikom prijema pohraniti na sigurnom mjestu u zavodu, o čemu će se napraviti popis.
- (2) Imovina iz stava 1. ovog člana vraća se pritvoreniku ili zatvoreniku prilikom puštanja iz zavoda ili se odmah, uz njegov pristanak, predaje članovima njegove porodice.
- (3) Popis stvari iz stava 1. ovog člana, potpisuje pritvorenik, odnosno zatvorenik i ovlaštena službena osoba zavoda.

Član 56.
Prvi liječnički pregled

- (1) Odmah po prijemu u Centar, odnosno u zavod, svakog pritvorenika ili zatvorenika pregledat će kvalificirani medicinski tehničar, a detaljni liječnički pregled obaviti će liječnik u roku od 24 sata, odnosno prvog radnog dana.
- (2) Zapisnik o zdravstvenom stanju prilikom prijema i liječnički nalazi unose se u zdravstveni karton pritvorenika odnosno zatvorenika.

3. Smještaj i higijenski uvjeti

Član 57.
Higijenski uvjeti

Smještaj pritvorenika i zatvorenika u Centru i u zavodu mora odgovarati higijenskim uvjetima predviđenim ovim zakonom i mjesnim klimatskim prilikama.

Član 58.
Zajednički boravak zatvorenika, pretraga prostorija i oduzimanje stvari

- (1) Svaki pritvorenik ili zatvorenik mora imati poseban krevet i posteljinu.

- (2) Zajednički boravak zatvorenicama osigurava se na radnom mjestu, u procesu obrazovnih aktivnosti, prilikom ručka, za vrijeme slobodnih aktivnosti, u dnevnom boravku i sličnim prilikama.
- (3) Ovlaštena osoba zavoda može pretražiti i oduzeti imovinu iz svih prostorija u kojima pritvorenici ili zatvorenici borave, rade ili provode slobodno vrijeme. Pretraživanje navedenih prostorija vrši se na način kojim će se otkriti i spriječiti svaki pokušaj bijega i skrivanje krijumčarene robe, uz poštovanje ljudskog dostojanstva pritvorenika ili zatvorenika.
- (4) Način i situacije u kojima se obavlja pretraga propisuje Ministar propisom o načinu obavljanja službe osiguranja u zavodu.

Član 59. Standardi smještaja

- (1) Prostorije u kojima borave pritvorenici i zatvorenici moraju zadovoljavati higijenske i zdravstvene uvjete. Pritvorenici i zatvorenici obavljaju poslove čišćenja i održavanja prostorija u kojima borave, bez novčane naknade.
- (2) Ukoliko za to postoje mogućnosti, osobe koje borave u prostoriji za jednu osobu imat će najmanje sedam kvadratnih metara prostora po osobi, a one koje borave u zajedničkim spavaonicama imat će najmanje četiri kvadratna metra po osobi i ne manje od deset kubnih metara po osobi.
- (3) U prostorijama u kojima borave pritvorenici i zatvorenici prozori moraju biti dovoljno veliki da omogućuju rad i čitanje pod prirodnim svjetlom u uobičajenim uvjetima, da omogućuju ulaz svježeg zraka, osim ako ne postoje klimatski uređaji, te da svojim izgledom i veličinom odgovaraju standardnim prozorima.
- (4) Vještačko osvjetljavanje mora odgovarati postojećim standardnim normama.
- (5) Sanitarni uređaji moraju omogućiti svakom pritvoreniku odnosno zatvoreniku zadovoljavanje fizioloških potreba u čistim i pristojnim uvjetima uz osiguranje zaštite privatnosti.
- (6) Svakom pritvoreniku odnosno zatvoreniku mora se omogućiti korištenje prikladnih uređaja za kupanje i tuširanje pri temperaturi koja odgovara klimatskim uvjetima i u razmacima koji omogućavaju održavanje normalne osobne higijene, ali najmanje jednom sedmično.
- (7) Sve prostorije zavoda moraju se propisno održavati i redovno čistiti.
- (8) Poslove iz stava 7. ovog člana obavljaju pritvorenici i zatvorenici, bez novčane naknade.
- (9) Pritvorenicama i zatvorenicama sa invaliditetom osigurava se smještaj primjeren vrsti i stepenu njihove invalidnosti.

Član 60. Osobna higijena

- (1) Pritvorenici i zatvorenici dužni su održavati osobnu higijenu za koju im zavod osigurava vodu, toaletni pribor i druga sredstva.
- (2) Pritvorenicama i zatvorenicama dozvoljava se nošenje brkova, brade i kose.

4. Odijevanje i ishrana

Član 61. Odjeća i obuća

- (1) Pritvorenicama i zatvorenicama kojima nije dopušteno nošenje vlastite odjeće, osigurava se odjeća i obuća koja je prikladna klimatskim uvjetima tako da im se ne ugrožava zdravlje.

- (2) Odjeća koju osigurava zavod ne smije djelovati degradirajuće i ponižavajuće.
- (3) Pravilnik o odjeći i obući zatvorenika i pritvorenika donosi Ministar.

Član 62. Ishrana

- (1) Pritvorenicima i zatvorenicima, u pravilnim razmacima, osigurava se ishrana koja je pripremljena u obrocima koji kvalitetom i količinom zadovoljavaju prehrambene i higijenske standarde, a ujedno su primjereni dobi, zdravlju, vrsti posla koji obavljaju i njihovim vjerskim i kulturnim zahtjevima.
- (2) Punoljetnim pritvorenicima i zatvorenicima osigurava se hrana kalorične vrijednosti od najmanje 12.500 džula dnevno, a maloljetnicima 14.500 džula dnevno.
- (3) Pravilnik o ishrani pritvorenika i zatvorenika, kao i tablicama kalorične vrijednosti hrane donosi Ministar.
- (4) Voda za piće mora biti stalno dostupna.

Član 63. Odbijanje uzimanja hrane

- (1) Ako pritvorenik ili zatvorenik odbija uzeti hranu upravnik zavoda o tome obavještava direktora Federalne uprave, te sud koji je odredio pritvor i koji vodi postupak.
- (2) Pritvorenik ili zatvorenik koji odbije uzeti hranu smješta se, u pravilu, u zavodski stacionar, gdje ga svakodnevno kontroliše ljekar koji sve bitne promjene njegovog zdravstvenog stanja unosi u zdravstveni karton i o tome redovno obavještava upravnika zavoda.
- (3) Ako zbog odbijanja hrane budu ugrožene pritvorenikove ili zatvorenikove životne funkcije, liječnik ili stručni tim liječnika donosi odluku o preduzimanju nužnih medicinskih mjera, bez pristanka pritvorenika ili zatvorenika, kada je to određeno posebnim zakonom ili drugim propisom.
- (4) Stručni tim iz stava 3. ovog člana formira zavodski liječnik, u saradnji i u konsultacijama sa upravnikom zavoda i sudom koji vodi krivični postupak, ako posebnim zakonom ili drugim propisima nije drukčije određeno.
- (5) Ukoliko je osoba koja odbija hranu pritvorenik, o potrebi preduzimanja mjera iz stava 3. ovog člana zavod obavještava sud koji vodi krivični postupak i nadležno ministarstvo pravde.
- (6) Liječnici će u postupanju sa pritvorenicima ili zatvorenicima koji štrajkuju glađu osim propisa iz oblasti izvršavanja krivičnih sankcija uzimati u obzir i propise iz oblasti zdravstva u Bosni i Hercegovini i Federaciji, kao i međunarodne standarde i propise u vezi sa etičkim postupanjem liječnika sa osobama lišenim slobode koje štrajkuju glađu.

5. Zdravstvena zaštita

Član 64. Pravo na zdravstvenu zaštitu

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na osnovne liječničke i osnovne stomatološke usluge, te bolničko liječenje.
- (2) Odnos između liječnika i pritvorenika, odnosno zatvorenika zasnovan je na povjerenju. Liječnički pregled se može odvijati u prisustvu ovlaštene službene osobe zavoda samo na zahtjev ljekara.
- (3) Troškove liječenja zatvorenika snosi Federalna uprava, a troškove liječenja pritvorenika, kao i troškove porođaja pritvorenice sud koji je odredio pritvor, osim osnovne zdravstvene zaštite koja se pruža u ambulanti i stacionaru zavoda.

Član 65.
Posebne potrebe

- (1) Stomatološka protetika se, u skladu sa propisima iz oblasti zdravstva, omogućuje, u pravilu, na trošak osobe koja to zahtijeva. Ako osoba nema sredstava, a stomatološka protetika se prema mišljenju ljekara zavoda ne može odgoditi bez veće opasnosti po zdravlje, troškove snosi Federalna uprava.
- (2) Potreba nabavke ortopedskog pomagala, naočala, slušnog aparata ili drugog pomagala, na prijedlog liječnika zavoda, utvrđuje se prema propisima iz oblasti zdravstva.

Član 66.
Pravo na pregled liječnika specijaliste

- (1) Pritvorenik, odnosno zatvorenik ima pravo tražiti da ga o njegovom trošku pregleda liječnik specijalist, u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi, ako takav pregled nije već odredio liječnik zavoda.
- (2) Za obavljanje pregleda iz stava 1. ovog člana pritvorenik mora imati odobrenje suda koji vodi krivični postupak.
- (3) Izuzetno, pregled liječnika specijaliste može se izvršiti i u stacionaru zavoda, ako to sigurnosne prilike nalažu.

Član 67
Pristanak na medicinski tretman

- (1) Medicinska intervencija nad pritvorenikom ili zatvorenikom neće se primjenjivati bez njegovog pristanka, osim u slučajevima predviđenim propisima iz oblasti zdravstva.
- (2) Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, ako je pritvorenik ili zatvorenik u takvom mentalnom stanju da ne može donijeti razumnu odluku, liječnik može intervenirati u interesu života i zdravlja pacijenta.

Član 68.
Testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivne materije

- (1) U slučaju osnovane sumnje na pojavu zaraznih bolesti ili uzimanja opojnih droga ili psihoaktivnih materija, od pritvorenika ili zatvorenika mogu se uzimati uzorci krvi i urina u mjeri potrebnoj za ispitivanje, odnosno korištenje odgovarajućeg testa, u skladu sa načelima medicinske struke.
- (2) Smještaj u posebnu prostoriju zbog sumnje na medicinska stanja iz stava 1. ovog člana, kao i testiranje na zarazne bolesti ili psihoaktivne materije, odvijaju se pod nadzorom liječnika.

Član 69.
Upotreba sredstava za ograničavanje kretanja
iz zdravstvenih razloga

- (1) Kada je to u interesu zdravlja pritvorenika ili zatvorenika, zavodski liječnik može odrediti da se pritvorenik ili zatvorenik fizički ograniči u kretanju upotrebom odjeće ili kaiševa koji se u tu svrhu upotrebljavaju u zdravstvenim ustanovama.
- (2) Sredstva za ograničavanje kretanja mogu se koristiti samo kao mjera koja se preduzima iz zdravstvenih razloga, po nalogu i pod kontrolom liječnika, radi sprječavanja samopovređivanja ili napada na druge osobe, te sprječavanja uništavanja imovine od strane pritvorenika ili zatvorenika.

- (3) Vrijeme trajanja mjere iz stava 2. ovog člana određuje zavodski liječnik.
- (4) O svakoj upotrebi sredstava za ograničavanje kretanja sačinjava se izvještaj koji se čuva u zdravstvenom kartonu pritvorenika ili zatvorenika, a jedan primjerak se dostavlja Federalnoj upravi.
- (5) Sredstva za ograničavanje kretanja ne mogu se upotrebljavati radi kažnjavanja.

Član 70.

Posebne odredbe o zaštiti pritvorenica i zatvorenica

- (1) Posebna pažnja posvećuje se potrebama pritvorenica i zatvorenica u smislu njihovih fizičkih, stručnih, socijalnih i psiholoških potreba pri donošenju odluka koje se tiču bilo kojeg pitanja njihovog boravka u zavodu.
- (2) Federalna uprava i zavodi će nastojati osigurati da aktivnosti kojima se mogu baviti žene lišene slobode budu dostupne zatvorenicama na izdržavanju kazne i primjerene ulozi žene u savremenom društvu, te uporedive sa aktivnostima koje su dostupne zatvorenicama.
- (3) Pritvorenicama i zatvorenicama se, u pravilu, omogućava porod van zavoda, ali, ako dijete bude rođeno u zavodu, zavod pruža svu potrebnu potporu, pomoć i druge neophodne uvjete.
- (4) Ako se dijete rodi u zavodu taj podatak ne smije biti upisan u rodni list kao mjesto rođenja.
- (5) Dijete može ostati uz majku na njen zahtjev do navršene jedne godine života, a nakon toga predaje se, uz sporazum sa majkom, porodici ili nadležnom organu socijalne zaštite koji će preduzeti potrebne mjere za smještaj djeteta.
- (6) Zatvorenica se može za vrijeme trudnoće zaposliti samo na lakšim poslovima, a za vrijeme od šest sedmica prije, a isto toliko poslije porođaja, samo na radovima koje dozvoli liječnik.

6. Ograničenje u kretanju i pravo na kontakte

Član 71.

Upotreba sredstava za ograničavanje kretanja

- (1) Fizička sredstva za ograničavanje kretanja mogu biti samo odjeća, kaiševi ili lisice.
- (2) Fizička sredstva za ograničavanje kretanja mogu se koristiti samo kao mjera:
 1. za sprječavanje bijega za vrijeme sprovođenja, odnosno privođenja pritvorenika ili zatvorenika;
 2. zaštite pritvorenika ili zatvorenika od samopovrjeđivanja ili nasrtanja na druge osobe i
 3. sprječavanja uništenja imovine od strane pritvorenika ili zatvorenika.
- (3) O svakoj upotrebi fizičkih sredstava za ograničavanje kretanja obavještava se zavodski liječnik koji redovno vrši pregled osobe koja je podvrgnuta upotrebi tih sredstava. Ako zavodski liječnik smatra da je zdravlje osobe značajno ugroženo naredbom o ograničenju kretanja, naredit će da se takva naredba ukine.
- (4) Potreba za kontinuiranim korištenjem sredstava za ograničenje kretanja redovno se preispituje od strane upravnika zavoda.
- (5) Sredstva za ograničenje kretanja ne mogu se koristiti kao kazna za pritvorenike ili zatvorenike.
- (6) Obaveza obavještavanja zavodskog liječnika iz stava 3. ovog člana ne odnosi se na osobe koje se sprovode na suđenje, na izdržavanje kazne zatvora ili mjere pritvora.

Član 72.

Komuniciranje sa vanjskim svijetom i pritužbe

- (1) Pritvorenici komuniciraju sa vanjskim svijetom u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i podzakonskim propisima donesenim na osnovu tog zakona.
- (2) Zatvorenicima će se omogućiti da u povjerenju razgovaraju sa inspektorom, ombudsmenom, advokatom po svom izboru ili drugim ovlaštenim osobama koje posjećuju zavod, u skladu sa zakonom.
- (3) Zatvorenicima se mora omogućiti upućivanje molbi, prigovora, pritužbi i drugih podnesaka nadležnim organima radi zaštite njihovih prava.
- (4) Zatvorenici mogu upućivati svoje molbe i pritužbe Ombudsmanu/Ombudsmenu.

Član 73.

Zabrana korištenja elektronskih sredstava komunikacije i prenošenja

Pritvorenici i zatvorenici u zavodu ne smiju koristiti mobilne telefone ili bilo koje sredstvo za prenošenje glasa, zvuka i poruka.

Član 74.

Pristup drugim informacijama i pravo kontakta stranih državljana

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo da se informišu o novostima u svijetu putem dnevne ili periodične štampe, radija, televizije i na drugi pogodan način, u skladu sa pravilnikom o kućnom redu.
- (2) Pritvorenicima i zatvorenicima koji su strani državljanima omogućit će se da budu informisani o njihovom pravu da stupe u kontakt sa diplomatskim ili konzularnim predstavnikom zemlje ili diplomatskim ili konzularnim predstavništvom zemlje koja zastupa interese njihove zemlje ili sa nacionalnim ili međunarodnim tijelom čija je dužnost djelovanje u interesu takvih osoba.

7. Osnovna i posebna prava

Član 75.

Biračko pravo

- (1) Upravnik zavoda osigurava da pritvorenici i zatvorenici budu u mogućnosti ostvarivati svoje biračko pravo na izborima za nivo vlasti u Bosni i Hercegovini u mjeri u kojoj to pravo nije ograničeno Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08 i 37/08) i Ustavom.
- (2) U cilju ostvarenja prava iz stava 1. ovog člana upravnik zavoda će kontaktirati nadležnu izbornu komisiju vezano za način, vrijeme ili druge neophodne radnje za provođenje procedure glasanja unutar Centra i zavoda.

Član 76.

Postupanje u slučaju teže bolesti ili smrti pritvorenika ili zatvorenika

- (1) U slučaju teže bolesti ili smrti pritvorenika ili zatvorenika, zavod će o tome odmah obavijestiti njegovu užu porodicu, ako je ima, ili drugu osobu koju je pritvorenik, odnosno zatvorenik ranije odredio, osim ako ta osoba, ukoliko je punoljetna, drugačije ne zahtijeva.

- (2) O smrti pritvorenika ili zatvorenika zavod će bez odlaganja obavijestiti nadležni sud, nadležni organ za unutrašnje poslove i Federalnu upravu.
- (3) Pritvorenik ili zatvorenik mora biti obaviješten o smrti ili o teškoj bolesti članova uže porodice.
- (4) U slučajevima iz stava 3. ovog člana zatvoreniku će se, po mogućnosti, dozvoliti posjeta radi viđenja umrlog člana uže porodice ili prisustva sahrani.
- (5) Posmrtni ostaci pritvorenika, odnosno zatvorenika, predaju se njegovoj porodici.
- (6) Ako osobe iz stava 1. ovog člana ne preuzmu posmrtnu ostatke zatvorenika, sahrana će se izvršiti na mjesnom groblju na trošak Federalne uprave.

Član 77.

Boravak na otvorenom prostoru

- (1) Svim pritvorenicima i zatvorenicima mora se omogućiti boravak na otvorenom prostoru najmanje dva sata dnevno.
- (2) Svim pritvorenicima i zatvorenicima koji rade i borave u zatvorenim prostorijama mora se omogućiti boravak na otvorenom prostoru najmanje tri sata dnevno.

Član 78.

Najnužnije potrebe

Pritvorenicima i zatvorenicima koji ne rade kao i onima kojima zavod nije omogućio da rade, a nemaju vlastitih sredstava, osigurat će se podmirivanje najnužnijih potreba davanjem potrebnih stvari (za održavanje osobne higijene, dopisivanja i slično).

Član 79.

Biblioteka

- (1) Svaki zavod treba imati biblioteku koja je na raspolaganju svim kategorijama pritvorenika i zatvorenika.
- (2) U biblioteci treba biti osiguran širok izbor knjiga za razonodu kao i naučne literature, koju, u skladu sa mogućnostima zavoda, treba stalno dopunjavati.
- (3) Pritvorenicima i zatvorenicima treba omogućiti korištenje svojih knjiga za čitanje.
- (4) Ako je to moguće, biblioteku treba organizovati sa lokalnom bibliotekom.

Član 80.

Slobodne aktivnosti

- (1) U okviru slobodnog vremena, u zavodu se organizuju slobodne aktivnosti (fizička kultura i razni oblici kulturno-prosvjetnog rada), kao dopunski oblik opće i stručne izobrazbe radi sticanja pozitivnih navika za racionalno korištenje slobodnog vremena nakon puštanja na slobodu.
- (2) U cilju ostvarivanja aktivnosti iz stava 1. ovog člana, za pritvorenike i zatvorenike mogu se osnivati sportske, dramske, literarne, muzičke, informatičke i druge sekcije i održavati priredbe i takmičenja.

8. Rad

Član 81.

Mogućnost rada i finansijski rezultati rada

- (1) Pritvorenicima i zatvorenicima sposobnim za rad, omogućit će se rad u skladu sa mogućnostima zavoda i odredbama ovog zakona u radnoj jedinici zavoda iz člana 15. stav 3. ovog zakona.

- (2) Sirovine i materijal za rad u unutrašnjoj organizacionoj jedinici iz stava 1. ovog člana osiguravaju se u Budžetu Federacije.
- (3) Proizvodni učinci dobiveni kao rezultat radnog angažovanja pritvorenika i zatvorenika služe za podmirenje potreba svih zavoda.
- (4) Za proizvodni učinak jednog zavoda koji služi za podmirivanje potreba drugog zavoda ispostavlja se interna faktura.
- (5) Proizvodni učinci iz stava 3. ovog člana koji su višak preostao nakon podmirenje potreba svih zavoda mogu se prodati na tržištu. Ostvareni prihod po ovom osnovu uplaćuje se na Jedinšteni račun Trezora Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 82.

Organizacija i metode rada

Organizacija rada i metode rada pritvorenika i zatvorenika trebaju odgovarati savremenim radnim standardima i tehnikama, kao i modernim sistemima rukovođenja proizvodnim procesima.

Član 83.

Radno vrijeme

Radno vrijeme pritvorenika i zatvorenika određuje se u skladu sa općim propisima o radu.

Član 84.

Zaštita na radu

Mjere zaštite na radu pritvorenika i zatvorenika trebaju odgovarati zaštiti na radu, u skladu sa općim propisima o radu i propisima o zaštiti na radu u privrednim subjektima u kojima se obavljaju slični poslovi.

Član 85.

Osiguranje na radu

Pritvorenici i zatvorenici obavezno se osiguravaju kolektivnim osiguranjem od nesreće na poslu i profesionalnog oboljenja pod istim uvjetima kao i zaposlenici u privrednim subjektima, u skladu sa općim propisima o radu.

Član 86.

Naknada za rad

- (1) Pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na naknadu za svoj rad.
- (2) Visina naknade za rad zavisi od vrste posla, količine i kvaliteta rada, dužine radnog vremena kao i doprinosa ostvarivanju produktivnosti i ekonomičnosti poslovanja.
- (3) Naknada za rad, za puno radno vrijeme, može iznositi do jedne trećine prosječne plate ostvarene u posljednja tri mjeseca u Federaciji.
- (4) Naknada za produženi rad, rad noću i rad pod otežanim uvjetima obračunava se u skladu sa propisima o radnim odnosima.
- (5) Za vrijeme pohađanja praktične nastave pritvorenici i zatvorenici imaju pravo na 70 posto prosječne naknade iz stava 3. ovog člana.

Član 87.

Propis o naknadama za rad

Direktor Federalne uprave donosi propis o naknadama za rad pritvorenika i zatvorenika, na prijedlog upravnika zavoda i uz saglasnost Ministra.

Član 88.
Naknada za vrijeme bolesti

Zatvoreniku koji oboli na radu ili vezano za rad u zavodu pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad, u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju, osim u slučaju namjernog samopovrijeđivanja ili ako je profesionalno oboljenje nastalo kao posljedica namjernih propusta zatvorenika.

Član 89.
Rapolaganje novčanim sredstvima

- (1) Pritvorenici, odnosno zatvorenici, slobodno raspolazu sredstvima koja prime kao naknadu za svoj rad, u skladu sa propisom iz člana 87. ovog zakona.
- (2) Izuzetno, naknade za rad i novčana sredstva koja su poslana pritvoreniku, odnosno zatvoreniku, mogu biti predmet izvršenja na osnovu izvršne odluke nadležnog suda, a u cilju osiguranja zakonskog izdržavanja djece, bračnog partnera, odnosno roditelja pritvorenika ili zatvorenika, kao i naknade štete prouzrokovane krivičnim djelom, te naknade štete prouzrokovane za vrijeme trajanja mjere pritvora, odnosno izdržavanja kazne zatvora ili u cilju podmirenja drugih obaveza pritvorenika, odnosno zatvorenika.

Član 90.
Prava na korist od pronalazaka

Za pronalaskes i tehnička unaprjeđenja ostvarena tokom trajanja mjere pritvora ili izdržavanja kazne zatvora pritvorenicima, odnosno zatvorenicima, pripadaju prava shodno općim propisima.

Član 91.
Priznavanje kvalifikacija

Kada se po propisima o radu i sâmo vrijeme provedeno na radu u određenoj vrsti posla priznaje kao osnov za sticanje kvalifikacije, priznat će se za tu kvalifikaciju i vrijeme provedeno na istoj vrsti posla u zavodu.

9. Kućni red i disciplinske procedure

Član 92.
Disciplinski prekršaji

Pritvorenici i zatvorenici odgovaraju za ponašanja koja su suprotna zakonu, kućnom redu i naređenjima službenih osoba zavoda, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 93.
Novo krivično djelo

Ako pritvorenik ili zatvorenik za vrijeme boravka u pritvoru ili tokom izdržavanja kazne zatvora učini novo krivično djelo, upravnik zavoda dužan je podnijeti krivičnu prijavu nadležnom tužiteljstvu, o čemu obavještava direktora Federalne uprave.

Član 94.

Sadržaj i dostupnost pravilnika o kućnom redu

- (1) Kućnim redom bliže se uređuje organizacija i način života pritvorenika i zatvorenika, a naročito: prijem i raspoređivanje, upoznavanje sa kućnim redom i drugim propisima, smještaj, ishrana i odijevanje, način korištenja zdravstvene zaštite i provođenje higijenskih mjera, način i uvjeti zadovoljavanja vjerskih potreba, način rješavanja molbi i pritužbi, dopisivanje, prijem posjeta i pošiljki, vrsta i količina prehrambenih artikala koje mogu primiti, uvjeti i način raspolaganja novcem od naknada za rad, nagrada i novčanih pošiljki, način korištenja neprekidnog odmora, održavanja reda i discipline, sistem disciplinskih prekršaja i sankcija, uvjeti i način izvršenja izrečenih disciplinskih kazni, mjera usamljenja, vrste zavodskih pogodnosti, uvjeti i način korištenja svih pogodnosti, način organizovanja kulturno-prosvjetnog, zabavnog i sportskog života, slobodne aktivnosti, boravka na otvorenom prostoru, organizovanje i način rada pritvoreničke i zatvoreničke samouprave, način otpusta i pomoć prilikom otpusta sa izdržavanja kazne zatvora kao i druga pitanja koja mogu biti od značaja za uvjete i način izvršenja mjere pritvora i izdržavanja kazne zatvora.
- (2) Pravilnik o kućnom redu zavoda donosi direktor Federalne uprave, na prijedlog upravnika zavoda.
- (3) Pravilnik o kućnom redu pritvora donosi Ministar, u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku.
- (4) Pravilnik o kućnom redu mora biti dostupan svakom pritvoreniku i zatvoreniku.

IV. POSEBNE ODREDBE O IZVRŠENJU MJERE PRITVORA

Član 95.

Izvršenje mjere pritvora

- (1) Mjera pritvora određena rješenjem nadležnog suda izvršava se u posebnim pritvorskim jedinicama u sastavu zavoda i u dislociranim odjeljenjima zavoda.
- (2) Pritvorske jedinice su zatvorenog tipa.

Član 96.

Postupanje sa pritvorenicima

- (1) U postupanju sa pritvorenicima primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i odredbe ovog zakona.
- (2) Na zahtjev tužitelja i ako je to u interesu vođenja krivičnog postupka, nadležni sud može narediti da se ograniče određena prava pritvorenika.

Član 97.

Prijem u pritvorsku jedinicu zavoda

Zavod izdaje pisanu potvrdu o prijemu pritvorenika u koju se unosi dan i sat prijema pritvorenika, ime osobe koja je dovela pritvorenika i ime osobe koja ga je primila.

Član 98.

Privremeno izvođenje iz zavoda

Pritvorenik se može privremeno izvoditi iz zavoda samo po nalogu nadležnog suda.

Član 99.
Premještaj pritvorenika

- (1) Ako je to u interesu vođenja krivičnog postupka ili ako to zahtijevaju sigurnosni razlozi, pritvorenik se može premjestiti iz jednog zavoda u drugi zavod ili na liječenje iz jedne zdravstvene ustanove u drugu zdravstvenu ustanovu.
- (2) Rješenje o premještaju pritvorenika iz stava 2. ovog člana donosi sud koji vodi krivični postupak.
- (3) Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana pritvorenik može izjaviti žalbu drugostepenom sudu u roku od tri dana od dana prijema rješenja. Žalba na rješenje ne odlaže izvršenje rješenja.
- (4) Rješenje drugostepenog suda doneseno po žalbi iz stava 3. ovog člana je konačno.
- (5) Prilikom premještaja iz stava 1. ovog člana pritvorenik mora biti što manje izložen javnosti i zaštićen odgovarajućim mjerama od uvreda, znatiželje i publiciteta u bilo kom obliku.

Član 100.
Disciplinska odgovornost pritvorenika

Disciplinska odgovornost pritvorenika uređuje se na način i po postupku propisanim odredbama Zakona o krivičnom postupku koje se odnose na disciplinske prijestupe pritvorenika.

Član 101.
Smještaj u zdravstvenu ustanovu

- (1) Pritvorenik koji za vrijeme izdržavanja mjere pritvora oboli, duševno oboli ili pokazuje teške psihičke smetnje, bit će smješten u zdravstvenu ustanovu.
- (2) O smještaju u smislu stava 1. ovog člana odlučuje nadležni sud, na prijedlog upravnika zavoda, a na osnovu obrazloženog mišljenja dva liječnika, od kojih je jedan psihijatar.
- (3) Pritvorenik ostaje u zdravstvenoj ustanovi dok ne prestanu razlozi za smještaj, a najduže do isteka vremena pritvora, osim ako je u skladu sa odredbama odgovarajućeg zakona doneseno neko drugo rješenje.
- (4) Čuvanje pritvorenika u zdravstvenoj ustanovi vrši sudska policija.

Član 102.
Otpust iz pritvora

Otpust pritvorenika iz zavoda vrši se na osnovu rješenja o ukidanju pritvora ili istekom vremena za koje je pritvor određen.

Član 103.
Obavještenje o smrti pritvorenika

U slučaju smrti pritvorenika upravnik zavoda će o tome bez odlaganja obavijestiti užu porodicu ukoliko je pritvorenik ima, nadležni sud, nadležni organ unutrašnjih poslova i Federalnu upravu.

Član 104.
Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora

Nadzor nad izvršenjem mjere pritvora vrši nadležni sud, u skladu sa odredbama Zakona o krivičnom postupku koje se odnose na nadzor izvršenja mjere pritvora.

Član 105.
Finansiranje izvršenja mjere pritvora

- (1) Sredstva za izvršenje mjere pritvora, koje je izrekao Vrhovni sud Federacije osiguravaju se u Budžetu Federacije.
- (2) Sredstva za izvršenje mjere pritvora koje su izrekli kantonalni i općinski sudovi osiguravaju kantoni, u iznosu utvrđenom odlukom Vlade Federacije.

V. POSEBNE ODREDBE O IZVRŠENJU KAZNE ZATVORA I KAZNE DUGOTRAJNOG ZATVORA

1. Osnovne odredbe

Član 106.
Svrha i cilj kazne zatvora

Svrha izvršenja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora i kazne maloljetničkog zatvora je da se kazne počinitelji krivičnih djela kako je to odredio nadležni sud, te da osuđenici tokom izdržavanja kazne, kroz sistem savremenih odgojnih mjera, usvoje društveno prihvatljive vrijednosti u cilju lakšeg uključivanja u uvjete života na slobodi gdje će se ponašati u skladu sa zakonom i ispunjavati dužnosti građanina.

Član 107.
Ostvarenje svrhe kazne zatvora i individualizirani tretman

- (1) Radi ispunjavanja svrhe izvršavanja kazne zatvora za zatvorenika se donosi pojedinačni program izvršenja kazne zatvora (u daljnjem tekstu: individualizirani tretman), koji se sastoji od pedagoških, radnih, zdravstvenih, psiholoških, socijalnih i sigurnosnih postupaka primjerenih osobinama i potrebama zatvorenika, te vrsti i mogućnostima zavoda.
- (2) Na osnovu procjene Centra iz člana 21. ovog zakona, odnosno prijemnog odjeljenja zavoda, za svakog zatvorenika upravnik zavoda utvrđuje individualizirani tretman, uz prethodno usaglašavanje sa službom tretmana.
- (3) Individualiziranim tretmanom utvrđuje se: smještaj u zatvorenički kolektiv, rad, korištenje slobodnog vremena, posebni postupci (obavezno liječenje od zavisnosti, socijalna, psihološka i psihijatrijska pomoć, grupni i pojedinačni rad), stručno usavršavanje i izobrazba, kontakt sa vanjskim svijetom, pogodnosti, posebne mjere sigurnosti i program pripreme za otpust, te pomoći nakon otpusta.
- (4) Individualizirani tretman mijenja se u skladu sa ponašanjem zatvorenika, te uspjehom izvršavanja programiranog tretmana i okolnostima koje mogu nastupiti tokom izvršenja kazne.
- (5) Upravnik zavoda preispituje individualizirani tretman najmanje jedanput u tri mjeseca.
- (6) Mjera obaveznog liječenja zavisnosti izvršava se u skladu sa posebnim programom suzbijanja zavisnosti donesenim na nivou entiteta i države.
- (7) Sa individualiziranim tretmanom i njegovim izmjenama upoznaje se svaki zatvorenik pojedinačno.

Član 108.
Procjena, klasifikacija i ispitivanje osobnosti zatvorenika

- (1) Prema zatvorenicima se primjenjuje sistem savremenih odgojnih i sigurnosnih mjera i postupa na način koji u najvećoj mjeri odgovara njihovoj osobnosti, odnosno osobnim

svojstvima i potrebama i koji je prilagođen postignutom uspjehu u procesu resocijalizacije, u skladu sa odredbama člana 107. ovog zakona.

- (2) Radi postizanja uspješnog tretmana obavlja se procjena i klasifikacija zatvorenika u Centru iz člana 21. ovog zakona, a za zatvorenike osuđene na kaznu zatvora do šest mjeseci u prijemnom odjeljenju zavoda u koji se uputi na izdržavanje kazne zatvora.

Član 109. Učešće u tretmanu

- (1) Kod zatvorenika treba razvijati osjećaj osobne odgovornosti za vlastite postupke i poticati ih da u svom tretmanu i sami učestvuju.
- (2) Tokom izvršenja kazne zatvora zatvorenici učestvuju u odgojnim, radnim, obrazovnim, kulturnim, sportskim i drugim djelatnostima.
- (3) Radi poticanja zatvorenika na učestvovanje u tretmanu i razvijanja osjećaja osobne odgovornosti, može se omogućiti osnivanje zatvoreničkih samoupravnih tijela.

Član 110. Realizovanje tretmana

- (1) Radi ostvarenja svrhe izvršenja kazne zatvora u zavodima se realizuje programiran tretman za svakog zatvorenika, prati rad i ponašanje zatvorenika tokom izdržavanja kazne zatvora, prikupljaju se i objedinjuju podaci i zapažanja stručnih instruktora, nastavnika i drugih osoba koje neposredno rade sa zatvorenicima, analiziraju se i proučavaju postignuti rezultati i uticaj preduzetih odgojnih mjera, te se na osnovu postignutih rezultata preduzimaju potrebne mjere i unapređuje odgojni rad u zavodu primjenom savremenih oblika i metoda rada.
- (2) Na poslovima odgoja radi potreban broj odgajatelja, sa odgovarajućom visokom stručnom spremom, tako da na jednog odgajatelja, dolazi, u pravilu, do 50 zatvorenika.

Član 111. Rad zatvorenika

- (1) Zatvorenicima će se omogućiti rad u skladu sa njihovim psihofizičkim sposobnostima, stručnoj spremi i mogućnostima zavoda.
- (2) Rad zatvorenika treba biti koristan i u najvećoj mogućoj mjeri odgovarati savremenom načinu obavljanja rada iste vrste na slobodi.
- (3) Cilj rada je da zatvorenici steknu, odnosno održe i povećaju svoje radne sposobnosti, radne navike i stručno znanje radi što lakšeg uključivanja u koristan život na slobodi.
- (4) Sredstva koja zatvorenici ostvare svojim radom u zavodu koriste se za njihove osobne potrebe u vrijeme izdržavanja kazne zatvora, za plaćanje zakonskog izdržavanja na njihov račun i njihovih drugih obaveza, u skladu sa zakonom i na zakonu zasnovanim odlukama sudova i drugih nadležnih organa.
- (5) Postizanje ekonomske koristi za zavod od rada zatvorenika ne smije ići na štetu ostvarenja cilja tog rada.
- (6) Zatvorenici se mogu angažovati na otklanjanju posljedica elementarne nepogode ili više sile.

Član 112. Obrazovanje i druge aktivnosti zatvorenika

- (1) Za zatvorenike za koje je to potrebno organizuje se nastava za opću i stručnu izobrazbu i osposobljavanje

- (2) U cilju postizanja opće naobrazbe i tretmana zatvorenika tokom izvršenja kazne zatvora, mogu se organizovati razni oblici školovanja, kurseva, slobodnih aktivnosti, kulturno-prosvjetnog rada i fizičke kulture, čitanje knjiga i dnevne štampe, praćenje televizijskog programa, posjete kulturnim i sportskim manifestacijama kada to sigurnosni razlozi dopuštaju, kao i korištenje drugih sredstava informisanja.

Član 113.

Opća odredba o uvjetnom otpustu

Radi poticanja osobnih napora zatvorenika za uključivanje u redovan život na slobodi, zatvorenici za koje se osnovano može očekivati da će se na slobodi dobro vladati i da neće vršiti krivična djela mogu se pustiti na uvjetni otpust, u skladu sa odredbama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 114.

Pomoć nakon otpusta

- (1) Osobi otpuštenoj sa izdržavanja kazne zatvora nadležni organ socijalnog rada prema mjestu prebivališta te osobe, ustanove i druge pravne osobe pružat će potrebnu pomoć za njeno lakše i brže uključivanje u redovan život na slobodi.
- (2) Pomoć iz stava 1. ovog člana podrazumijeva, ali se ne ograničava na pronalaženje privremenog smještaja i osiguranje ishrane, neophodno liječenje, pronalaženje nove sredine u kojoj će osuđena osoba živjeti, pomoć u sređivanju porodičnih prilika, pomoć u pronalaženju zaposlenja i završetku započetog stručnog osposobljavanja, te davanje novčane pomoći za podmirivanje najnužnijih potreba.

2. Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora

Član 115.

Upućivanje u zavod i Centar

- (1) Osuđenike na kaznu zatvora do šest mjeseci nadležni sud upućuje u zavod.
- (2) Osuđenike na kaznu zatvora preko šest mjeseci nadležni sud upućuje u Centar iz člana 21. ovog zakona, radi procjene i određivanja tretmana.
- (3) Po izvršenoj procjeni i određivanju tretmana osuđenik se iz Centra upućuje u zavod.

Član 116.

Oduzimanje putne isprave

- (1) Radi osiguranja izvršenja kazne zatvora predsjednik nadležnog suda koji vrši upućivanje osuđenika na izdržavanje kazne, ukoliko ocijeni da bi osuđenik odlaskom u inostranstvo mogao osujetiti izvršenje kazne, tražit će od nadležnog tijela da osuđeniku oduzme isprave koje se mogu koristiti za prelazak državne granice do izvršenja kazne.
- (2) O oduzimanju i zadržavanju isprava koje se mogu koristiti za prelazak državne granice izdaje se potvrda.

Član 117.

Izvršenje rješenja o upućivanju

- (1) Nadležni sud poziva osuđenika koji se nalazi na slobodi i saopćava mu dan kada treba da se javi radi izdržavanja kazne zatvora u Centar ili u zavod.

- (2) Dan javljanja u Centar ili u zavod određuje se tako da osuđeniku ostane najmanje osam, a najviše 15 dana do dana javljanja na izdržavanje kazne zatvora.
- (3) Nakon saopćenja iz stava 1. ovog člana, osuđeniku se predaje uputni akt kao i vozna karta ako za dolazak do Centra ili zavoda treba koristiti prijevozna sredstva javnog prometa.
- (4) Nadležni sud dužan je prilikom upućivanja osuđenika na izdržavanje kazne zatvora najkasnije u roku od tri dana o upućivanju obavijestiti Centar, odnosno zavod.
- (5) Uz uputni akt obavezno se dostavlja prijepis presude i izvod iz krivične evidencije.
- (6) Za osuđenike koje se upućuju na izdržavanje kazne prije pravomoćnosti presude, nadležni sud, uz rješenje o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora, dostavlja Centru, odnosno zavodu prijepis nepravomoćne presude.
- (7) Centar, odnosno zavod je dužan što je prije moguće, a najkasnije tokom istog dana obavijestiti nadležni sud o stupanju osuđenika na izdržavanje kazne zatvora.
- (8) Ako se osuđenik koji je na slobodi ne javi određenog dana na izdržavanje kazne zatvora, Centar, odnosno zavod dužan je o tome što je prije moguće, a najkasnije tokom istog dana obavijestiti nadležni sud.
- (9) Ako se uredno upućeni osuđenik ne javi u Centar, odnosno u zavod u određenom roku, nadležni sud će izdati naredbu sudskoj policiji da se osuđenik prinudno sprovede.
- (10) Za osuđenike koje se kriju ili se nalaze u bjekstvu, nadležni sud donosi naredbu za izdavanje potjernice koju dostavlja nadležnom organu za unutrašnje poslove.
- (11) Kada osuđenik bude uhapšen sprovodi se u Centar, odnosno u zavod.
- (12) Troškove sprovođenja u slučaju iz st. 9. i 10. ovog člana snosi osuđenik.

Član 118.

Početak i računanje kazne zatvora

- (1) Početak izvršenja kazne zatvora računa se od dana kada se osuđenik sam javi radi izdržavanja kazne zatvora u Centar ili u zavod, odnosno od dana kada bude sproveden u Centar ili u zavod.
- (2) Vrijeme provedeno nezakonito na slobodi ne računa se u izdržavanje kazne zatvora.

Član 119.

Propis o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora

Propis o kriterijima za upućivanje osuđenika na izdržavanje kazne zatvora donosi Ministar.

3. Odlaganje izvršenja kazne

Član 120.

Razlozi za odlaganje izvršenja kazne

- (1) Osuđeniku koji se nalazi na slobodi može se na njegovu molbu ili uz njegov pristanak, na molbu članova uže porodice ili na prijedlog nadležnog općinskog organa socijalnog rada, odgoditi izvršenje kazne zatvora ako:
 1. je obolio od teže akutne bolesti;
 2. se desio smrtni slučaj ili teška bolest u užoj porodici osuđenika;
 3. je odlaganje potrebno radi izvršenja ili dovršenja izuzetno neodloživih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih elementarnim nepogodama ili drugim udesom, a porodica osuđenika nema drugih članova porodice sposobnih za

- rad, niti zbog slabog imovinskog stanja ili iz drugih opravdanih razloga može angažovati drugu osobu za obavljanje ovih poslova;
4. je osuđenik u obavezi izvršiti određeni posao koji je već započeo, a zbog neizvršenja posla nastala bi neotklonjiva ili znatnija šteta za osuđenika ili njegovu užu porodicu, odnosno za fizičku ili pravnu osobu, odnosno određenu ustanovu ili drugog prema kome je osuđenik u obavezi;
 5. je odlaganje osuđeniku potrebno radi završetka školovanja ili polaganja ispita za koji se pripremao;
 6. je zajedno sa osuđenikom osuđen njegov bračni ili vanbračni partner sa kojim je osuđenik u vezi najmanje tri godine ili kraće, ako je u toj vezi rođeno zajedničko dijete ili ako su sa osuđenikom osuđeni drugi članovi zajedničkog domaćinstva ili ako se oni već nalaze na izdržavanju kazne zatvora, a istovremenim izdržavanjem kazne svih tih osoba bilo bi ugroženo izdržavanje maloljetnih, bolesnih ili starih članova domaćinstva;
 7. je osuđenik žena koja doji dijete mlađe od godinu dana ili koja je trudna;
 8. je osuđenik jedini hranitelj porodice, a stupanjem na izdržavanje kazne zatvora bilo bi ugroženo izdržavanje porodičnog domaćinstva;
- (2) Izvršenje kazne u slučaju iz tačke 1. stav 1. ovog člana može se odgoditi za vrijeme dok bolest traje, u slučajevima iz tač. 2., 3. i 4. stav 1. ovog člana najduže tri mjeseca, u slučajevima iz tač. 5., 6. i 8. stav 1. ovog člana najduže šest mjeseci, a u slučajevima iz tačke 7. stav 1. ovog člana do navršene jedne godine života djeteta.
- (3) U slučaju iz tačke 1. stav 1. ovog člana, osuđenik je dužan svaka tri mjeseca nadležnom sudu podnositi dokaz o svom zdravstvenom stanju.

Član 121.

Molba za odlaganje

- (1) Molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora podnosi se u roku od tri dana od dana uručenja uputnog akta iz člana 117. stav 3. ovog zakona.
- (2) Ako je razlog za odlaganje izvršenja kazne zatvora iz stava 1. tačka 1. člana 120. ovog zakona nastao nakon tog roka, molba se može podnijeti do dana kada se osuđenik treba javiti radi izdržavanja kazne.
- (3) U molbi se moraju navesti razlozi i dokazi o činjenicama koje opravdavaju odlaganje.
- (4) Dokaze o činjenicama iz tač. 1., 2., 5., 6. i 7. stav 1. člana 120. ovog zakona izdaje nadležni organ, a iz tač. 3., 4. i 8. stav 1. člana 120. ovog zakona mjesna zajednica prema mjestu prebivališta osuđenika.
- (5) O molbi za odlaganje izvršenja kazne zatvora odlučuje predsjednik nadležnog suda koji je dužan donijeti rješenje u roku od pet dana od dana prijema molbe.
- (6) Prije donošenja rješenja predsjednik nadležnog suda može izvršiti potrebne provjere radi utvrđivanja činjenica navedenih u molbi.
- (7) Molbu koja nije podnesena u roku i molbu u kojoj nisu navedeni razlozi, dokazi i činjenice, nadležni sud će rješenjem odbaciti.
- (8) Izvršenje kazne neće se odložiti ako bi zbog odlaganja nastupila zastara izvršenja kazne.
- (9) Ukupno odlaganje izvršenja kazne po svim osnovima može trajati najduže 12 mjeseci, osim u slučaju iz tačke 7. stav 1. člana 120. ovog zakona.
- (10) Do donošenja rješenja o molbi odlaže se početak izvršenja kazne zatvora.

Član 122.

Žalba na rješenje o molbi za odlaganje izvršenja kazne zatvora

- (1) Protiv rješenja kojim se odbija ili odbacuje molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora osuđenik ima pravo žalbe predsjedniku kantonalnog suda, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
- (2) Žalba odlaže izvršenje kazne.
- (3) Predsjednik kantonalnog suda dužan je donijeti rješenje po žalbi iz stava 1. ovog člana u roku od tri dana od dana prijema žalbe i odmah ga dostaviti nadležnom sudu protiv čijeg je rješenja izjavljena žalba.
- (4) Protiv rješenja predsjednika suda iz stava 3. ovog člana ne može se pokrenuti upravni spor.
- (5) O odlaganju izvršenja kazne zatvora nadležni sud će obavezno obavijestiti Centar, odnosno zavod u koji se osuđenik upućuje.

Član 123.

Odlaganje izvršenja na zahtjev tužitelja

- (1) Kada nadležni tužitelj na osnovu zakonskih ovlasti zatraži odlaganje izvršenja kazne zatvora, nadležni sud neće pozivati osuđenika radi izvršenja kazne, a ako je osuđenika već pozvao, ali još nije istekao rok javljanja u Centar ili zavod, donijet će rješenje o odlaganju izvršenja kazne zatvora.
- (2) Odlaganje izvršenja kazne zatvora u slučaju iz stava 1. ovog člana traje dok tužitelj ne obavijesti nadležni sud da se može početi sa izvršenjem kazne zatvora, odnosno dok ne bude donesena odluka o pravnom sredstvu tužitelja.

4. Prijem u Centar ili u zavod

Član 124.

Smještaj u Centar ili u zavod

- (1) Zatvorenik se prima u Centar ili u zavod na osnovu uputnog akta nadležnog suda.
- (2) Prilikom prijema u Centar ili u zavod utvrdit će se identitet zatvorenika.
- (3) Ukoliko se prilikom prijema ne može pouzdano utvrditi identitet zatvorenika bit će sačinjen cjelovit zapisnik.
- (4) Zatvorenik koji je osuđen na kaznu zatvora preko šest mjeseci, bit će zadržan u Centru najduže 30 dana.

Član 125.

Proces evidentiranja i prijedlog tretmana

- (1) Prilikom prijema u Centar, odnosno u zavod, u matičnu knjigu se upisuju osobni podaci zatvorenika, za njega se formira osobni list i utvrđuje zdravstveno stanje.
- (2) Zatvorenik koji je osuđen na kaznu zatvora preko šest mjeseci bit će fotografisan.
- (3) Za vrijeme boravka u Centru, odnosno u zavodu utvrđuje se prijedlog tretmana zatvorenika.
- (4) Upustvo o matičnim knjigama, osobnom listu i načinu određivanja tretmana zatvorenika donosi Ministar.

Član 126.
Reklasifikacija i godišnji pregled

Tokom izvršenja kazne zatvora vršit će se reklasifikacija zatvorenika, zavisno od postignutog uspjeha u tretmanu. Najmanje jednom godišnje zavod će, u saradnji sa Centrom, napraviti izvještaj o napretku tretmana zatvorenika.

Član 127.
Obavijest o datumu stupanja i otpusta

O datumu stupanja na izdržavanje kazne zatvora i o datumu otpusta sa izdržavanja kazne zatvora, Centar za tretman iz člana 16. stav 1. ovog zakona, odnosno zavod će odmah obavijestiti nadležni organ za unutrašnje poslove na čijem području se zatvorenik vodi u evidenciji prebivališta, odnosno boravišta.

5. Upravljanje kaznama svakog od zatvorenika

5.1. Posebne odredbe

Član 128.
Liječenje u bolnici ili drugoj zdravstvenoj ustanovi

- (1) Zatvorenik koji za vrijeme izdržavanja kazne zatvora oboli od teške tjelesne ili duševne bolesti smjestit će se u bolnicu, odnosno drugu zdravstvenu ustanovu van zavoda.
- (2) Zatvorenik koji za vrijeme izdržavanja kazne zatvora oboli od lakše tjelesne ili duševne bolesti smjestit će se u stacionar zdravstvene službe.
- (3) O smještaju u smislu stava 1. ovog člana odlučuje direktor Federalne uprave, a u smislu stava 2. ovog člana medicinsko osoblje zavoda.
- (4) Zatvorenik ostaje u bolnici do prestanka razloga za liječenje, a najduže do isteka kazne zatvora, osim ako je u skladu sa odredbama odgovarajućeg zakona doneseno neko drugo rješenje.
- (5) Vrijeme koje zatvorenik provede u bolnici, odnosno drugoj zdravstvenoj ustanovi van zavoda, uračunava se u izvršenje kazne zatvora.

5.2. Rad i naknada za rad

Član 129.
Određivanje vrste posla

- (1) Zatvorenicima se određuje vrsta posla u skladu sa potrebama njihovog tretmana, njihovim psihofizičkim sposobnostima, sklonostima, osobnim svojstvima i stečenim stručnim sposobnostima, prema mogućnostima koje postoje u zavodu i prema potrebama održavanja discipline.
- (2) Prilikom određivanja vrste posla vodit će se računa i o želji zatvorenika da rade određeni posao.

Član 130.
Nastavak rada kod prijašnjeg poslodavca

- (1) Zatvoreniku koji na izdržavanju kazne zatvora treba provesti do tri mjeseca, a koji je u radnom odnosu, može se za vrijeme izdržavanja kazne zatvora odobriti da nastavi

rad kod poslodavca za kojeg je radio do dana upućivanja na izdržavanje kazne zatvora pod sljedećim uvjetima:

- da je završeno ispitivanje osobnosti i utvrđen program tretmana,
 - da se ne radi o povratniku u izdržavanju kazne zatvora,
 - da je to izvodljivo s obzirom na udaljenost poslodavca,
 - da su ispunjeni sigurnosni uvjeti i
 - da to pisanim putem od Federalne uprave zatraže poslodavac i zatvorenik.
- (2) Ako su ispunjeni uvjeti iz stava 1. ovog člana Federalna uprava daje mišljenje Ministru, koji donosi odluku.
- (3) Međusobna prava i obaveze u slučaju iz stava 1. ovog člana regulirat će se ugovorom koji zaključuje direktor Federalne uprave i ovlaštena osoba poslodavca.

Član 131. Odmor od rada

Zatvorenici imaju pravo na dnevni odmor, najmanje jedan dan odmora u sedmici, te dovoljno vremena za obrazovanje i druge aktivnosti u skladu sa njihovim programom tretmana.

Član 132. Godišnji odmor

- (1) Zatvorenik koji je osuđen na kaznu zatvora od jedne ili više godina, a na neprekidnom radu je proveo 11 mjeseci, uključujući i vrijeme provedeno na liječenju zbog povrede na radu ili profesionalnog oboljenja do kojeg je došlo radom u zavodu, ima pravo na neprekidan odmor od najmanje 18, a najviše 30 radnih dana tokom jedne godine.
- (2) Zatvorenik koji je osuđen na kaznu zatvora do jedne godine i koji je na radu proveo neprekidno šest mjeseci, ima pravo na odmor u trajanju od jednog dana za svakih navršenih mjesec dana rada.
- (3) Zatvorenik kojem kazna zatvora ističe u prvih šest mjeseci tekuće godine, nema pravo koristiti godišnji odmor za tu godinu.
- (4) Zatvorenik kojem kazna zatvora ističe u drugih šest mjeseci tekuće godine ima pravo na odmor u trajanju od jednog dana za svaki navršeni mjesec dana rada, s tim da u zadnjih mjesec dana izdržavanja kazne nema pravo koristiti godišnji odmor.
- (5) Zatvorenik nema pravo na odmor iz stava 1. ovog člana ukoliko se utvrdi da je povreda na radu rezultat samopovređivanja ili je profesionalno oboljenje nastalo kao posljedica namjernih propusta zatvorenika.
- (6) Naknada za odmor zatvorenika utvrđuje se po propisima o radnim odnosima.
- (7) Dužina i način korištenja odmora u smislu st. 1. do 4. ovog člana propisuju se pravilnikom o kućnom redu zavoda.

5.3. Izobrazba zatvorenika

Član 133. Organizovanje nastave

- (1) Za maloljetne zatvorenike i mlađe punoljetne zatvorenike koji nemaju završenu osnovnu školu, zavod je dužan organizovati nastavu u cilju sticanja osnovnog obrazovanja i nastavu za stručnu naobrazbu i osposobljavanje, u skladu sa propisima o osnovnom i srednjem obrazovanju.

- (2) Nastava iz stava 1. ovog člana organizuje se i za ostale zatvorenike za koje je to korisno i potrebno.
- (3) Ako se pokaže pogodnijim, zavod može organizovati nastavu iz stava 1. ovog člana u saradnji sa mjesnim školama, o čemu se zaključuje poseban ugovor.
- (4) Zatvorenici mogu biti dopisni vanredni đaci i studenti škola i kurseva van zavoda, ako to razlozi sigurnosti dozvoljavaju i ako se programom tretmana ocijeni da je to potrebno i korisno za ostvarenje svrhe izvršenja kazne.
- (5) Zatvorenici koji završe određenu školu ili steknu kvalifikaciju u zavodu dobivaju svjedočanstvo. Iz svjedočanstva se ne smije vidjeti da je opća ili druga naobrazba stečena u zavodu.

Član 134.

Propisi o osnovnom i srednjem obrazovanju

Na rad škola koje se osnivaju u zavodu primjenjuju se propisi o osnovnom i srednjem obrazovanju kantona na čijem se području nalazi zavod.

5.4. Komuniciranje i pogodnosti

Član 135.

Pisma i telefon

- (1) Zatvorenici imaju pravo održavati kontakte sa članovima svoje porodice i osobama ili predstavnicima organizacija koje mogu pomoći u njihovom tretmanu, putem pisama i telefona, u skladu sa pravilnikom o kućnom redu.
- (2) Izuzetno, kada to zahtijevaju sigurnosni razlozi, zavod može vršiti kontrolu pisama i telefonskih razgovora, o čemu se obavještava zatvorenik.
- (3) Zatvorenicima se mora omogućiti upućivanje molbi, prigovora i pritužbi upravniku zavoda koji ih je dužan razmotriti bez odlaganja.
- (4) Prigovori bez osnova i prigovori uvredljivog sadržaja neće biti razmatrani.
- (5) Ministar donosi propis kojim se propisuje razmatranje i rješavanje molbi, prigovora, pritužbi i drugih podnesaka.

Član 136.

Posjete

- (1) Zatvorenici imaju pravo primati posjete članova uže porodice, a po odobrenju rukovoditelja zavoda, mogu ih posjećivati i druge osobe, u skladu sa pravilnikom o kućnom redu zavoda.
- (2) Zatvorenicima će se omogućiti da u povjerenju razgovaraju sa inspektorom, ombudsmenom i advokatom po svom izboru, u skladu sa zakonom i pravilnikom o kućnom redu zavoda. Razgovor se obavlja bez prisustva službenog osoblja zavoda.
- (3) Zatvorenike mogu posjećivati iz službenih razloga ovlaštene osobe nadležnih organa, organizacija i odgovarajućih ustanova, po prethodno pribavljenoj pisanoj saglasnosti direktora Federalne uprave.
- (4) Ako je zatvorenik strani državljanin, ima pravo da ga posjećuje diplomatski i konzularni predstavnik njegove države ili države koja štiti interese njegove države, u skladu sa međunarodnim pravom i u granicama kućnog reda.
- (5) Pravo iz stava 3. ovog člana može se uskratiti samo ako se takvo pravo uskraćuje diplomatskim ili konzularnim predstavnicima Bosne i Hercegovine u državi čiji je zatvorenik državljanin, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

- (6) Ako je zatvorenik osoba bez državljanstva ili izbjeglica, predstavnik međunarodne organizacije koja štiti interese osobe bez državljanstva, odnosno izbjeglica, ima pravo, u granicama kućnog reda, posjećivati tu osobu.

Član 137. Slobodne posjete

- (1) Zatvorenik ima pravo na slobodne posjete bračnog ili vanbračnog partnera u skladu sa odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/05 i 41/05).
- (2) Zavod će osigurati posebnu prostoriju za korištenje slobodnih posjeta zatvorenika iz stava 1. ovog člana, opremljenu svim potrebnim sanitarnim, higijenskim i drugim uređajima.
- (3) Bliže odredbe o slobodnim posjetama uređuju se pravilnikom o kućnom redu zavoda.

Član 138. Pošiljke

Zatvorenik ima pravo primati od članova uže porodice pošiljke sa rubljem, predmetima za osobnu higijenu, industrijski pakovanu hranu i bezalkoholno piće, štampu, knjige te novčane pošiljke kojima može raspolagati u skladu sa pravilnikom o kućnom redu.

Član 139. Pogodnosti

- (1) Za dobro ponašanje i zalaganje na radu zatvoreniku se mogu odobravati pogodnosti.
- (2) Pogodnosti su skup poticajnih mjera usmjerenih na pružanje povjerenja zatvoreniku, ublažavanje posljedica deprivacije, poticanje vlastitog učestvovanja u ostvarivanju programa tretmana, jačanje odgovornosti i samopouzdanja radi osposobljavanja zatvorenika za samostalan život u skladu sa pravnim poretkom i normama građanskog društva.
- (3) Pogodnosti odobrava upravnik zavoda ili osoba koju on ovlasti.
- (4) Pogodnosti se mogu koristiti u krugu zavoda i van kruga zavoda.

Član 140. Procjena opasnosti

- (1) Kod prvog prijema, kao i pri odlučivanju o pogodnostima van zavoda, svaki zatvorenik treba biti procjenjen kako bi se ustanovila:
1. veličina opasnosti za zajednicu u slučaju bijega zatvorenika,
 2. vjerovatnost da će takva osoba pokušati pobjeći sama ili uz vanjsku pomoć.
- (2) Tokom cijelog vremena izdržavanja kazne zatvora potrebno je neprestano ispitivati klasifikaciju sigurnosti i shodno procjenjenom stepenu rizika sigurnosnih uvjeta donijeti odgovarajuću odluku o odobravanju ili neodobravanju pogodnosti.
- (3) Procjena rizika bjekstva - sigurnosnih uvjeta uključuje naročito:
1. prijetnju javnosti - zajednici u slučaju bijega zatvorenika;
 2. prethodno ponašanje, pokušaj bijega, ranije lišenje slobode po potjernici,
 3. pristup vanjskoj pomoći;
 4. raniju osuđivanost;
 5. osobne i porodične prilike;

6. raniji boravak van područja Bosne i Hercegovine, sklonost stalnim putovanjima, tj. kretanju iz mjesta u mjesto ili često mijenjanje mjesta prebivališta odnosno boravišta;
7. osobno učestvovanje u ostvarivanju programa tretmana;
8. prirodu krivičnog djela zbog kojeg je zatvorenik osuđen;
9. način, pobude i posljedice počinjenog krivičnog djela;
10. stav prema žrtvi;
11. dužinu izrečene zatvorske kazne;
12. moguću prijetnju drugim zatvorenicima i
13. druge okolnosti koje mogu biti od važnosti za procjenu sigurnosnog rizika.

Član 141.

Slobodno kretanje i dopust - pogodnosti van kruga zavoda

Zatvorenicima se mogu odobravati sljedeće pogodnosti koje će koristiti van kruga zavoda i to:

1. slobodno kretanje van kruga zavoda u trajanju do 24 sata nakon svakih izdržanih sedam dana kazne zatvora (četiri puta u mjesecu koje, u načelu, treba koristiti neradnim danom);
2. slobodan izlaz u grad u trajanju do pet sati jednom u mjesecu;
3. dopust do šest dana tokom jedne godine izdržavanja kazne zatvora (nakon svakih dva mjeseca provedenih na izdržavanju kazne zatvora osuđenom se može odobriti do jedan dan dopusta);
4. dopust do sedam dana tokom jedne godine izdržavanja kazne zatvora u slučaju teške bolesti ili smrti člana porodice, elementarnih nepogoda ili teških socijalnih slučajeva;
5. slobodno kretanje van kruga zavoda do dva dana tokom jedne godine za vjerske praznike;
6. za svaki državni praznik slobodno kretanje van kruga zavoda do jedan dan tokom jedne godine i
7. godišnji odmor u krugu porodice.

Član 142.

Nadziranje vanzavodskih pogodnosti

- (1) Nadzor je obavezan ako je pogodnost koja se koristi van zavoda odobrena:
 1. zatvoreniku osuđenom na kaznu zatvora do deset godina za krivično djelo genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina, terorizma, neovlaštene proizvodnje i prometa opojnim drogama, sprječavanja povratka izbjeglih i raseljenih osoba;
 2. zatvoreniku osuđenom na kaznu zatvora preko deset godina, bez obzira na vrstu krivičnog djela i
 3. alkoholičaru, ovisniku o drogama ili višestrukom povratniku.
- (2) Ako se pogodnost koja se koristi van zavoda odobrava zatvoreniku kojeg je osudio Sud BiH, o tome se što prije obavještava Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, ali najkasnije prije početka korištenja pogodnosti.

Član 143.

Nadzor van obaveznog nadzora

- (1) Osim obaveznog nadzora, potreba za određivanjem mjera nadzora ocjenjivat će se i određivati prilikom svakog odobravanja pogodnosti.
- (2) Pri odobravanju pogodnosti ovlaštena služba zavoda dužna je, osim procjene opasnosti i drugih okolnosti u skladu sa članom 140. ovog zakona, pratiti vladanje i tretman zatvorenika i to redovno i organizovano, uz sistematsko motrenje i praćenje zatvorenika primjenom savremenih penoloških metoda, odnosno u skladu sa članom 110. ovog zakona.
- (3) Mjere nadzora mogu trajati dok postoji potreba, a najduže 15 dana do isteka kazne.

Član 144.

Mjere nadzora, zabrane i ograničenja

- (1) Zavod koristi nadzor kako bi se mogla procijeniti opasnost koja prijete od svakog zatvorenika, te osigurati da svaki zatvorenik bude podvrgnut uvjetima sigurnosti, a sve sa ciljem sprječavanja bijega zatvorenika i zaštite javnosti - javnog poretka, na način da nadzorni proces dovede do tačke sigurnog puštanja zatvorenika u zajednicu za vrijeme izdržavanja kazne zatvora i održavanja ravnoteže između programa sigurnosti i socijalne reintegracije.
- (2) Nadzor podrazumijeva uvid u aktivnosti i ponašanje zatvorenika, a provodi se redovno, organizovano i sistematski primjenom mjera zabrane, izvještavanja, oduzimanja nedozvoljenih predmeta, privremenim zadržavanjem isprava, praćenjem osobe, predmeta ili događaja, vizuelno ili pomoću tehničkih metoda i sredstava.
- (3) Mjere zabrane koje se mogu odrediti prema zatvoreniku koji koristi pogodnosti van kruga zavoda su:
 1. zabrana napuštanja boravišta ili prebivališta i
 2. zabrana putovanja.
- (4) U ostale mjere zabrane spadaju:
 1. zabrana posjećivanja određenih mjesta ili područja,
 2. zabrana boravka u blizini određenih objekata ili ustanova,
 3. zabrana sastajanja sa određenim osobama,
 4. zabrana posjećivanja određene adrese ili adresa,
 5. zabrana promjene mjesta korištenja pogodnosti,
 6. privremeno zadržavanje isprava koje se mogu koristiti za prelazak državne granice i vozačke dozvole,
 7. zahtjev za povremeno javljanje policijskoj upravi ili drugom određenom državnom organu,
 8. zahtjev za bliskim nadzorom zatvorenika tokom razdoblja pogodnosti van zavoda,
 9. zahtjev za prebivanjem na određenoj adresi,
 10. zahtjev da bude na određenoj adresi u određeno vrijeme i
 11. ograničenja udaljenosti kretanja van sjedišta zavoda.
- (5) Upravnik zavoda uz korištenje pogodnosti može izreći mjere zabrane i ostale mjere zabrane iz st. 3. i 4. ovog člana, bilo posebno ili zajedno, te od nadležne policijske uprave ili drugog organa tražiti povremeno ili stalno informisanje ili izvještaj o načinu ponašanja zatvorenika i načinu korištenja pogodnosti ili odrediti da zatvorenici za vrijeme izlaska u grad ili u drugo mjesto udaljeno više od pet kilometara od sjedišta

zavoda mogu posjetiti takvo mjesto samo uz prethodno pisano odobrenje upravnika zavoda, u kojem mora biti navedeno takvo mjesto.

- (6) Za vrijeme izdržavanja kazne upravnik zavoda određuje i ukida mjeru zabrane ili nadzora, što može, osim mjera iz st. 3. i 4. ovog člana uključiti i druge propisane mjere.
- (7) Protiv odluke upravnika zavoda iz stava 5. ovog člana zatvorenik može uputiti predstavku ili drugi podnesak direktoru Federalne uprave, Federalnom ministarstvu, inspektoru ovlaštenom za nadzor rada zavoda ili uputiti pritužbu Ombudsmanu/Ombudsmenu. Zatvorenik u svrhu zaštite svojih prava može upućivati navedene podneske pojedinačno ili kumulativno, po svojem slobodnom izboru i redosljedu, bez ikakvih ograničenja.

Član 145.

Izvršenje mjera zabrane

- (1) Mjere zabrane i ostale mjere zabrane koje su naređene uz odobrenje o korištenju pogodnosti izvršava nadležni policijski organ ili drugi nadležni organ.
- (2) Upravnik zavoda dužan je policijskim organima u mjestu sjedišta zavoda i mjestu korištenja pogodnosti, osim izvještaja o svim zatvorenicima koji koriste pogodnosti na području nadležnosti policijskog organa, dostaviti i sve pisane odluke o svim određenim mjerama zabrane, zahtjevima, kao i sve važne informacije koje mogu biti važne za pitanja sigurnosti i zaštite javnog poretka.
- (3) Upravnik zavoda obavezan je sve pisane odluke i informacije iz stava 2. ovog člana dostaviti i drugom nadležnom organu određenom za izvršavanje mjera zabrane, određenog zahtjeva ili nadzora.

Član 146.

Uvjeti za odobravanje vanzavodskih pogodnosti

- (1) Sljedećim zatvorenicima neće biti odobreno korištenje pogodnosti van kruga zavoda, prije nego izdrže tri petine izrečene kazne zatvora:
 1. zatvorenicima osuđenim na kaznu zatvora do deset godina za krivično djelo genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnog zločina, terorizma, neovlaštene proizvodnje i prometa opojnim drogama, sprječavanja povratka izbjeglih i raseljenih osoba;
 2. zatvorenicima osuđenim na kaznu zatvora preko deset godina, bez obzira na vrstu krivičnog djela i
 3. alkoholičarima, ovisnicima o drogama i višestrukim povratnicima.
- (2) Zatvorenicima osuđenim na kaznu zatvora od osam do deset godina, koji nisu počinili krivična djela iz tač. 1. i 2. stav 1. ovog člana i koji nisu višestruki povratnici, alkoholičari ili narkomani, mogu se odobriti pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda nakon izdržane jedne trećine kazne zatvora.
- (3) Drugim zatvorenicima mogu se odobriti pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda nakon izdržane jedne četvrtine kazne zatvora.
- (4) Za zatvorenike koji su počinili krivično djelo iz tač. 1. i 2. stav 1. ovog člana, kao i za one za koje se procjeni da bi njihov boravak na slobodi mogao izazvati negativne reakcije socijalne sredine, pri odobravanju pogodnosti iz člana 141. ovog zakona potrebno je pribaviti mišljenje nadležne policijske uprave i nadležnog općinskog organa socijalnog rada.
- (5) Kriteriji iz st. 1., 2., 3. i 4. ovog člana ne odnose se na odobrenje pogodnosti iz člana 141. tačka 4. ovog zakona koje se koriste isključivo u izuzetnim slučajevima.

- (6) Uz molbu za odobrenje pogodnosti iz člana 141. tačka 4. ovog zakona, zatvorenik je dužan priložiti dokumentaciju koja dokazuje razlog zbog kojeg traži dopust.
- (7) Pogodnosti iz člana 141. ovog zakona ne smiju se koristiti van teritorije Bosne i Hercegovine.
- (8) Za vrijeme boravka na liječenju u zdravstvenoj ustanovi van zavoda zatvorenik ne može koristiti vanzavodske pogodnosti.

Član 147. Bjekstvo

Svako neopravdano kašnjanja sa korištenja pogodnosti duže od 24 sata smatra se bjekstvom.

Član 148. Pravila o korištenju pogodnosti

- (1) Uvjeti i način korištenja pogodnosti iz člana 141. ovog zakona, pravila o nadzoru zatvorenika tokom korištenja pogodnosti, kao i pogodnosti koje se koriste u krugu zavoda, propisuju se pravilnikom o kućnom redu zavoda.
- (2) Žalbe na odluku o korištenju pogodnosti mogu se podnositi Ombudsmanu/Ombudsmenu.

5.5. Disciplinska odgovornost zatvorenika

Član 149. Disciplinski prekršaji

- (1) Ponašanje zatvorenika suprotno zakonu, kućnom redu i naređenjima službenih osoba zavoda predstavlja disciplinski prekršaj.
- (2) Za počinjeni disciplinski prekršaj zatvorenik je disciplinski odgovoran, u skladu sa odredbama ovog zakona i pravilnika o kućnom redu zavoda.
- (3) Disciplinski prekršaji mogu biti teški i laki.
- (4) Teški disciplinski prekršaji su:
 1. fizički napad, svađa, međusobna svađa i tuča ili vrijeđanje drugih;
 2. izrada, korištenje, unošenje, čuvanje, primanje ili krijumčarenje u zavod ma kakvih predmeta ili materija koje su ili izričito zabranjene kućnim redom ili se mogu koristiti u sljedeće svrhe:
 - a) za prijetnju ili napad na druge,
 - b) za pomoć pri bijegu,
 - c) kao opojno sredstvo;
 3. pripremanje bjekstva iz zavoda;
 4. pomaganje drugim zatvorenicima u bjekstvu iz zavoda;
 5. pokušaj bjekstva iz zavoda ili prilikom sprovođenja u zavod;
 6. bjekstvo ili nedolazak u zavod po proteku dozvoljenog vremena otpusta van zavoda;
 7. udaljavanje iz zavoda ili sa radilišta bez odobrenja službene osobe ili udaljavanje sa rada kod poslodavca ;
 8. krađa, kockanje, igranje nedozvoljenih igara;
 9. kršenje pravila na radu, o higijeni, protupožarnoj zaštiti kao i o sprečavanju posljedica elementarnih nepogoda;

10. namjerno nanošenje štete imovini zavoda ili drugih osoba;
11. nedolično ponašanje pred drugima ili prema službenim osobama;
12. nepoštivanje bilo kojeg pravila kućnog reda ili zakonitih naređenja službenika zavoda, ometanje službenika zavoda u obavljanju posla ili opiranje bilo kojoj radnji ovlaštenog zavodskog službenika;
13. uzimanje talaca;
14. sudjelovanje u pobuni;
15. uzimanje od drugih osoba naknade u novcu ili u naturi, tzv. "reketiranje";
16. izrada bilo kakvih predmeta ili obavljanje privatnih poslova za sebe ili drugog bez naloga službene osobe;
17. boravak na nedozvoljenom mjestu, unutar ili van zavoda;
18. pružanje aktivnog ili pasivnog otpora službenim osobama;
19. odbijanje testiranja na opojna ili psihoaktivna sredstva i na zarazne bolesti;
20. opiranje zdravstvenom pregledu ili mjerama za sprečavanje zaraze;
21. nepoštivanje ili kršenje bilo kojeg načela o korištenju vanzavodskih pogodnosti, odnosno donesenih ili izdanih mjera nadzora, zabrane ili ograničenja;
22. počinjenje prekršaja i/ili krivičnog djela tokom korištenja vanzavodskih pogodnosti;
23. podučavanje ili poticanje drugih na vršenje krivičnih djela;
24. planiranje, organizovanje, pokušaj ili prijetnja radnjama navedenim u tač. 1. do 22. stava 4. ovog člana;
25. pomaganje ili poticanje drugih na bilo koju od radnji navedenih u tač. 1. do 24. stava 4. ovog člana;
26. kršenje odredbi ovog zakona o elektronskom nadzoru,
27. sve druge radnje koje se mogu smatrati teškim disciplinskim prekršajem u smislu odredaba ovog zakona.

- (5) Teški disciplinski prekršaj je i svako ponašanje koje ima obilježje krivičnog djela.
- (6) Laki disciplinski prekršaji uređuju se pravilnikom o kućnom redu zavoda.

Član 150.

Pokretanje disciplinskog postupka

- (1) Postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti zatvorenika mogu pokrenuti odgajatelj, upravnik zavoda ili rukovoditelji organizacionih jedinica zavoda.
- (2) Zatvorenici ne mogu biti skupno kažnjeni za učinjeni disciplinski prekršaj, niti mogu biti kažnjeni dva puta za istu radnju.
- (3) Postupak iz stava 1. ovog člana je hitan i pokreće se odmah.

Član 151.

Disciplinske sankcije

- (1) Za disciplinske prekršaje mogu se izreći sljedeće kazne:
 1. ukor,
 2. opomena
 3. novčana kazna u maksimalnom iznosu do 15 posto od prosječne mjesečne neknade za rad osuđenika u pethodnom mjesecu za period do šest mjeseci i
 4. upućivanje u samicu do 10 dana.
- (2) Za lake disciplinske prekršaje mogu se izreći kazne iz stava 1. tač. 1. i 2. ovog člana, a za teške disciplinske prekršaje kazne iz stava 1. tač. 3. i 4. ovog člana.

Član 152.

Prava zatvorenika u disciplinskom postupku i pravni lijekovi

- (1) Disciplinski postupak i izricanje disciplinskih kazni vrši komisija koju imenuje upravnik zavoda.
- (2) U postupku utvrđivanja odgovornosti zatvoreniku se mora omogućiti da iznese svoju odbranu.
- (3) Protiv odluke komisije kojom se utvrđuje disciplinska odgovornost i izriče disciplinska kazna može se uložiti žalba rukovoditelju zavoda u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
- (4) Pri izricanju disciplinske kazne iz tačke 4. stava 1. člana 151. ovog zakona može se uvjetno odložiti izvršenje disciplinske kazne za vrijeme do šest mjeseci.
- (5) Uvjetno odlaganje izvršenja disciplinske kazne opozvat će se ako zatvorenik u roku za koji je odloženo izvršenje bude ponovo disciplinski kažnjen.
- (6) Rješenje rukovoditelja zavoda doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.
- (7) Postupak disciplinske odgovornosti uređuje se pravilnikom o kućnom redu zavoda.

Član 153.

Prava zatvorenika upućenih u samicu

- (1) Tokom izdržavanja disciplinske sankcije upućivanja u samicu zatvoreniku moraju biti osigurani neophodni higijenski i zdravstveni uvjeti, kao i boravak na otvorenom u trajanju od dva sata dnevno.
- (2) Za vrijeme boravka u samici stanje zatvorenika svaki dan provjerava liječnik zavoda.
- (3) Disciplinska mjera upućivanja u samicu ne može se primjenjivati ako se njenim izvršenjem ugrožava zdravlje zatvorenika, o čemu pisano mišljenje daje liječnik zavoda.
- (4) Pravilnik o uvjetima i načinu izdržavanja disciplinske sankcije upućivanja u samicu donosi Ministar.

Član 154.

Mjera usamljenja

- (1) Prema zatvoreniku koji zbog svojih postupaka predstavlja ozbiljnu opasnost za sistem izvršenja kazne zatvora, odnosno sigurnost drugih osoba i imovine zavoda može se odrediti mjera usamljenja u neprekidnom trajanju do 30 dana.
- (2) U posebnim slučajevima ova mjera može biti produžena po odobrenju Ministra, ali ne duže od 30 dana.
- (3) Zatvorenik će se za vrijeme trajanja mjere usamljenja držati odvojeno od ostalih osoba.
- (4) Izvršenje mjere usamljenja prekinut će upravnik zavoda po prijedlogu zavodskog liječnika.
- (5) Mjera usamljenja može se ukinuti i prije isteka vremena za koje je određena ako se tokom njenog izvršenja utvrdi da su prestali razlozi zbog kojih je određena.
- (6) Za vrijeme izdržavanja mjere usamljenja stanje zatvorenika svaki dan kontroliše zavodski liječnik.
- (7) Rješenje o određivanju mjere usamljenja i rješenje o prekidu mjere usamljenja donosi upravnik zavoda.
- (8) Protiv rješenja iz stava 7. ovog člana zatvorenik ima pravo žalbe direktoru Federalne uprave u roku od tri dana od dana prijema rješenja. Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

- (9) Rješenje iz stava 8. ovog člana doneseno po žalbi je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.

Član 155.

Propis o upućivanju u samicu i određivanju mjere usamljenja

Pravilnik o disciplinskom postupku i uvjetima i načinu izdržavanja disciplinske kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja donosi Ministar.

Član 156.

Ovlaštenja nakon izvršenja mjere usamljenja – premještaj u posebno odjeljenje

- (1) Ako nakon izvršenja mjere usamljenja nisu prestali razlozi zbog kojih je ta mjera određena, zatvorenik se može premjestiti u posebno odjeljenje zavoda sa pojačanim nadzorom iz člana 166. ovog zakona.
- (2) Zatvorenik ostaje u posebnom odjeljenju iz stava 1. ovog člana dok ne prestanu razlozi zbog kojih je smješten u to odjeljenje.
- (3) U slučaju iz stava 1. ovog člana shodno se primjenjuju odredbe st. 4. do 8. člana 154. ovog zakona.

Član 157.

Posebna ovlaštenja upravnika zavoda i odgovornost za naknadu štete

- (1) Upravnik zavoda može donijeti rješenje kojim se određuje da se od naknade za rad zatvorenika, kao i od novca koji mu je oduzet prilikom dolaska u zavod ili mu je poslan, naplati šteta koju je zatvorenik prouzrokovao namjerno ili grubom nepažnjom prilikom izdržavanja kazne zatvora, kao i troškovi sprovođenja osobe do kojih je došlo uslijed bjekstva te osobe, kad ih po odredbama ovog zakona snosi zatvorenik.
- (2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana o visini i naplati štete zatvorenik može izjaviti žalbu direktoru Federalne uprave, u roku od 15 dana od dana prijema rješenja. Rješenje direktora Federalne uprave je konačno u upravnom postupku i protiv tog rješenja ne može se voditi upravni spor.
- (3) Izuzetno, rješenje iz stava 1. ovog člana može obuhvatiti polovinu iznosa naknade za rad zatvorenika na osnovu izvršne odluke nadležnog suda po kojoj je zatvorenik u obavezi davati zakonsko izdržavanje djeci, bračnom partneru, odnosno roditeljima, naknaditi štetu prouzrokovanu krivičnim djelom ili podmiriti druge zakonske obaveze.
- (4) Ako šteta utvrđena rješenjem iz stava 1. ovog člana premašuje vrijednost od 300 KM a zatvorenik ne pristaje tu štetu platiti, Federalna uprava može naknadu štete ostvariti tužbom kod nadležnog suda.

6. Prekid izdržavanja kazne zatvora

Član 158.

Ovlaštenje za prekid izdržavanja kazne zatvora

- (1) Zatvoreniku se može dozvoliti prekid izdržavanja kazne zatvora.
- (2) Odredbe čl. 120. do 123. ovog zakona o odlaganju izdržavanja kazne zatvora shodno se primjenjuju i na prekid izdržavanja kazne zatvora.
- (3) Prekid izdržavanja kazne zatvora izvršit će se i u slučaju kada nadležni sud odredi mjeru pritvora za drugo krivično djelo.
- (4) O prekidu izdržavanja kazne zatvora rješenjem odlučuje nadležni sud.
- (5) U slučaju iz stava 4. ovog člana nadležni sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudija.

Član 159.

Podnošenje molbe za prekid izdržavanja kazne zatvora

Molba zatvorenika za prekid izdržavanja kazne zatvora i mišljenje zavoda dostavljaju se nadležnom sudu u roku od tri dana.

Član 160.

Žalba na rješenja suda

- (1) Protiv rješenja nadležnog suda o prekidu izdržavanja kazne zatvora iz člana 158. stav 4. ovog zakona zatvorenik može izjaviti žalbu drugostepenom sudu u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
- (2) Rješenje doneseno po žalbi iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.
- (3) Vrijeme provedeno na prekidu izdržavanja kazne zatvora, odobrenom od strane nadležnog suda, ne računa se u vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

Član 161.

Stavljanje van snage rješenja o prekidu izdržavanja kazne zatvora

- (1) Ako se za vrijeme trajanja prekida izdržavanja kazne zatvora utvrdi da su prestale okolnosti zbog kojih je prekid dozvoljen ili je prekid dozvoljen na osnovu lažnih isprava ili drugih dokaza, odnosno ako se utvrdi da se prekid ne koristi u svrhu radi koje je dozvoljen, rješenje iz člana 158. ili člana 160. ovog zakona prvostepeni sud će ukinuti, a zatvoreniku naložiti da se javi na daljnje izdržavanje kazne zatvora odmah, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
- (2) Rješenje iz stava 1. ovog člana dostavlja se zavodu i zatvoreniku.
- (3) Na rješenje iz stava 2. ovog člana zatvorenik ima pravo žalbe drugostepenom sudu u roku od tri dana od dana prijema rješenja. Žalba ne odlaže izvršenje, a rješenje drugostepenog suda je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.
- (4) Ako se zatvorenik ne javi na daljnje izdržavanje kazne zatvora u roku određenom u rješenju, zavod će postupiti po odredbama iz st. 8. do 11. člana 117. ovog zakona.

7. Premještaj tokom izdržavanja kazne

Član 162.

Podnošenje molbe i odluka o premještaju

- (1) Ako je zatvorenik izdržao jednu polovinu kazne zatvora i uredno koristi vanzavodske pogodnosti, može podnijeti molbu za premještaj u drugi zavod.
- (2) O premještaju zatvorenika odlučuje rješenjem direktor Federalne uprave uz pribavljeno mišljenje zavoda.
- (3) Ako je molba zatvorenika podnesena prije roka iz stava 1. ovog člana, odbacit će se zaključkom kao preuranjena.
- (4) Ako je molba odbijena, nova molba može se podnijeti po proteku šest mjeseci od dana pravomoćnosti rješenja iz stava 2. ovog člana.
- (5) Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba Ministru u roku od tri dana od dana prijema rješenja. Žalba na rješenje kojim se dozvoljava premještaj ne zadržava izvršenje rješenja.
- (7) Rješenje po žalbi iz stava 5. ovog člana je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.
- (8) Troškove premještaja snosi zavod iz kojeg se vrši premještaj.

- (9) O premještanju osobe osuđene od strane Suda BiH može se odlučiti isključivo u skladu sa odredbama ZIKS BiH.

Član 163.

Premještaj iz sigurnosnih i drugih razloga

- (1) Upravnik zavoda može predložiti premještaj zatvorenika u drugi zavod kada je to neophodno radi efikasnijeg realizovanja tretmana ili kada je to neophodno iz sigurnosnih razloga, o čemu odlučuje direktor Federalne uprave.
- (2) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana može se izjaviti žalba Ministru u roku od tri dana od dana prijema rješenja. Žalba na rješenje kojim se dozvoljava premještaj ne zadržava izvršenje rješenja.
- (3) Rješenje po žalbi iz stava 2. ovog člana je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.
- (4) Ako je prijedlog upravnika zavoda odbijen, novi prijedlog može se podnijeti po proteku šest mjeseci od dana pravomoćnosti rješenja iz stava 1. ovog člana.
- (5) Ministar može donijeti rješenje o premještanju zatvorenika iz jednog zavoda u drugi po službenoj dužnosti i bez prijedloga upravnika zavoda, kada to zahtijevaju razlozi sigurnosti.
- (6) Rješenje iz stava 5. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.
- (7) Premještaj zatvorenika iz st. 1. i 5. ovog člana može se izvršiti bez obzira na visinu izdržane kazne. Troškove premještaja snosi zavod iz kojeg se vrši premještaj zatvorenika.

Član 164.

Premještaj u zavod drugog entiteta

- (1) Direktor Federalne uprave na inicijativu upravnika zavoda, uz pisanu saglasnost zatvorenika, iz sigurnosnih razloga može podnijeti Ministru prijedlog za premještaj zatvorenika na izdržavanje kazne zatvora u drugi entitet u kojem zatvorenik ima prebivalište, odnosno boravište.
- (2) Rješenje o premještanju na izdržavanje kazne zatvora iz stava 1. ovog člana donosi Ministar, nakon pribavljene saglasnosti ministra pravde entiteta u koji se zatvorenik premješta.
- (3) Troškove premještaja snosi zavod iz kojeg se vrši premještaj.
- (4) Na rješenje o premještanju iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba o kojoj odlučuje Ministar. Rješenje Ministra je konačno i protiv njega se ne može pokrenuti upravni spor.
- (5) O premještanju osobe osuđene od strane Suda BiH može se odlučiti isključivo u skladu sa odredbama ZIKS BiH.

8. Posebne odredbe o izvršenju kazne dugotrajnog zatvora

Član 165.

Opće odredbe

- (1) Kazna dugotrajnog zatvora izdržava se u zavodima zatvorenog tipa.
- (2) Odredbe ovog zakona o izvršenju kazne zatvora primjenjuju se i na izvršenje kazne dugotrajnog zatvora, ako odredbama čl. 106. do 164. ovog zakona nije drugačije propisano.

Član 166.

Pojačani nadzor

- (1) Kazna dugotrajnog zatvora može se izvršavati u posebnom odjeljenju zavoda zatvorenog tipa u odvojenim prostorijama za boravak od ostalih zatvorenika i uz mjere pojačanog nadzora.
- (2) Pod pojačanim nadzorom podrazumijeva se posmatranje i češća kontrola zatvorenika noću i danju, a izvršava se na način da se ne remete svakodnevne aktivnosti.
- (3) Osobe koje izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora mogu se svrstati u posebne odgojne grupe, s tim da na jednog odgajatelja dolazi do 25 zatvorenika.

Član 167.

Ograničenje odobravanja pogodnosti

Zatvorenicima koji izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora ne mogu se odobravati pogodnosti koje se koriste van kruga zavoda dok ne izdrže dvije trećine izrečene kazne.

Član 168.

Ograničenja radnog angažmana

Zatvorenici koji izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora ne mogu se radno angažovati na poslovima van kruga zavoda dok ne počnu sa korištenjem pogodnosti van kruga zavoda.

Član 169.

Kontrola komunikacije

Zatvorenicima koji izdržavaju kaznu dugotrajnog zatvora vrši se kontrola pisama i telefonskih razgovora, o čemu se zatvorenik upoznaje.

VI. IZVRŠENJE KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA

Član 170.

Opća odredba

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, osim ako odredbama čl. 171. do 176. ovog zakona nije drugačije propisano.

Član 171.

Smještaj u zavod ili posebno odjeljenje zavoda

- (1) Kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u zavodu ili posebnom odjeljenju za maloljetnike u zavodu, osnovanom u skladu sa članom 23. stav 2. ovog zakona, u kome maloljetne osobe mogu ostati do navršene 23. godine života, a ako do tada ne budu izdržala kaznu, uputit će se u zavod u kome punoljetni zatvorenici izdržavaju kaznu zatvora.
- (2) Izuzetno od odredbi iz stava 1. ovog člana, u zavodu za maloljetnike, odnosno u posebnom odjeljenju za maloljetnike u zavodu, može ostati osoba koja je navršila 23 godine života ako je to potrebno radi završetka njenog školovanja ili stručnog osposobljavanja, ali najduže do navršene 25. godine života.
- (3) Osobe koje izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora moraju imati odvojene prostorije za boravak od ostalih zatvorenika, ako se nalaze u posebnom odjeljenju.

Član 172.

Školovanje u zavodu ili posebnom odjeljenju zavoda

- (1) U zavodu ili posebnom odjeljenju za maloljetnike iz člana 171. ovog zakona, postoji osnovna i srednja škola, u skladu sa propisima o osnovnoj i srednjoj školi i u skladu sa propisima o osnovnom i srednjem obrazovanju ili se, u saradnji sa odgovarajućom osnovnom, odnosno srednjom školom, u zavodu ili posebnom odjeljenju za maloljetnike osnivaju odjeljenja osnovne, odnosno srednje škole za obrazovanje i odgoj tih osoba.
- (2) Osoba koja izdržava kaznu maloljetničkog zatvora može izuzetno, pod nadzorom zavoda, radi završetka započetog školovanja, pohađati školu van zavoda, ako to dozvoljavaju sigurnosna situacija i program tretmana.

Član 173.

Sport i fizički odgoj

- (1) Osobama koje izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora osigurava se mogućnost bavljenja sportom.
- (2) Direktor Federalne uprave donosi pravilnik o fizičkom odgoju za maloljetnike.

Član 174.

Dopisivanje

- (1) Osobama koje izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora ne može se ograničiti dopisivanje sa roditeljima i drugim bliskim srodnicima.
- (2) Pod bliskim srodnicima u smislu ovog člana smatraju se, pored roditelja, braća i sestre, polubraća i polusestre, djed i baka maloljetnika, ako su sa njime bili osobito bliski. Na ovu okolnost pribavlja se mišljenje centra za socijalni rad općine prebivališta maloljetnika.

Član 175.

Dopust

- (1) Osobi koja izdržava kaznu maloljetničkog zatvora koja se dobro ponaša i zalaže u učenju i radu upravnik zavoda može odobriti dopust radi posjećivanja roditelja i drugih bliskih srodnika.
- (2) Dopust se može odobriti dva puta tokom godine i nijednom ne može trajati duže od 20 dana.
- (3) Pogodnosti iz st. 1. i 2. ovog člana mogu se odobravati osobama koje nisu navršile 23 godine života.

Član 176.

Upućivanje u samicu

- (1) Osobi koja izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršila 23 godine života, može se izuzetno izreći disciplinska mjera upućivanja u samicu najviše do pet dana.
- (2) Osobi koja izdržava kaznu maloljetničkog zatvora i koja pohađa nastavu omogućit će se da za vrijeme izdržavanja kazne samice redovno pohađa nastavu, čita stručnu literaturu i radi školsku zadaću.

Član 177.
Administrativna mjera – usamljenje

Prema osobi koja izdržava kaznu maloljetničkog zatvora, a nije navršila 23 godine života, ne može se primijeniti mjera usamljenja.

VII. IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA POD ELEKTRONSKIM NADZOROM

1. Opće odredbe o elektronskom nadzoru

Član 178.
Osiguranje osnovnih sloboda i zabrana diskriminacije

- (1) Elektronski nadzor izvršava se na način koji osuđeniku i njegovoj porodici jamči poštivanje ljudskog dostojanstva i osnovnih ljudskih prava i sloboda.
- (2) Tokom elektronskog nadzora zabranjuje se diskriminacija zasnovana na rasi, boji kože, spolu, jeziku, religiji ili vjerovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom porijeklu.
- (3) Osuđenik, koji je bio podvrgnut nezakonitom postupanju ili diskriminaciji iz stava 2. ovoga člana, ima pravo na naknadu štete.

Član 179.
Organi koji primjenjuju elektronski nadzor

Odredbe ovog zakona koje se odnose na elektronski nadzor primjenjuje:

1. nadležni sud za upućivanje na izdržavanje kazne zatvora iz člana 51. ovog zakona,
2. Federalna uprava i zavod,
3. Komisija za uvjetni otpust iz člana 194. stav 1. ovog zakona.

Član 180.
Osuđenici pod elektronskim nadzorom

Elektronski nadzor se, u skladu sa odredbama ovog zakona, može vršiti prema osuđenima:

1. upućenim na izdržavanje kazne zatvora kao kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom,
2. koji koriste vanzavodske pogodnosti,
3. koji se otpuštaju na uvjetni otpust.

Član 181.
Saradnja nadležnih organa i informisanje

- (1) Nadležni sudovi, Federalno ministarstvo i Federalna uprava međusobno sarađuju i koordiniraju aktivnosti u vršenju elektronskog nadzora, te sarađuju sa drugim organima, organizacijama, ustanovama i institucijama vezano za poslova elektronskog nadzora.
- (3) Federalno ministarstvo i Federalna uprava sarađuju sa drugim državnim organima, naučnim i drugim ustanovama, strukovnim udruženjima, drugim pravnim osobama i pojedincima, radi poboljšavanja uvjeta izvršavanja elektronskog nadzora.

- (4) Federalno ministarstvo i Federalna uprava, kad je to u javnom interesu ili kad se ustanovi da je to potrebno, informišu javnost o uvjetima i stanju elektronskog nadzora u Federaciji.
2. Posebne odredbe o izvršenju kazne zatvora kao kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom

Član 182.

Donošenje odluke o upućivanju u kućni zatvor

- (1) Nadležni sud za izvršenje kazne zatvora može u slučajevima osude na kaznu zatvora do jedne godine zatražiti od centra za socijalni rad nadležnog po mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika izvještaj o osobnim, porodičnim i socijalnim prilikama osuđenika, radi procjene da li se radi o osobi pogodnoj za upućivanje na izdržavanje kazne zatvora kao kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.
- (2) Sud će prije donošenja odluke o određivanju izvršenja kazne zatvora kao kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, putem Federalne uprave i nadležnog zavoda, ispitati tehničke mogućnosti za takvo izvršenje u prostorijama u kojima osuđena osoba stanuje, kao i druge okolnosti od značaja za izvršenje kazne.
- (3) Kada sud ocijeni da su ispunjeni uvjeti za upućivanje osuđenika na izdržavanje kazne zatvora kao kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, pozivat će osuđenika da se upozna sa načinom i uvjetima izvršenja kazne i izjasni se pristaje li na takav način izvršenje kazne zatvora.
- (4) Prije izjašnjenja osuđenika iz stava 3. ovog člana, sud je dužan osuđenika upoznati sa pravima i dužnostima tokom izvršenja kazne, načinom na koji može ostvariti svoja prava, posljedicama neurednog izvršavanja ili neizvršavanja i svim drugim uvjetima izvršenja kazne zatvora kao kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.
- (5) Nakon provedenog postupka u skladu sa odredbama st. 1. do 4. ovog člana, sud donosi odluku o upućivanju osuđenika na izdržavanje kazne zatvora u kućni zatvor sa elektronskim nadzorom kojom se određuje dan i mjesto početka izdržavanja kazne.
- (6) Ako osuđenik koji se upućuje na izdržavanje kazne zatvora kao kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom ima maloljetnu djecu ili druge osobe o kojima se isključivo stara, sud će o tome obavijestiti nadležni organ starateljstva.

Član 183.

Izbivanje iz prostorija za vrijeme trajanja kućnog zatvora

- (1) Odlukom o upućivanju osuđenika na izdržavanje kazne zatvora u kućnom zatvoru sa elektronskim nadzorom može se odrediti pravo osuđenika da u određene sate i dane može napustiti prostorije u kojima stanuje radi:
1. obavljanja redovnih radnih dužnosti,
 2. dobivanja neophodne zdravstvene zaštite za sebe i za osobe za koje se osuđenik mora starati prema zakonu,
 3. pohađanja redovne nastave ili polaganja ispita,
 4. posjećivanja određenih savjetovališta.
- (2) Na zahtjev osuđenika posebnom odlukom može mu se odobriti odsustvovanje iz prostorija u kojima stanuje za određeni vremenski period u opravdanim slučajevima.
- (3) O zahtjevu za odsustvovanje u trajanju do 24 sata odlučuje upravnik zavoda na čijem teritoriju osuđenik izdržava kućni zatvor sa elektronskim nadzorom, a o

odsustvovanju u trajanju dužem od 24 sata odlučuje nadležni sud na zahtjev osuđenika.

Član 184.

Nadležni organi za izvršenje kućnog zatvora

- (1) Federalna uprava, u skladu sa odredbama člana 15. ovog zakona, osigurava uvjete za izvršenje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom i pruža stručnu pomoć nadležnim sudovima, prikuplja i obrađuje statističke podatke, te obavlja i druge poslove propisane ovim zakonom i podzakonskim propisima donesenim na osnovu ovog zakona koji se odnose na izvršenje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.
- (2) Izvršenje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom vrši se neposredno putem nadležnog zavoda, u prostorijama u kojima osuđenik stanuje u mjestu prebivališta, odnosno boravišta.
- (3) Nadležni zavod u smislu stava 2. ovog člana je zavod koji se nalazi na teritoriji na kojoj se nalazi prostorija u kojoj osuđenik stanuje i u kojoj se izvršava kućni zatvor sa elektronskim nadzorom.

Član 185.

Upućivanje na izvršenje i početak izvršenja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom

- (1) Dan započinjanja izdržavanja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom sud određuje tako da osuđeniku ostane najmanje osam, a najviše 15 dana do dana započinjanja izdržavanja kazne.
- (2) Sud je dužan prilikom upućivanja osuđenika na izdržavanje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom istovremeno, a najkasnije u roku od tri dana o tome obavijestiti nadležni zavod. Uz obavijest sud nadležnom zavodu dostavlja uputni akt, odnosno odluku o upućivanju na izdržavanje kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, prijepis presude i izvod iz krivične evidencije.
- (3) Početak izvršenja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom računa se od dana određenog za započinjanje izvršenja.
- (4) Zavod iz stava 2. ovog člana dužan je u roku od 24 sata obavijestiti sud o započinjanju izdržavanja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.
- (5) Osuđenik koji izdržava kućni zatvor sa elektronskim nadzorom upisuje se u matičnu knjigu i za njega se formira osobni list.

Član 186.

Radnje organa u slučaju izbjegavanja izvršenja

- (1) Ako osuđenik, koji je upućen na izdržavanje kazne kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom, na dan započinjanja izdržavanja ne bude u prostorijama u kojima stanuje, nadležni zavod o tome je dužan obavijestiti nadležni sud najkasnije u roku od 24 sata od dana određenog za započinjanje izdržavanja kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom.
- (2) U slučaju iz stava 1. ovog člana nadležni sud izdaje naredbu sudskoj policiji radi prinudnog sprovođenja osuđenika.
- (3) Ako se osuđenik krije ili se nalazi u bjekstvu, nadležni sud donosi naredbu za izdavanje potjernice koju dostavlja nadležnom organu unutrašnjih poslova.
- (4) Uhvaćeni osuđenik sprovodi se na izdržavanje kazne zatvora u zavod.
- (5) Troškove sprovođenja u slučaju iz st. 2. i 3. ovog člana snosi osuđenik.

Član 187.
Obavještanje organa unutrašnjih poslova

O datumu početka, kao i o datumu završetka izdržavanja zatvora sa elektronskim nadzorom zavod odmah obavještava nadležni organ unutrašnjih poslova na čijem području osuđenik ima prebivalište, odnosno boravište.

3. Elektronski nadzor i vanzavodske pogodnosti

Član 188.
Određivanje nadzora i rok za pripremu nadzora

- (1) Zatvorenik se, za vrijeme korištenja vanzavodskih pogodnosti može elektronski nadzirati.
- (2) Kada upravnik zavoda ocijeni da za to postoje opravdani sigurnosni ili drugi razlozi, može odrediti elektronski nadzor zatvorenika koji koristi vanzavodske pogodnosti.
- (3) Ako je određen elektronski nadzor iz stava 2. ovog člana, tehničke pripreme i postavljanje opreme za elektronski nadzor vrši se tri dana prije početka korištenja vanzavodskih pogodnosti.
- (4) Upravnik zavoda o određivanju elektronskog nadzora iz stava 2. ovog člana dužan je odmah obavijestiti Federalnu upravu. Obavještenje obavezno sadrži broj narukvice koja je postavljena zatvorniku.
- (5) Neposredan elektronski nadzor nad zatvorenikom koji koristi vanzavodske pogodnosti vrši zavod iz kojeg se osuđenik pušta na pogodnost, odnosno nadležni zavod iz člana 184. stav 3. ovog zakona.

Član 189.
Uvjetni otpust i elektronski nadzor

- (1) Osuđenik se za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta može elektronski nadzirati o čemu odluku donosi Komisija iz člana 194. stav 1. ovog zakona. Prije donošenja odluke o uvjetnom otpustu Komisija može uvjetovati otpuštanje zatvorenika pisanim pristankom zatvorenika na elektronski nadzor.
- (2) Ako je određen elektronski nadzor iz stava 1. ovog člana, tehničke pripreme i postavljanje opreme vrši se tri dana prije otpuštanja osuđenika na uvjetni otpust.
- (3) O datumu početka uvjetnog otpusta iz stava 1. ovog člana upravnik zavoda obavještava Federalnu upravu. Obavještenje obavezno sadrži broj narukvice koja je postavljena osuđeniku.
- (4) Neposredan elektronski nadzor nad osuđenikom za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta vrši zavod iz člana 188. stav 5. ovog zakona.

Član 190.
Disciplinska odgovornost za povrede elektronskog nadzora

Osuđenik koji prekrši odredbe ovog zakona o elektronskom nadzoru odgovara za teški disciplinski prekršaj, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 191.
Podzakonski propis o elektronskom nadzoru

Ministar donosi propis o načinu provođenja elektronskog nadzora.

VIII. OTPUŠTANJE ZATVORENIKA

1. Uvjetni otpust

Član 192.

Pojam i svrha uvjetnog otpusta

- (1) Uvjetni otpust je otpuštanje zatvorenika sa izdržavanja kazne prije isteka kazne, pod uvjetima propisanim Krivičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine, s tim da se za vrijeme trajanja neizdržanog ostatka kazne zatvora nad njim može odrediti elektronski nadzor, a može ga se obavezati i na nastavak mjera propisanih programom tretmana.
- (2) Otpuštanje zatvorenika u smislu odredbe stava 1. ovog člana, vrši se radi poticanja osobnih napora osuđenih osoba za uključivanje u život na slobodi ukoliko se procjeni da zatvorenik više neće činiti krivična djela, da je kazna postigla svrhu kažnjavanja i da osoba koja se otpušta ne predstavlja neprihvatljiv rizik za zajednicu.

Član 193.

Molba i prijedlog za uvjetni otpust

- (1) Molbu za uvjetni otpust može podnijeti zatvorenik ili članovi njegove uže porodice.
- (2) Prijedlog za uvjetni otpust može podnijeti i upravnik zavoda.
- (3) Molba, odnosno prijedlog za uvjetni otpust, dostavlja se Komisiji za uvjetni otpust putem zavoda.
- (4) Komisija iz stava 3. ovog člana o uvjetnom otpustu može rješavati i na osnovu saglasnosti zatvorenika.

Član 194.

Komisija za uvjetni otpust

- (1) O uvjetnom otpustu zatvorenika kojima su kaznu zatvora izrekli sudovi Federacije, odlučuje Komisija za uvjetni otpust (u daljnjem tekstu: Komisija) koju imenuje Ministar.
- (2) Komisija ima predsjednika i šest članova i njihove zamjenike od kojih su predsjednik i jedan član iz Federalnog ministarstva, jedan član iz reda sudaca i tužitelja, a tri člana iz relevantnih stručnih oblasti (krivično pravo, socijalna zaštita, psihologija, andragogija i sl.).
- (3) Članovi Komisije imenuju se na period od četiri godine, sa mogućnošću ponovnog izbora na još jedan mandat.
- (4) U slučaju prestanka mandata nekog od članova Komisije, mandat njegovog zamjenika trajat će do isteka tekućeg mandata Komisije. Ovaj mandat nije smetnja za ponovno imenovanje za člana Komisije u pogledu broja mandata, ako je preostalo vrijeme mandata Komisije kraće od dvije godine.
- (5) Komisija je nezavisna u svom radu. Članovi Komisije mogu dati ostavku u bilo kom momentu, a mogu biti razriješeni dužnosti isključivo zbog utvrđenog kršenja dužnosti, počinjenog krivičnog djela ili iz drugih ozbiljnih razloga utvrđenih u propisanom postupku.
- (6) Ako se dokaže da postoji onov za razrješenje, rješenje o razrješenju predsjednika ili bilo kojeg člana Komisije donosi Ministar.
- (7) Komisija donosi poslovnik o radu kojim će se detaljnije urediti način rada, okvirna mjerila za odobravanje uvjetnog otpusta, opoziv rješenja o uvjetnom otpustu i način provođenja nadzora nad osuđenikom.

Član 195.

Informacije koje se dostavljaju Komisiji i kriteriji za odlučivanje o uvjetnom otpustu

- (1) Uz molbu, odnosno uz prijedlog, zavod dostavlja Komisiji podatke o postignutom uspjehu u programu tretmana zatvorenika, podatke o eventualnim ranijim osudama, opis krivičnog djela, podatke o ponašanju zatvorenika, kao i ostale izvještaje drugih stručnih osoba koje su angažovane u radu sa zatvorenikom, te druge podatke značajne za odluku. Uz molbu zatvorenika prilaže se i mišljenje zavoda o osnovanosti molbe, odnosno prijedloga.
- (2) Pri donošenju odluke o uvjetnom otpustu Komisija uzima u obzir i procjenjuje podatke i činjenice koje se odnose na:
 1. raniju osuđivanost;
 2. ponašanje tokom izdržavanja kazne;
 3. osobno sudjelovanje u programu tretmana;
 4. stav prema počinjenom krivičnom djelu i žrtvi krivičnog djela;
 5. rizik ponovnog činenja krivičnih djela;
 6. ostatak neizdržanog dijela kazne;
 7. mišljenje zavoda o osnovanosti molbe, odnosno prijedloga za uvjetni otpust;
 8. mjere u okviru postpenalne zaštite.
- (3) Svi izvještaji koje zavod pripremi za Komisiju dostavljaju se i zatvoreniku, kojem se na taj način pruža prilika da Komisiji podnese pisane podneske vezano za njihov sadržaj.

Član 196.

Obavezni prijedlog upravnika zavoda za uvjetni otpust

- (1) Upravnik zavoda, po službenoj dužnosti, obavezno upućuje Komisiji prijedloge za uvjetni otpust za sve zatvorenike koji se mogu uzeti u razmatranje za uvjetni otpust i to u roku od 30 dana prije datuma isteka dvije trećine od izrečene kazne i koji ispunjavaju zakonom predviđene uvjete za uvjetni otpust.
- (2) Prijedloge iz stava 1. ovog člana upravnik zavoda dostavlja Komisiji u skladu sa članom 195. ovog zakona.

Član 197.

Dostavljanje rješenja Komisiji

- (1) Uvjetni otpust odobrava se ili odbija rješenjem. Rješenje mora biti obrazloženo.
- (2) Rješenje Komisije dostavlja se zavodu, koji je dužan po jedan primjerak dostaviti podnositelju, zatvoreniku, nadležnom sudu koji je uvjetno otpuštenog zatvorenika uputio na izdržavanje kazne, policijskoj upravi i organu socijalnog rada nadležnom po mjestu prebivališta, odnosno boravišta.
- (3) Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana ne može se izjaviti žalba niti se može voditi upravni spor.
- (4) Ako je podnositelj molbe član porodice zatvorenika, o ishodu ga obavještava Federalno ministarstvo.

Član 198.

Stavljanje van snage rješenja o uvjetnom otpustu

- (1) Ako u razdoblju nakon donošenja rješenja o uvjetnom otpustu, a prije dana otpuštanja sa izdržavanja kazne zatvora na uvjetni otpust, zatvorenik učini teški disciplinski prekršaj, Komisija može na prijedlog upravnika zavoda rješenje o uvjetnom otpustu staviti van snage.

- (2) Rješenje o stavljanju rješenja o uvjetnom otpustu van snage dostavlja se zavodu koji je dužan po jedan primjerak rješenja uručiti osuđeniku, sudu koji je uvjetno otpuštenog osuđenika uputio na izdržavanje kazne zatvora, nadležnoj policijskoj upravi i nadležnom organu socijalnog rada.
- (3) Na rješenje iz stava 2. ovog člana ne može se izjaviti žalba niti se može voditi upravni spor.

Član 199.

Žalba i ponovno podnošenje molbe

Zatvorenik ima pravo ponovnog podnošenja molbe za uvjetni otpust nakon proteka jedne godine od posljednje odluke Komisije ili i prije toga ako tako odluči Komisija u kojem slučaju će se ujedno odlučiti o zahtjevu - molbi za prijevremeno odobrenje za podnošenje molbe za uvjetni otpust i o odobrenju uvjetnog otpusta.

Član 200.

Dostavljanje adrese po otpustu

- (1) Prilikom otpuštanja iz zavoda uvjetno otpuštena osoba naznačit će mjesto u kojem će boraviti za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta. Po dolasku u mjesto boravka uvjetno otpuštena osoba dužna je prijaviti se nadležnoj policijskoj upravi i nadležnom sudu u roku od tri dana od dana uvjetnog otpusta, u skladu sa članom 203. ovog zakona.
- (2) U slučaju promjene mjesta boravka uvjetno otpuštenog zatvorenika, zavod je dužan obavijestiti organe iz stava 1. ovog člana.
- (3) O prijavi uvjetno otpuštene osobe iz stava 1. ovog člana nadležna policijska uprava i nadležni sud dostavljaju informaciju upravniku zavoda iz kojeg je ta osoba otpuštena.

Član 201.

Godišnji izvještaj

Komisija dostavlja Ministru godišnji izvještaj o svom radu.

Član 202.

Ovlaštenja upravnika zavoda vezano za uvjetni otpust

- (1) Zatvorenika koji ispoljava primjerno ponašanje, zalaže se na radu i aktivno učestvuje u procesu preodgoja, a izdržao je najmanje četiri petine (4/5) kazne zatvora, upravnik zavoda može uvjetno pustiti na slobodu do tri mjeseca prije isteka kazne.
- (2) Uvjetni otpust iz stava 1. ovog člana ne primjenjuje se na zatvorenike kojima je novčana kazna zamijenjena kaznom zatvora i zatvorenike koji su dobili uvjetni otpust odlukom Komisije.
- (3) Podzakonski propis o uvjetnom otpustu iz stava 1. ovog člana donosi Ministar.

2. Otpuštanje zatvorenika i pomoć po otpustu

Član 203.

Dan otpusta

- (1) Zatvorenik se otpušta iz zavoda onog dana kada mu istekne kazna ili onog dana kada mu počinje teći uvjetni otpust.
- (2) Ako posljednji dan izdržavanja kazne zatvora pada u dane praznika ili u drugi dan kada zavod ne radi, zatvorenik se otpušta posljednjeg radnog dana koji tom danu prethodi.

- (3) Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, kada je novčana kazna zamjenjena kaznom zatvora, otpust zatvorenika iz zavoda obaviti će se i u neradne dane.
- (4) Zavod je dužan da o otpuštanju svakog zatvorenika sa izdržavanja kazne zatvora obavijesti nadležnu policijsku upravu i nadležni sud u roku od osam dana od dana otpuštanja iz zavoda.

Član 204. Pomoć po otpustu

- (1) Osoba koja se otpušta iz zavoda ima pravo na troškove prijevoza do svog ranijeg prebivališta ili do mjesta prebivališta uže porodice, a ako je stranac, do graničnog prijelaza. Izuzetno, na obrazložen zahtjev osobe koja se otpušta, mogu joj se odobriti troškovi prijevoza do drugog mjesta po izboru na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (2) Troškove prijevoza snosi zavod iz kojeg se vrši otpust.
- (3) Ako osoba koja se otpušta iz zavoda nema odjeću ili obuću, niti sredstava da ih nabavi, zavod će joj osigurati prikladnu odjeću i obuću.
- (4) Ako je u vrijeme kad se otpušta sa izdržavanja kazne zatvorenik teško bolestan i zbog toga nesposoban za putovanje, zavod će ga smjestiti u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja. Ako zatvorenik nema sredstava da plati troškove liječenja, a oboljenje je nastalo za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, troškove za prvi mjesec snosi zavod, a nakon toga općina u kojoj je zatvorenik imao prebivalište, odnosno boravište u vrijeme upućivanja na izdržavanje kazne zatvora u zavod.

Član 205. Obavještenje zavoda o potrebi pomoći nakon izdržavanja kazne zatvora

- (1) Osim pomoći nakon otpusta iz člana 204. ovog zakona, zavod je dužan prije otpuštanja zatvorenika sa izdržavanja kazne zatvora ustanoviti da li mu je i kakva pomoć potrebna nakon otpuštanja.
- (2) O potrebi i vrsti pomoći iz stava 1. ovog člana zavod će obavijestiti organ socijalnog rada nadležan prema mjestu prebivališta odnosno boravišta otpuštene osobe, kao i drugu ustanovu ili pravnu osobu, odnosno odgovarajuću organizaciju ili udruženje u čijem je djelokrugu pružanje pomoći osobama otpuštenim sa izdržavanja kazne zatvora.
- (3) Otpuštenom strancu plaćaju se troškovi prijevoza do graničnog prijelaza, ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Član 206. Izveštaj zavoda o potrebi pomoći uvjetno otpuštenoj osobi

Pri otpuštanju iz zavoda uvjetno otpuštene osobe zavod je, osim dostavljanja izvještaja tijelima iz člana 127. vezano za član 200. ovog zakona, dužan ustanoviti da li je i kakva pomoć potrebna toj osobi, te u roku od tri dana od dana kada joj počinje teći uvjetni otpust o tome obavijestiti mjesno nadležni organ socijalnog rada koje je stvarno nadležan za postupanje prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta uvjetno otpuštene osobe, kao i drugu ustanovu ili pravnu osobu, odnosno odgovarajuću organizaciju ili udruženje u čijem je djelokrugu pružanje pomoći osobama otpuštenim sa izdržavanja kazne zatvora.

Član 207.

Otpuštanje zbog amnestije i pomilovanja

- (1) U slučaju otpuštanja zatvorenika na osnovu zakona o amnestiji, zavod je dužan zatvorenika otpustiti najkasnije 24 sata nakon prijema rješenja o amnestiji, ako propisom o amnestiji nije drukčije određeno.
- (2) U slučaju otpuštanja zatvorenika iz zavoda na osnovu odluke o pomilovanju, zavod je dužan otpustiti ga istoga dana nakon prijema odluke o pomilovanju, a najkasnije u roku od 24 sata.

Član 208.

Potvrda o izdržanoj kazni

- (1) Osobi koja je izdržavala kaznu zatvora i osuđeniku uvjetno puštenom na slobodu izdaje se potvrda o izdržanoj kazni.
- (2) Potvrdu iz stava 1. ovog člana izdaje upravnik zavod.
- (3) Obrazac i sadržaj potvrde iz stava 1. propisuje Ministar.

IX. RAD ZA OPĆE DOBRO NA SLOBODI

Član 209.

Opće odredbe o izvršavanju rada za opće dobro na slobodi

- (1) Rad za opće dobro na slobodi u Federaciji provodi se u skladu sa odredbama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Na radnopravna pitanja kao što su radno vrijeme, dnevni i sedmični odmori, te upotreba sredstava zaštite na radu primjenjuju se opći propisi.
- (3) Rad za opće dobro na slobodi je besplatan i ne služi postizanju dobiti. Osuđenik ne snosi troškove izvršavanja rada za opće dobro.
- (4) Rad za opće dobro na slobodi izvršava se, u pravilu, u mjestu prebivališta, odnosno boravišta osuđenika.
- (5) Za potrebe izvršavanja rada za opće dobro zaključuje se ugovor kojim se bliže utvrđuju mjesto rada, vrsta posla, radno vrijeme i druga pitanja od značaja za ugovorne strane.

Član 210.

Informisanje o izvršenju rada za opće dobro

Kantonalna ministarstva nadležna za poslove pravosuđa koja, u skladu sa odredbama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, obavljaju raspoređivanje na rad za opće dobro na slobodi, u smislu vrste i radnog mjesta, dostavljat će Federalnom ministarstvu jednom u tri mjeseca informacije o izvršenju ove kazne.

X. IZVRŠENJE MJERA SIGURNOSTI

1. Obavezno psihijatrijsko liječenje u posebnom odjelu Federalne uprave

Član 211.

Mjesto izvršenja mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja

- (1) Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja koja je izrečena uz kaznu zatvora izvršava se u posebnom odjeljenju Sektora zdravstvene zaštite Federalne uprave.

- (2) Izuzetno, u odjeljenju iz stava 1. ovog člana mogu boraviti pritvorenici za koje je utvrđeno da pokazuju izražene psihičke smetnje, do okončanja sudskog postupka.
- (3) Federalno ministarstvo zdravstva vršit će nadzor nad psihijatrijskim liječenjem osuđenika kojem je izrečena mjera iz stava 1. ovog člana.

Član 212.

Upućivanje u zavod po prestanku mjere sigurnosti

Nakon prestanka mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečene uz kaznu zatvora osuđenik se upućuje na izdržavanje kazne zatvora u zavod.

Član 213.

Upućivanje na izvršenje mjere

Upućivanje osobe na izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi vrši nadležni sud.

Član 214.

Sprovođenje na liječenje

- (1) Osobu kojoj je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi u zdravstvenu ustanovu sprovodi sudska policija.
- (2) Nalog za sprovođenje osobe iz stava 1. ovog člana izdaje sud koji je izrekao mjeru sigurnosti.

Član 215.

Rokovi za ostanak u pritvoru ili na slobodi

- (1) Osoba kojoj je izrečena mjera sigurnosti iz člana 211. ovog zakona, može ostati u pritvoru ili na slobodi najduže mjesec dana od dana pravomoćnosti sudske odluke.
- (2) Ako sud odluči da osobu prema kojoj je izrečena mjera sigurnosti ostavi u pritvoru, u smislu odredbe stava 1. ovog člana, dužan je donijeti posebno rješenje po prethodno pribavljenom mišljenju liječnika psihijatra.
- (3) Odgovarajuća zdravstvena ustanova dužna je primiti upućenu osobu i provoditi prema njoj mjere propisane zakonom.

Član 216.

Vanjsko osiguranje ustanove i posebnog odjeljenja zdravstvene ustanove

Vanjsko osiguranje zdravstvene ustanove za izvršavanje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi ili posebnog odjeljenja zdravstvene ustanove vrše, po potrebi, čuvari te ustanove.

Član 217.

Nadzor ministarstva i suda

- (1) Nadzor u pogledu izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi, kao i posebnog odjeljenja zdravstvene ustanove, vrši Federalno ministarstvo zdravstva.
- (2) Nadzor u pogledu zakonitog i pravilnog postupanja prema osobama iz stava 1. ovog člana vrši sud koji je izrekao mjeru i sud na čijem području se nalazi posebna zdravstvena ustanova, odnosno posebno odjeljenje zdravstvene ustanove u kojem se izvršava mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 218.
Troškovi provođenja mjere sigurnosti

Troškovi provođenja i izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi osiguravaju se u budžetu kantona.

Član 219.
Podzakonski propisi o izvršenju mjere

Bliže propise o izvršenju mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi i posebnom odjeljenju zdravstvene ustanove, donosi Federalno ministarstvo zdravstva.

2. Obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi

Član 220.
Mjesto izvršenja mjere na slobodi

- (1) Mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečena uz uvjetnu osudu ili uz rad za opće dobro na slobodi izvršava se u psihijatrijskim zdravstvenim ustanovama, odnosno psihijatrijskom odjeljenju opće zdravstvene ustanove.
- (2) U kojoj će se zdravstvenoj ustanovi izvršavati mjera sigurnosti iz stava 1. ovog člana, određuje Federalno ministarstvo zdravstva.

Član 221.
Rok i akti za upućivanje na psihijatrijsko liječenje

- (1) Nadležni sud, u roku od osam dana od dana pravomoćnosti presude kojom je izrečena mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja iz člana 220. stav 1. ovog zakona, dužan je osobu kojoj je ta mjera izrečena uputiti u zdravstvenu ustanovu.
- (2) Sud će istovremeno prijepis pravomoćne sudske odluke dostaviti i mjesno nadležnom organu socijalnog rada prema mjestu prebivališta odnosno boravišta te osobe.

Član 222.
Uloga organa socijalnog rada

- (1) Ako se osoba kojoj je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja iz člana 220. stav 1. ovog zakona ne javi u zdravstvenu ustanovu u roku od osam dana, nadležna općinska služba socijalnog rada preduzet će potrebne mjere da se ta osoba uputi u određenu zdravstvenu ustanovu i o tome obavijestiti sud.
- (2) Ako služba socijalnog rada iz stava 1. ovog člana ne osigura smještaj u zdravstvenu ustanovu osobi iz stava 1. ovog člana kojoj je mjera sigurnosti izrečena, ili ako ta osoba samovoljno napusti liječenje, služba socijalnog rada predložit će sudu koji je izrekao tu mjeru da umjesto ove mjere izrekne mjeru sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi.
- (3) Po odredbi stava 2. ovog člana postupit će i zdravstvena ustanova u kojoj se liječi osoba prema kojoj je izrečena mjera sigurnosti iz stava 1. ovog člana ako i pored liječenja ta osoba postane u toj mjeri opasna po okolinu da je potrebno njeno liječenje u zdravstvenoj ustanovi.

Član 223.

Obaveze zdravstvene ustanove u kojoj se vrši obavezno psihijatrijsko liječenje

- (1) Zdravstvena ustanova u koju je upućena osoba radi obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi dužna je primiti tu osobu i svakih šest mjeseci o stanju zdravlja te osobe obavještavati sud koji je izrekao ovu mjeru.
- (2) Kad se završi liječenje osobe iz stava 1. ovog člana, zdravstvena ustanova obavijestit će o tome sud koji je izrekao mjeru sigurnosti.

Član 224.

Troškovi izvršenja mjere

Troškovi izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi osiguravaju se u budžetu kantona

3. Obavezno liječenje od zavisnosti

Član 225.

Izvršenje mjere, postupak nakon završetka liječenja i u slučaju opoziva uvjetne osude

- (1) Mjera sigurnosti obaveznog liječenja narokmana i alkoholičara, izrečena uz bezuvjetnu kaznu zatvora, izvršava se u Sektoru za zdravstvenu zaštitu Federalne uprave u odjeljenju za izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja narokmana i alkoholičara ili u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi. Po završenom liječenju osuđenik se upućuje na izdržavanje ostatka kazne zatvora u zavod prema rasporedu upućivanja.
- (2) Ako do isteka kazne zatvora nije dovršeno obavezno liječenje osuđenika iz stava 1. ovog člana, Federalna uprava obavijestit će o tome sud koji je takvu mjeru izrekao, zdravstvenu ustanovu iz stava 3. ovog člana i organ socijalnog rada mjesta prebivališta, odnosno boravišta otpuštene osobe, kako bi se organizovao njen prihvrat radi nastavka liječenja na slobodi.
- (3) Mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara izrečena uz uvjetnu osudu ili uz rad za opće dobro na slobodi izvršava se u zdravstvenoj ustanovi koju odredi Federalno ministarstvo zdravstva.
- (4) U slučaju opoziva uvjetne osude, izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara, provest će se, odnosno nastaviti će se u skladu sa odredbama stava 1. ovog člana.

Član 226.

Upućivanje na izvršenje mjere, nadležni sud i nadzor nad izvršenjem mjere

- (1) Osuđenik kojem je uz kaznu zatvora izrečena mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara upućuje se u odjeljenje Sektora za zdravstvenu zaštitu Federalne uprave u kojem se izvršava ova mjera.
- (2) Upućivanje radi izvršenja mjere iz stava 1. ovog člana vrši nadležni sud prema prebivalištu, odnosno boravištu osuđenika kojem je mjera izrečena, a ako se osuđenik nalazi u pritvoru, upućivanje vrši nadležni sud na čijem se području osuđena osoba nalazi u pritvoru.
- (3) Nadzor nad izvršenjem mjere iz stava 1. ovog člana vrši Federalno ministarstvo.

Član 227.

Izvršenje mjere liječenja od zavisnosti uz uvjetnu osudu

- (1) Ako je mjera sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara izrečena uz uvjetnu osudu ili uz rad za opće dobro na slobodi, sud upućuje osuđenika u zdravstvenu ustanovu koju odredi Federalno ministarstvo zdravstva.
- (2) Ako se osuđenik ne javi određenoj zdravstvenoj ustanovi na liječenje ili samovoljno napusti započeto bolničko ili ambulantno liječenje, ili odbije da se podvrgne liječenju ili izbjegava to liječenje nepridržavanjem određene terapije, zdravstvena ustanova obavijestit će o tome sud.
- (3) Zdravstvena ustanova obavještava o uspjehu liječenja sud koji je osuđenika uputio na liječenje, kao i sud koji je izrekao mjeru sigurnosti iz stava 1. ovog člana.

Član 228.

Troškovi liječenja alkoholičara i narkomana

- (1) Troškove obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara u zavodu snosi Federalna uprava.
- (2) Troškove obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara u zdravstvenoj ustanovi, za osobe koje su zdravstveno osigurane, snosi nadležni zavod zdravstvenog osiguranja.
- (3) Troškovi obaveznog liječenja za osobe koje nisu zdravstveno osigurane, kao i dio troškova koje po posebnim propisima snosi sam osiguranik, padaju na teret Budžeta Federacije.

Član 229.

Nadležnost za donošenje podzakonskih propisa za izvršenje mjere u jedinicama Federalne uprave i zdravstvenim ustanovama

Ministar, uz pribavljeno mišljenje Federalnog ministarstva zdravstva, po potrebi, donosi bliže propise za izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja narkomana i alkoholičara kada se ta mjera izvršava u organizacionim jedinicama Federalne uprave, a Federalno ministarstvo zdravstva kada se ta mjera izvršava u zdravstvenim ustanovama.

XI. IZVRŠENJE ODGOJNIH ZAVODSKIH MJERA

1. Zajedničke odredbe

Član 230.

Pojam

Odgojne zavodske mjere izriču se maloljetnim počiniteljima krivičnih djela kojima su potrebne trajnije mjere odgoja, preodgoja i liječenja, uz njihovo potpuno izdvajanje iz dotadašnje sredine.

Član 231.

Cilj izvršenja odgojnih zavodskih mjera

Cilj izvršenja odgojnih zavodskih mjera je da se pružanjem zaštite, pomoći i nadzora maloljetnim počiniteljima krivičnih djela u najvećoj mogućoj mjeri osigura njihov odgoj, popravljajanje i pravilan razvoj, a kad je to potrebno i da ih se spriječi u vršenju krivičnih djela.

Član 232.

Principi izvršenja odgojnih zavodskih mjera

- (1) U izvršenju odgojnih zavodskih mjera sa maloljetnicima treba postupati na način koji odgovara njihovom uzrastu i osobnim svojstvima, pridržavajući se u radu pedagoških, andragoških i psiholoških principa.
- (2) Maloljetnike treba poticati da aktivno učestvuju u svom odgoju, mijenjanju svojih stavova i loših navika i u razvijanju osjećaja odgovornosti za vlastite postupke.
- (3) Tokom izvršenja odgojnih zavodskih mjera maloljetnicima će se, u skladu sa njihovim uzrastom i sposobnostima, kao i sklonostima prema određenim zanimanjima, osigurati osnovno i srednje obrazovanje, kao i radno osposobljavanje.

Član 233.

Izvršenje prije pravomoćnosti

U krivičnom postupku protiv maloljetnika, nadležni sud može odrediti da se sa izvršenjem pojedinih odgojnih zavodskih mjera može početi i prije pravomoćnosti sudske odluke, ako se smatra da je to za odgoj maloljetnika korisno i istovremeno potrebno radi odvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio, radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika, a kad taj smještaj nije moguće osigurati na drugi način ili kad je to potrebno da ga se spriječi u vršenju krivičnih djela ili asocijalnog ponašanja.

Član 234.

Primjena odredbi koje se odnose na maloljetnike i na odrasle osobe

Odredbe ovog zakona koje se odnose na maloljetnike primjenjuju se i na osobe koje su tokom primjene odgojnih zavodskih mjera postale punoljetne, kao i na mlađe punoljetne osobe kojima je nadležni sud izrekao odgojnu mjeru.

2. Izvršenje zavodske mjere upućivanja u odgojnu ustanovu

Član 235.

Mjesto izvršenja i sadržaj mjere

- (1) Zavodska mjera upućivanja u odgojnu ustanovu izvršava se u odgojnoj ustanovi osnovanoj za tu svrhu, saglasno zakonu.
- (2) Odgojna ustanova maloljetniku pruža zaštitu i pomoć i nad njim se vrši nadzor radi njegovog pravilnog odgoja i razvoja, a prema potrebi prema maloljetniku se preduzimaju i druge mjere.

Član 236.

Raspored u odgojne grupe i školovanje

- (1) Po dolasku u odgojnu ustanovu, maloljetnik se raspoređuje u odgovarajuću odgojnu grupu, zavisno od uzrasta, završenog razreda škole, psiho-fizičkih svojstava i stepena njegove odgojne zapuštenosti.
- (2) Odgojna grupa iz stava 1. ovog člana obuhvata najviše 10 maloljetnika i ima posebnog odgajatelja.
- (3) U odgojnoj ustanovi maloljetnik se uključuje u osnovnu školu, a u okviru mogućnosti odgojne ustanove i uz saglasnost roditelja i maloljetnika uključuje se u odgovarajuću školu srednjeg obrazovanja.

3. Izvršenje zavodske mjere upućivanja u odgojno popravni dom

Član 237.

Organizacija izvršenja i tipovi jedinica odgojnog popravnog doma

- (1) Zavodska mjera upućivanja u odgojno popravni dom izvršava se u domu iz člana 26. ovog zakona koji maloljetniku pruža zaštitu, pomoć i nadzor, radi izobrazbe, odgoja i daljnjeg pravilnog razvoja.
- (2) Za potrebe izvršenja zavodske mjere iz stava 1. ovog člana, a prema stepenu osiguranja i ograničenja slobode maloljetnika i mjerama koje se primjenjuju u odgoju i postupanju prema maloljetnicima, dom iz stava 1. ovog člana može biti otvorenog i poluotvorenog tipa.
- (3) U slučaju potrebe u domu iz stava 1. ovog člana može postojati i zatvoreno odjeljenje.
- (4) Dom iz stava 1. ovog člana pruža maloljetniku zaštitu, pomoć i nadzor radi izobrazbe, odgoja i daljnjeg pravilnog razvoja.
- (5) Jedan odgajatelj u domu iz stava 1. ovog člana, u pravilu, radi sa 10 maloljetnika.

Član 238.

Ishrana maloljetnika

Dnevna ishrana maloljetnika u domu iz člana 26. ovog zakona sastoji se od najmanje tri obroka čija vrijednost ne smije biti manja od 16.000 džula.

Član 239.

Liječenje maloljetnika

Oboljeli maloljetnik za čije liječenje ne postoje uvjeti u domu iz člana 26. ovog zakona bit će upućen na liječenje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.

Član 240.

Školovanje i stručno usavršavanje maloljetnika

- (1) U domu iz člana 26. ovog zakona maloljetnicima se osigurava osnovno i srednje obrazovanje.
- (2) Maloljetnici mogu sticati stručne kvalifikacije i van doma iz stava 1. ovog člana, a može im se omogućiti i vanredno školovanje i stručno usavršavanje.
- (3) Kvalifikacije koje maloljetnici stiču u školama, na kursevima i u radionicama doma iz stava 1. ovog člana imaju važnost kao i kvalifikacije koje se stiču u odgovarajućim školama i radionicama van doma iz stava 1. ovog člana, a iz svjedočanstva o stečenoj naobrazbi ne smije se vidjeti da je stečena u domu iz stava 1. ovog člana.
- (4) Vrijeme koje je maloljetnik proveo na stručnim i drugim radovima u domu iz stava 1. ovog člana računa se kao vrijeme provedeno na radu kada je to potrebno radi sticanja određenih kvalifikacija.

Član 241.

Radno angažovanje maloljetnika

- (1) Radno vrijeme maloljetnika koji pohađaju školu i rade u radionicama određuje se po propisima koji važe za učenike srednjih škola za kvalifikovane djelatnosti.
- (2) Maloljetnici se van radnog vremena mogu zapošljavati dnevno jedan sat na poslovima nužnim za uređenje doma iz člana 26. ovog zakona.

- (3) Maloljetnicima se osigurava devet sati neprekidnog odmora tokom 24 sata, kao i dva dana odmora u sedmici.

Član 242.
Odmor maloljetnika

- (1) Maloljetnicima koji pohađaju školu i postižu zadovoljavajući uspjeh u učenju, koji se zalažu na radu i dobrog su vladanja, pripada odmor od petnaest dana za vrijeme zimskog raspusta i 45 dana za vrijeme ljetnog raspusta.
- (2) Ostali maloljetnici koji ne pohađaju nastavu za sticanje stručne spreme, a na radu su proveli ukupno šest mjeseci, uključujući tu vrijeme provedeno na liječenju, osim u slučajevima namjernog ozljeđivanja, imaju pravo na odmor od 24 do 30 radnih dana godišnje.
- (3) Vrijeme provedeno na raspustu i odmoru uračunava se u vrijeme provedeno u popravnoj jedinici odgojnog doma.
- (4) Pravilnikom o kućnom redu doma iz člana 26. ovog zakona bliže se propisuje način određivanja dužine i korištenja raspusta i odmora maloljetnika.

Član 243.
Vanredno odsustvo maloljetnika

Maloljetnik ima pravo na odsustvo do sedam dana tokom jedne godine u slučaju smrti ili teže bolesti člana uže porodice.

Član 244.
Naknade za rad maloljetnika

- (1) Maloljetnicima u domu iz člana 26. ovog zakona pripada naknada za obavljene rad.
- (2) Ako maloljetnik radi puno radno vrijeme, pripada mu naknada u visini jedne četvrtine do jedne polovine prosječne plate ostvarene u posljednja tri mjeseca u Federaciji.
- (3) Maloljetnicima koji pohađaju školu i rade u radionicama pripada naknada za rad iz stava 2. ovog člana umanjena za 30 posto.
- (4) Ministar, na prijedlog direktora Federalne uprave, donosi propis o naknadama za rad maloljetnika.

Član 245.
Posebne naknade

- (1) Maloljetnicima koji bez svoje krivice ne rade, a nemaju vlastitih sredstava, osiguravaju se sredstva za podmirenje najnužnijih potreba.
- (2) Maloljetniku koji oboli na radu ili u vezi sa radom, pripada naknada za vrijeme spriječenosti za rad po propisima o radnim odnosima.

Član 246.
Dopisivanje i posjete

- (1) Maloljetnici mogu slati i primati pisane pošiljke bez ograničenja.
- (2) Posjete članova uže porodice i osoba koje odobri upravnik doma iz člana 26. ovog zakona, kao i primanje novčanih i drugih pošiljki, omogućit će se maloljetnicima u skladu sa pravilnikom o kućnom redu doma.

Član 247.
Nagrade i druge pogodnosti

Maloljetnicima se mogu davati nagrade za postignute uspjehe u učenju, na radnom mjestu, te za primjerno vladanje, a mogu im se davati i druge pogodnosti u skladu sa pravilnikom o kućnom redu doma.

Član 248.
Disciplinska odgovornost maloljetnika

- (1) Maloljetnici su obavezni pridržavati se odredaba zakona i podzakonskih propisa donesenih na osnovu zakona, izvršavati naređenja službenih osoba u domu iz člana 26. ovog zakona i pažljivo čuvati imovinu i predmete koji su im dati na rukovanje i upotrebu.
- (2) Za povrede radne discipline i nepravilan odnos prema drugim maloljetnicima ili osoblju doma iz člana 26. ovog zakona, maloljetnicima se može, pored disciplinskih kazni predviđenih zakonom, izreći i disciplinska kazna izdvajanja u posebnu prostoriju na period do pet dana.

Član 249
Pravilnik o kućnom redu doma

Pravilnik o kućnom redu doma iz člana 26. ovog zakona donosi direktor Federalne uprave, na prijedlog upravnika doma.

Član 250.
Shodna primjena odredaba ovog zakona

Odredbe ovog zakona o organizovanju zavoda, unutrašnjoj organizaciji, jedinicama za radno angažovanje zatvorenika, službenicima i namještenicima, o položaju zatvorenika, načinu raspoređivanja u klasifikacione grupe, upoznavanju i primjeni kućnog reda i kućnom redu, materijalnoj odgovornosti zatvorenika, shodno se primjenjuju i na izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno popravni dom, ako u odredbama iz čl. 237. do 248. ovog zakona nije drugačije određeno.

4. Upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje

Član 251.
Izvršavanje odgojne mjere

Mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje izvršava se u odgovarajućim ustanovama socijalne zaštite invalidnih osoba i drugih osoba ometenih u psihofizičkom razvoju, koje pružaju djeci i omladini sa poremećajima u psihofizičkom razvoju zbrinjavanje, odgoj i naobrazbu u posebnim uvjetima, usmjeravanje i osposobljavanje, te zdravstvenu zaštitu i odgovarajuće oblike stručne pomoći.

Član 252.
Psihijatrijsko liječenje maloljetnika

Kad je mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje izrečena umjesto mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi, osigurava se čuvanje maloljetnika u odgovarajućoj ustanovi u potrebnoj mjeri, kao i njegovo liječenje uz stalni nadzor liječnika.

XII. ODLAGANJE, PREKID I PRESTANAK ODGOJNIH ZAVODSKIH MJERA

Član 253.

Kantonalni propisi o odlaganju i prekidu

Odlaganje i prekid izvršenja odgojne zavodske mjere uređuje se kantonalnim zakonom.

Član 254.

Otpuštanje

- (1) Maloljetnik će biti otpušten iz doma iz člana 26. ovog zakona čim dom primi sudsku odluku o prestanku ili zamjeni odgojne mjere, odnosno čim protekne zakonom predviđeno najduže trajanje odgojne mjere.
- (2) Prilikom otpuštanja iz doma iz člana 26. ovog zakona, maloljetniku će biti osigurani troškovi putovanja do mjesta gdje će maloljetnik boraviti, kao i sredstva za nužnu opremu koja mu nedostaje (odijelo, rublje i sl.).

Član 255.

Završavanje obrazovanja

- (1) Kada se maloljetnik nalazi u završnom razredu škole ili pri kraju stručne izobrazbe, a otpuštanjem iz doma iz člana 26. ovog zakona bi se onemogućio završetak školovanja, odnosno stručne izobrazbe, odgojni dom, odnosno Federalna uprava, može maloljetniku, na njegov zahtjev, omogućiti završetak školovanja odnosno stručne izobrazbe.
- (2) Za vrijeme pohađanja škole ili stručne izobrazbe iz stava 1. ovog člana prema maloljetniku se ne primjenjuje odgojna mjera upućivanja u odgojno popravni dom.

4. Pomoć nakon izvršenja zavodske mjere upućivanja u odgojno popravni dom

Član 256.

Obaveze organa starateljstva

- (1) Za vrijeme izvršenja zavodske mjere upućivanje u odgojno popravni dom nadležni organ starateljstva održava stalnu vezu sa maloljetnikom, sa njegovom porodicom i sa domom iz člana 26. ovog zakona kako bi se maloljetnik što bolje pripremio za vraćanje svojoj porodici i uključio u redovan život.
- (2) Dom iz stava 1. ovog člana dužan je pravovremeno obavijestiti nadležni organ socijalnog rada o otpuštanju maloljetnika iz doma i tom organu predložiti mjere koje bi trebalo preduzeti za prihvatanje maloljetnika.

Član 257.

Prihvatanje maloljetnika po otpustu

Da bi se po izvršenju zavodske mjere upućivanja u odgojno popravni dom što bolje organizovalo prihvatanje maloljetnika u sredinu u koju će se vratiti, nadležni organ socijalnog rada dužan je posebno se založiti za maloljetnika koji nema roditelja ili čije su porodične prilike nesređene.

Član 258.
Nastav liječenja

- (1) Ako je maloljetnik bolestan, a treba se otpustiti iz doma iz člana 26. ovog zakona i nije sposoban za putovanje, dom u kojem je izvršavana zavodska mjera upućivanja u odgojno popravni dom smjestit će ga u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja, a najduže do mjesec dana.
- (2) Troškove liječenja u slučaju iz stava 1. ovog člana snosi Federalne uprava.

XIII. NADZOR NAD PROVOĐENJEM ZAKONA

1. Nadzor Federalnog ministarstva

Član 259.
Predmet i cilj nadzor

- (1) Federalno ministarstvo vrši upravni nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kao i upravni nadzor nad izvršavanjem poslova i zadataka Federalne uprave i njenih organizacionih jedinica koji su ovim zakonom dati u nadležnost Federalne uprave.
- (2) Cilj nadzora iz stava 1. ovog člana je osiguranje jedinstva sistema izvršenja krivičnih sankcija, analiza rada Federalne uprave, te pružanje stručne pomoći radi što efikasnijeg rada Federalne uprave i njenih organizacionih jedinica.
- (3) U vršenju stručnog nadzora Federalno ministarstvo može angažovati naučne i stručne ustanove, te fizičke osobe – specijaliste određenih struka.

Član 260.
Obim nadzora

- (1) U vršenju nadzora nad izvršenjem poslova koji su ovim zakonom dati u nadležnost Federalne uprave, Federalno ministarstvo ostvaruje neposredan uvid i kontrolu u postupanje Federale uprave i njenih organizacionih jedinica, vrši pregled svih akata koje na osnovu ovog zakona donosi Federalna uprava i njene organizacione jedinice, te pregled svih spisa, dokumentacije i predmeta vezano za izvršavanja krivičnih sankcija, te činjenica o kojima Federalna uprava i njene organizacione jedinice vode službenu evidenciju.
- (2) Radi efikasnijeg ostvarivanja nadzora iz stava 1. ovog člana, Federalno ministarstvo daje naloge i instrukcije za izvršavanje poslova koji se odnose na rad Federalne uprave i njenih organizacionih jedinica i od ovlaštenih osoba Federalne uprave traži podatke i obavijesti o izvršavanju obaveza iz nadležnosti Federalne uprave i njenih organizacionih jedinica, propisanih ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.
- (3) Ako Federalno ministarstvo utvrdi da Federalna uprava i njene organizacione jedinice ne izvršavaju ili nepravilno izvršavaju obaveze iz ovog zakona i propise donesene na osnovu ovog zakona, ili ako ne izvršavaju opće akte za čije izvršenje su nadležni ili ako budu utvrđene nepravilnosti u radu Federalne uprave i njenih organizacionih jedinica, Federalno ministarstvo određuje rok u kojem se obaveze iz ovog zakona, propis ili opći akt moraju izvršiti, odnosno nepravilnosti u radu otkloniti.
- (4) Ako Federalna uprava ne izvrši obvezu određenu u roku iz stava 3. ovog člana, Federalno ministarstvo će o utvrđenom propustu ili nepravilnosti obavijestiti Vladu Federacije.

- (5) U slučaju iz stava 4. ovog člana Vlada Federacije izdaje smjernice Federalnoj upravi, odnosno preduzima mjere kojim se osigurava vršenje poslova na način utvrđen ovim zakonom.
- (6) Federalna uprava je dužna Federalnom ministarstvu omogućiti uvid u sve predmete koji se odnose na provođenje ovog zakona i drugih propisa, te davati pravovremene, potpune i tačne podatke i obavještenja.

Član 261.

Nadzor nad zakonitošću akata zavoda i Federalne uprave

- (1) Federalno ministarstvo i Federalna uprava vrše nadzor nad zakonitošću akata koje donose organizacione jedinice Federalne uprave, rješavajući u upravnim stvarima o pravima i obavezama osuđenika, odnosno zatvorenika, koje su ovim zakonom propisane kao nadležnost organizacionih jedinica Federalne uprave, odnosno nadležnost kantonalnih organa kada primjenjuju ovaj zakon.
- (2) Nadzor nad zakonitošću akata Federalne uprave, u smislu stava 1. ovog člana, vrši Federalno ministarstvo.

2. Organizacija i predmet vršenja inspekcijskog nadzora

Član 262.

Opća odredba

Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona provodi se u skladu sa odredbama ovog zakona i Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine koje se odnose na inspekcijski nadzor.

Član 263.

Inspektori za izvršenje krivičnih sankcija

- (1) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona provodi Federalno ministarstvo preko federalnih inspektora za izvršenje krivičnih sankcija, koji su službenici sa posebnim ovlaštenjima (u daljnjem tekstu: inspektori).
- (2) Inspektori svoje službeno svojstvo, identitet i ovlaštenja propisana ovim zakonom dokazuju iskaznicom.
- (3) Ministar, u skladu sa odredbama Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine koje se odnose na inspekcijski nadzor, propisuje oblik i sadržaj iskaznice, te izdaje iskaznicu iz stava 2. ovog člana.
- (4) Inspektori su nezavisni u vršenju poslova inspekcijskog nadzora, a određene inspekcijske preglede mogu izvršiti na zahtjev Ministra.
- (5) Inspektori su odgovorni za provjeru pravilnog provođenja odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona prema zatvorenicima koji izdržavaju kaznu zatvora koju je izrekao nadležni sud ili drugo tijelo u skladu sa zakonom ili međunarodnim ugovorom, kao i prema maloljetnicima kojima je izrečena odgojna zavodska mjera upućivanja u odgojno popravni dom.
- (6) Osoblje zavoda dužno je pri vršenju nadzora saradivati te inspektorima omogućiti neometan nadzor, pomagati im i davati potrebna obavještenja, podatke i saznanja o činjenicama od značaja za vršenje nadzora, posebno u nadzoru ostvarivanja ljudskih prava u skladu sa važećim propisima i međunarodnim ugovorima.
- (7) Inspektori imaju pravo na uvećanje plate i staža u skladu sa odredbama člana 43. ovog zakona.

- (8) Ministar donosi podzakonski propis o načinu provođenja inspekcijskog nadzora nad radom Federalne uprave i njenih organizacionih jedinica.

Član 264.

Međusobna saradnja inspekcija sa drugim inspekcijama

Inspektori saraduju sa ovlaštenim inspektorima Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine radi međusobnog koordiniranja aktivnosti u vršenju poslova inspekcijskog nadzora i dogovora u skladu sa ustavima, zakonima i odgovarajućim propisima Bosne i Hercegovine, Federacije, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 265.

Predmet inspekcijskog nadzora

Inspekcijski nadzor obuhvata:

1. preduzimanje inspekcijskih radnji na utvrđivanju stanja provođenja ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona i drugih propisa koji uređuju područje izvršenja krivičnih sankcija u Federalnoj upravi i njenim organizacionim jedinicama,
2. određivanje upravnih radnji radi sprječavanja i otklanjanja nezakonitosti u provođenju propisa iz tačke 1. ovog člana,
3. preduzimanje drugih mjera određenih ovim zakonom i drugim propisima.

Član 266.

Pojedinačni predmet inspekcijskog nadzora

- (1) Inspekcijski nadzor u smislu odredaba ovog zakona obuhvata naročito kontrolu i nadzor:
- plana i programa rada Federalne uprave i njenih organizacionih jedinica;
 - pojedinih službi, odjeljenja i ovlaštenih službenih osoba Federalne uprave i njenih organizacionih jedinica;
 - rada i organizacije službe osiguranja i programa tretmana;
 - rada i organizacije matične službe i prijemno - otpusnog odjeljenja;
 - načina određivanja i realizovanja tretmana osuđenika, odnosno zatvorenika i maloljetnika iz doma iz člana 26. ovog zakona;
 - stanja sigurnosti i samozaštite u zavodu i domu iz člana 26. ovog zakona;
 - zakonitog i pravilnog postupanja sa zatvorenicima i maloljetnicima iz doma iz člana 26. ovog zakona;
 - organizacije rada zatvorenika u saradnji sa ovlaštenom osobom iz člana 260. stav 2. ovog zakona;
 - zaštite prava zatvorenika i standarda smještaja zatvorenika i maloljetnika iz doma iz člana 26. ovog zakona, zdravstvene zaštite, higijenskih uvjeta i mjera, ishrane i odjevanja zatvorenika i maloljetnika iz doma iz člana 26. ovog zakona.
 - drugih radnji, mjera i sadržaja vezano za sistem izvršenja krivičnih sankcija.
- (2) U vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana inspektori imaju pravo i obavezu neposredno pregledati objekte i prostorije Federalne uprave i njenih organizacionih jedinica, posebno zavoda, službene evidencije, spise i dokumentaciju, isprave, provjeravati podatke o osobama, utvrđivati identitet osoba, saslušavati i uzimati

izjave, praviti audio, foto i video zapise radi autentičnosti podataka, te preduzimati i druge potrebne radnje u skladu sa svrhom inspekcijskog nadzora koji se vrši.

- (3) Inspektori mogu za potrebe vršenja inspekcijskog nadzora privremeno izuzeti spise predmeta i dokumente, a po potrebi i predmete koji mogu poslužiti za utvrđivanje materijalne istine i činjeničnog stanja, odnosno kao dokaz povrede odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, o čemu izdaju pisanu potvrdu.
- (4) Inspektori imaju pravo provjere činjeničnog stanja vezano za predstavke i pritužbe, kao i pravo saslušanja i vođenja razgovora sa zatvorenikom i osuđenom maloljetnom osobom bez pristupa, odnosno prisustva osoblja zavoda.
- (5) Inspektori su u vršenju nadzora dužni čuvati podatke koji u smislu odredaba ovog zakona i drugih propisa predstavljaju službenu ili drugu vrstu tajne.

Član 267.

Izveštaj i mjere za otklanjanje nepravilnosti

- (1) Inspektori su u izvršavanju poslova inspekcijskog nadzora dužni o utvrđenom činjeničnom stanju sačiniti izvještaj. Jedan primjerak izvještaja inspektori dostavljaju direktoru Federalne uprave i organizacionoj jedinici Federalne uprave u kojoj je vršen inspekcijski nadzor, a drugi Ministru.
- (2) Kada vršenjem inspekcijskog nadzora inspektori utvrde povredu ovog zakona, odnosno ustanove da nije primjenjen ili je pogrešno primjenjen ovaj zakon ili propis donesen na osnovu ovog zakona ili drugi propis čije izvršenje inspektori nadziru na osnovu izričite odredbe tog propisa o vršenju nadzora, inspektori imaju ovlaštenja i obavezu naložiti mjere sa rokovima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, te mjere za unaprjeđenje rada Federalne uprave, odnosno organizacione jedinice Federalne uprave koja je bila predmet nadzora.

Član 268.

Prevenција

Inspektori su dužni djelovati preventivno u svim situacijama u kojima se opravdano može očekivati nastupanje štetnih posljedica i narušavanje jedinstva sistema izvršenja krivičnih sankcija, posebno kazne zatvora, zbog nedostataka i nepravilnosti u provođenju zakona i drugih propisa čije izvršenje nadziru.

Član 269.

Rješenje o naloženim mjerama i pravni lijekovi

- (1) Naložene mjere sa rokovima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti iz člana 267. ovog zakona, te preventivne mjere iz člana 268. ovog zakona inspektori naređuju donošenjem pisanog rješenja koje se zasniva na činjeničnom stanju utvrđenom u navedenom u izvještaju iz člana 267. stav 1. ovog zakona.
- (2) Na rješenje iz stava 1. ovog člana rukovoditelj organa, odnosno jedinice iz člana 267. stav 1. ovog zakona u kojoj je vršen inspekcijski nadzor ima pravo žalbe Ministru u roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (3) Rješenje po žalbi iz stava 2. ovog člana donosi se najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prigovora. Ovo rješenje je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.
- (4) Organ, odnosno jedinice organa kod kojih je izvršen inspekcijski nadzor dužni su postupiti po rješenju inspektora iz stava 1. ovog člana.
- (5) Inspektori imaju obavezu pratiti provođenje mjera naloženih rješenjem, a ako utvrde da se mjere ne provode na način i u rokovima određenim u rješenju obavezno podnose zahtjev za pokretanje disciplinskog, odnosno prekršajnog postupka protiv

odgovorne osobe. Disciplinski postupak se pokreće shodno odredbama propisa o državnoj službi.

Član 270. Evidencije i izvještaji

- (1) Inspektori vode evidenciju o izvršenim inspekcijskim pregledima i naloženim upravnim i drugim mjerama.
- (2) Sadržaj i način vođenja evidencije iz stava 1. ovog člana propisuje Ministar.
- (3) Inspektori Ministru podnose godišnji pisani izvještaj o izvršenim inspekcijskim pregledima, utvrđenom činjeničnom stanju i preduzetim mjerama sa prijedlozima za otklanjanje povreda odredaba ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona. U izvještaju se može ukazati na nedostatke propisa, te predlagati mijenjanje zakonskih rješenja sa obrazloženjem sadržaja i pravca promjene.
- (4) Izvještaj može biti dostupan javnosti u skladu sa odredbama propisa o pristupu informacijama izuzev dijelova čija objava nije u javnom interesu i/ili predstavlja službenu ili drugu tajnu, što se utvrđuje podzakonskim propisom.

XIV. KAZNENE ODREDBE

Član 271. Prekršaji

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj zatvorenik koji se po uvjetnom otpuštanju sa izdržane kazne ne prijavi u roku od osam dana od dana otpuštanja nadležnoj policijskoj upravi i nadležnom sudu ili ako u istom roku nadležnom organu unutrašnjih poslova i nadležnom sudu ne prijavi promjenu mjesta boravka, odnosno prebivališta (Član 200. Zakona).
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 1500,00 KM, kaznit će se za prekršaj osuđenik kojem je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi ako se ne javi u zdravstvenu ustanovu na liječenje u roku od osam dana ili izbjegne to liječenje nepridržavanjem određene terapije ili samovoljno napusti započeto liječenje, odnosno postupi suprotno odredbama člana 222. st. 1. i 2. ovog zakona.
- (3) Ako se osoba iz stava 2. ovog člana podvrgne određenom obaveznom liječenju, a izrečena novčana kazna iz stava 1. ovog člana nije izvršena, ta kazna se može poništiti.
- (4) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj nadležna općinska služba socijalnog rada, ako bez opravdanog razloga ne postupi u skladu sa odredbama člana 222. st. 1. i 2. ovog zakona.
- (5) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se i odgovorna osoba nadležne općinske službe socijalnog rada za prekršaj iz stava 4. ovog člana.
- (6) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj zdravstvena ustanova ukoliko bez opravdanog razloga ne postupi u skladu sa odredbom stava 3. člana 222. i odredbom stava 1. člana 223. ovog zakona.
- (7) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se i odgovorna osoba zdravstvene ustanove za prekršaj iz stava 6. ovog člana.
- (8) Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj osoba kojoj je uz uvjetnu osudu izrečena mjera sigurnosti obaveznog liječenja od zavisnosti, ako postupi prema odredbi stava 2. člana 227. ovog zakona.
- (9) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 3.000,00 KM kaznit će se za prekršaj direktor Federalne uprave ukoliko Federalna uprava, odnosno nadležna jedinica

Federalne uprave ne postupi po rješenju inspektora iz stava 4. člana 269. ovog zakona.

XV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 272.

Izvršavanje odluka inostranih sudova i sankcija izrečenih strancima

- (1) Po odredbama ovog zakona izvršavat će se i pravomoćne odluke inostranih sudova ukoliko posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.
- (2) Po odredbama ovog zakona izvršavaju se i sankcije izrečene stranim državljanima i osobama bez državljanstva, ukoliko posebnim zakonom Bosne i Hercegovine ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Član 273.

Rješavanje postupaka pokrenutih prije stupanja na snagu ovog zakona

Svi postupci za rješavanje zahtjeva za premještaj, odnosno korištenje vanzavodskih pogodnosti koji su pokrenuti prije početka primjene ovog zakona, riješit će se u skladu odredbama ovog zakona.

Član 274.

Donošenje kantonalnih i pratećih federalnih propisa

- (1) Kantoni su dužni donijeti propise o pitanjima iz člana 1. stav 2. ovog zakona, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Podzakonski propisi prema ovom zakonu donijet će se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a početak će se primjenjivati na dan početka primjene ovog zakona.
- (3) Do početka primjene podzakonskih propisa iz stava 2. ovog člana primjenjivat će se podzakonski propisi koji su bili na snazi na dan stupanja na snagu ovog zakona ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.
- (4) Izuzetno od odredbe iz stava 2. ovog člana, Ministar će u roku od petnaest dana od dana početka primjene ovog zakona imenovati Komisiju za uvjetne otpuste u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 275.

Rad zavoda i status direktora i zamjenika direktora kazneno – popravnih zavoda prema novom zakonu

- (1) Kazneno – popravni zavodi i njihova odjeljenja i Odgojno popravni dom u Orašju organizovani prema odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija iz člana 278. ovog zakona u roku od 90 dana od dana početka primjene ovog zakona nastavljaju svoj rad kao organizacione jedinice u sastavu Federalne uprave.
- (2) Izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečene uz kaznu zatvora izvršavat će se u posebnom odjeljenju pri zavodu zatvorenog tipa u Zenici do osnivanja odgovarajuće jedinice iz člana 211. ovog zakona.
- (3) Danom početka primjene ovog zakona mandat direktora kazneno – popravnih zavoda iz stava 1. ovog člana nastavlja teći kao mandat upravnika zavoda iz člana 22. stav 4. ovog zakona.
- (4) Danom početka primjene ovog zakona prestaje mandat zamjenika direktora kazneno – popravnih zavoda iz stava 1. ovog člana koji se raspoređuju na radna mjesta

unutar Federalne uprave, u skladu sa odredbama Zakona o državnoj službi iz člana 27. ovog zakona.

Član 276. Privredne jedinice zavoda

- (1) U roku od 90 dana od dana početka primjene ovog zakona, dosadašnje privredne jedinice zavoda koje su obavljale privrednu djelatnost kao pravne osobe unutar zavoda brisat će se iz sudskog registra i nastaviti aktivnost kao unutrašnje organizacione jedinice iz člana 15. stav 3. ovog zakona, u skladu sa pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva.
- (2) Federalna uprava u sastavu Federalnog ministarstva, u skladu sa odredbama ovog zakona, pravni je sljednik prava i obaveza kazneno – popravnih zavoda iz člana 275. stav 1. ovog zakona i privrednih jedinica iz stava 1. ovog člana.
- (3) Ugovorni organ za tenderske procedure započete prije početka primjene ovog zakona je Federalno ministarstvo.

Član 277. Posebni propisi o izvršenju mjere pritvora

- (1) U zavodima iz člana 22. ovog zakona postoje posebna odjeljenja za izvršenje mjere pritvora po rješenju nadležnog suda, do regulisanja uvjeta izvršenja mjere pritvora po kantonalnim propisima.
- (2) Radi osiguranja uvjeta za izvršenje mjere pritvora kantoni su dužni u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona osnovati kantonalne pritvorske jedinice.
- (3) U slučaju iz stava 1. ovog člana troškove izdržavanja mjere pritvora snosi kanton.

Član 278. Prestanak primjene važećeg zakona

Danom početka primjene ovog zakona prestaje važiti Zakon o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 44/98, 42/99, 12/09 i 42/11).

Član 279. Stupanje na snagu i početak primjene ovog zakona

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjivat će se počev od xx.xx.xx. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

ZAKONA O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (Zakonodavna vlast Federacije – Parlament Federacije) prema kojem je Parlament Federacije nadležan za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti i člana II.2. prema kojem će Federacija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) osigurati primjenu najvišeg nivoa međunarodno priznatih prava i sloboda utvrđenih u Aneksu (Aneks 4. član II. Ljudska prava i fundamentalne slobode), člana III.2.a) prema kojem su federalna vlast i kantoni nadležni za jamstvo i provođenje ljudskih prava i člana III.3.(3), prema kojem u pogledu vršenja ovih nadležnosti, kad se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije, u skladu sa Ustavom i odlukama Parlamenta Federacije, federalna vlast postupuje uzimajući u obzir kantonalne nadležnosti, različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju. Federalna vlast pri tom ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču svake od ovih nadležnosti.

Kako se ovim zakonom uređuje izvršenje krivičnih sankcija u Federaciji, što predstavlja oblast garantiranja i provođenja ljudskih prava, iz tih razloga navedena ustavna odredba može poslužiti kao ustavni osnov za donošenje ovog zakona, a u skladu sa članom IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije, Parlament Federacije nadležan je za donošenje ovog zakona jer se radi o vršenju funkcija federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Materija koja se uređuje novim zakonom o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine sada je regulirana Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ZIKS F BiH) koji je donesen 1998. godine („Službene novine Federacije BiH“, broj 44/98), sa ispravkama objavljenim u „Službenim novinama Federacije BiH“, broj: 42/99). ZIKS F BiH, Odlukom Visokog predstavnika EU za Bosnu i Hercegovinu, izmjenjen je i dopunjen Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 12/09). ZIKS F BiH izmijenjen je i dopunjen Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 42/11).

Članom 227. Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera – Prečišćeni tekst („Službeni glasnik BiH“, broj 12/10, u daljnjem tekstu: ZIKS BiH) propisana je obaveza nadležnih organa Federacije, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine da svoje zakone, koji reguliraju područje izvršenja krivičnih sankcija, sa navedenim zakonom usklade u roku od 90 dana.

Republika Srpska je svoj Zakon o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 64/01) sa državnim zakonom uskladila donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 68/07). Nakon donošenja navedenog zakona u Republici Srpskoj nastavljene su aktivnosti usklađivanja sa državnim zakonom koji je rezultirao donošenjem novog Zakona o izvršenju krivičnih sankcija („Službeni glasnik RS“, broj 12/10).

ZIKS BiH uveo je nove pravne institute, odnosno propisana su nova rješenja iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, osobito u oblasti rada i buduće saradnje i koordiniranja

inspekcija za izvršenje krivičnih sankcija svih nivoa vlasti, kako državne, tako i entitetskih, odnosno Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. Navedeno se posebno odnosi na: nadzor ostvarivanja ljudskih prava koja proizilaze iz Ustava Bosne i Hercegovine – Aneksa 4, te formiranje nezavisne komisije za praćenje uvjeta boravka i stanja ljudskih prava u kazneno-popravnim zavodima od strane Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine; propisani postupak prema pritvoreniku ili zatvoreniku koji odbija primati hranu ili testiranje na zarazne bolesti i psihoaktivna sredstva i dr. Ove izmjene državnog zakona imale su za cilj daljnje usklađivanje sa legislativom EU, te odgovarajućim međunarodnim konvencijama i standardima. Ova dinamika dešavanja nezaobilazno je obuhvatila i entitetsku legislativu sa ciljem prilagođavanja i harmoniziranja postojećeg pravnog okvira u oblasti izvršenja krivičnih sankcija.

Polazeći od izloženog, pravni razlozi za donošenje novog zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine rezultat su harmoniziranja domaćih propisa, odnosno njihovog neophodnog usklađivanja sa odgovarajućim međunarodnim standardima.

Uzimajući u obzir obim izmjena i dopuna koje je trebalo izvršiti kako bi važeći ZIKS F BiH dostigao željeni stepen usklađenosti sa relevantnim domaćim propisima i međunarodnim standardima¹, izrada novog zakona bila je pragmatičnije i jednostavnije rješenje od izrade zakona o izmjenama i dopunama ZIKS F BiH.

Važeći ZIKS F BiH sadrži odredbe o kazneno-popravnim zavodima (u daljnjem tekstu: zavod) koje nisu usklađene sa Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 35/05). Prema važećem ZIKS F BiH zavodi imaju pravni status koji nije do kraja definiran. Rješenja iz Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine koja se odnose na osnivanje organa uprave i upravnih organizacija (čl. 31. do 55.) ne dozvoljavaju nikakve oblike sui generis koji bi egzistirali van propisane administrativne organizacije Federacije.

Iz ovog razloga pravni status zavoda morao je biti jasno definiran što je još jedan od razloga za donošenje ovog zakona. Upravom za izvršenje krivičnih sankcija, koja je najveća novina novog zakona, definira se pravni status zavoda na način koji u najvećem stepenu osigurava koncentraciju vršenja nadzornih funkcija nad radom zavoda i kontrolu rada sistema za izvršenje krivičnih sankcija, u skladu sa domaćim i međunarodnim standardima.

Jedan od osnovnih pravnih razloga za donošenje novog zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji BiH je usklađivanje propisa sa novim Evropskim zatvorskim pravilima, donesenim od strane Ministarskog komiteta zemalja članica Vijeća Europe od 11.01.2006. godine, prema Preporuci broj (2006) 2, te sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu (Strasbourg) u oblasti zatvorskog sistema, zatim Izvještajem i preporukama za sprečavanje mučenja i nečovječnih i ponižavajućih kazni ili postupanja, te Preporuke broj 12 (98) 07 Komiteta ministara zemalja članica vezano za etičke i organizacione aspekte zdravstvene zaštite u zatvorima.

¹ Evropska zatvorska pravila (2006) 2 - (European Prison Rules (2006) 2) i Standardna minimalna pravila za postupanje sa zatvorenicima UN (The Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners UN)

Nacrt zakona o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon) sadrži i rješenja ugrađena u važeći ZIKS F BiH Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 12/09). To se, prije svega, odnosi na elektronski nadzor izvršenja krivičnih sankcija koji je obrađen u posebnom poglavlju Zakona.

Preraspodjela nadležnosti u oblasti izvršenja krivičnih sankcija između Federacije i kantona izvršena je tako da je Federacija svojim zakonom regulirala izvršenje krivičnih sankcija i drugih mjera izrečenih u krivičnom postupku i to kazne: zatvora, dugotrajnog zatvora i maloljetničkog zatvora; mjere sigurnosti: obavezno psihijatrijsko liječenje, obavezno liječenje od ovisnosti, a od odgojnih mjera samo izvršenje zavodskih mjera: upućivanje u odgojnu ustanovu, upućivanje u odgojno popravni dom i upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje. Sve vrste navedenih sankcija trebaju biti propisane isključivo zakonima Federacije.

Zakonima kantona regulira se izvršenje novčane kazne izrečene u prekršajnom postupku, zatim izvršenje ostalih sankcija za prekršaje, bez obzira da li su te sankcije propisane federalnim ili kantonalnim zakonima; izvršenje mjera sigurnosti utvrđenih u Krivičnom zakonu Federacije BiH: zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti, oduzimanje predmeta, izvršenje odgojnih mjera – disciplinske mjere: sudski ukor, upućivanje u odgovarajući centar za maloljetnike – mjere pojačnog nadzora: od strane roditelja, usvojitelja ili staratelja, pojačan nadzor u drugoj porodici i pojačan nadzor organa socijalne zaštite.

U okviru reforme pravosuđa izvršene su obimne izmjene u sferi krivičnog zakonodavstva i prekršaja što nužno zahtjeva usklađivanje važećeg ZIKS F BiH sa odgovarajućim rješenjima ugrađenim u novo krivično zakonodavstvo i to Krivičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11, u daljnjem tekstu: KZ F BiH), Zakonom o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07 i 9/09, u daljnjem tekstu: ZKP F BiH), Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 31/06).

Pored toga, na nivou Bosne i Hercegovine donesen je novi Zakon o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09 i 48/10), te Zakon o odbrani Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 88/05), što je zahtjevalo usklađivanje određenih odredaba važećeg ZIKS F BiH sa odgovarajućim odredbama tih zakona, odnosno izbacivanje određene materije koja se nalazi u važećem ZIKS F BiH.

Doneseni su i novi zakoni u oblasti državne uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine: Zakon o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06 i 4/12), Zakon o namještenicima u organima državne službe u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 49/05) i naprijed navedeni Zakon o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine. Donošenje navedenog zakona iz oblasti državne uprave, kako je navedeno, nametnulo je potrebu usklađivanja ZIKS F BiH sa odredbama tih zakona, posebno u pogledu organizacionih pitanja, te radno-pravnog statusa zaposlenika u zavodima. Također, neka od rješenja u Zakonu (napr. status upravitelja zavoda), iako specifična zbog prirode regulirane materije, posljedica su nastojanja da se pravovremeno izvrši harmoniziranje ovog zakona sa novim rješenjima novog zakona o državnoj službi koji je u proceduri i čije se usvajanje očekuje u dogledno vrijeme.

III. OBRAZLOŽENJE VAŽNIJIH PRAVNIH RJEŠENJA

Poglavlje I.

OSNOVNE ODREDBE (čl. 1. do 13.)

Član 1. u osnovnim odredbama Nacrta zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon) u stavu 1. utvrđuje sadržaj i domet Zakona, a u stavu 2. je propisano da kantoni svojim zakonima uredi izvršenje krivičnih sankcija koje nisu navedene u stavu 1. člana 1. Preostale odredbe ovog poglavlja utvrđuju osnovna načela sistema izvršenja krivičnih sankcija i drugih mjera.

Član 2. regulira primjenu mjerodavnog prava, odnosno propisa, ovisno o tome da li je krivičnu sankciju, odnosno mjeru pritvora izrekao Sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH), a koja se izvršava u Federaciji, te osiguranje sredstava za izvršenje tih sankcija i mjera.

Član 3. odnosi se na slučajeve u kojima je krivičnu sankciju, odnosno mjeru pritvora izrekao Sud Brčko Distrikta BiH, a koje se izvršavaju u Federaciji, te osiguranje sredstava za izvršenje tih sankcija i mjera.

Član 4. sadrži opću odredbu o primjeni krivične legislative u izvršenju krivičnih sankcija i mjere pritvora koje je izrekao nadležni sud u Federaciji.

Čl. 5. do 13. su opće odredbe: o početku izvršenja krivičnih sankcija i mjera pritvora, radnji za provođenje izvršenja, troškova izvršenja (koji se ne plaćaju za podneske, službene radnje i druge akte vezano za izvršenje), o kontaktima stranih državljana i apatrida prema kojim se izvršavaju krivične sankcije, međusobna saradnja nadležnih organa (izvršna vlast, sudovi, pravne osobe, javne ustanove i dr.) te saradnja sa domaćim i međunarodnim institucijama i organizacijama nadležnim za praćenje i ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda saglasno zakonu i međunarodnim propisima. Član 11. predviđa mogućnost osnivanje stručnog vijeća radi praćenja, proučavanja i unapređivanja sistema izvršenja krivičnih sankcija i mjere pritvora, što je članom 12. Zakona predviđeno kao posao od posebnog interesa za Federaciju. Član 13. sadrži definicije, odnosno određenje značenja pojedinih izraza uporabljenih u Zakonu.

Poglavlje II.

FEDERALNI ORGANI I ORGANIZACIONE JEDINICE ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA I MJERE PRITVORA (Čl. 14. do 47.)

Odjeljak 1.

Organizacija izvršenja krivičnih sankcija (Čl. 14. do 26.)

Odjeljak 1. sadrži odredbe o poslovima izvršenja krivičnih sankcija iz nadležnosti Federalnog ministarstva, te način vršenja tih nadležnosti (član 14.). Član 15. Zakona sadrži jednu od najbitnijih novina sistema izvršenja krivičnih sankcija u Federaciji. Ovaj član sadrži odredbe o Federalnoj upravi za izvršenje krivičnih sankcija, mjere pritvora i mjera sigurnosti (u daljnjem tekstu: Federalna uprava). Federalna uprava je u sastavu Federalnog ministarstva pravde (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), a njenu unutrašnju organizaciju detaljnije uređuje poseban dio pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva. Jedna od osnovnih organizacionih jedinica Federalne uprave je Centar za određivanje tretmana (u daljnjem tekstu: Centar), u kojem se opserviraju i klasificiraju radi određivanja tretmana svi osuđenici koji su osuđeni na kazne zatvora preko šest mjeseci. Predviđeno je da Federalna uprava ima sektor zdravstvene zaštite sa dva odvojena odjeljenja tj. odjeljenje za izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja

izrečene uz kaznu zatvora i mjere sigurnosti obaveznog liječenja alkoholičara i narkomana (član 16.).

Čl. 17. do 19. Odjeljka 1. sadrži odredbe o nazivu i sjedištu Federalne uprave, o odgovornosti za rad Federalne uprave, te o rukovođenju Federalnom upravom. Članom 19. Zakona propisano je da direktor Federalne uprave rukovodi Federalnom upravom, a postavlja ga i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na osnovu javnog konkursa. Direktor Federalne uprave je državni službenik sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima i ima mandat od pet godina, sa mogućnošću reizbora nakon isteka mandata. Dakle, Zakon nije ograničio broj mandata. Odredbe o statusu direktora Federalne uprave su specifične zbog važnosti funkcije direktora i činjenice da se radi o poslovima od interesa za Federaciju. S obzirom da je Zakon *lex specialis* za upravno područje izvršenja krivičnih sankcija, status direktora Federalne uprave se razlikuje u odnosu na status drugih državnih službenika sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima. Važno je napomenuti da su prilikom definiranja statusa direktora Federalne uprave kao i statusa upravitelja zavoda iz člana 22. Zakona uzeta u obzir rješenja novog Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine koji je upućen u parlamentarnu proceduru.

Čl. 20. do 22. Zakona reguliraju specifične oblike unutrašnje organizacije Federalne uprave. Član 21. sadrži odredbe o Centru koji je osnovna organizaciona jedinica Federalne uprave, sa sjedištem u Zenici.

Članom 22. Zakona reguliran je položaj zavoda unutar Federalne uprave. Prema važećem ZIKS F BiH kazneno – popravni zavodi su, *de facto*, upravne organizacije sa statusom pravne osobe. Prema osnovnom tekstu ZIKS F BiH (član 119.) kazneno – popravni zavodi su ustanove za izvršenje kazne zatvora koje se osnivaju zakonom kao posebne federalne ustanove. S obzirom da Zakon uvodi Federalnu upravu u sastavu Ministarstva, dosadašnji kazneno – popravni zavodi definiraju se kao osnovne organizacione jedinice u sastavu Federalne uprave. U kontekstu navedene promjene pravnog statusa zavoda je i promjena statusa sadašnjih direktora kazneno – popravnih zavoda koji uvođenjem Federalne uprave, kao operativnog organa u sastavu Ministarstva, postaju načelnici kao rukovoditelji osnovnih organizacionih jedinica u sastavu Federalne uprave, ali imaju mandat zbog specifičnosti poslova upravljanja i rukovođenja zavodima. Kako je naprijed navedeno, pri definiranju statusa upravitelja zavoda uzeta su u obzir rješenja novog Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Članom 23. Zakona regulirane su vrste zavoda po starosti i spolu osuđenika. S obzirom na aktualnu situaciju Sektora izvršenja krivičnih sankcija u Federaciji Zakonom je predviđena mogućnost organiziranja izdržavanja kazne maloljetničkog zatvora u odvojenim odjeljenjima zavoda u kojima kaznu zatvora izdržavaju punoljetne osobe.

Članom 24. Zakona regulirani su tipovi zavoda, a član 25. sadrži opću odredbu o unutrašnjim organizacionim jedinicama zavoda.

Članom 26. Zakona propisano je formiranje odjeljenja za izvršavanje odgojne zavodske mjere upućivanja u odgojno popravni dom, kao jedinice u sastavu Federalne uprave.

Odjeljak 2.

Osoblje Federalne uprave – ovlaštenja, prava i obaveze (Čl. 27. do 35.)

Zakon, kao materijalni propis koji sistemski regulira upravno područje izvršenja krivičnih sankcija, sadrži odredbe kojim se na jedinstven način i na jednom mjestu regulira status službenih osoba koje rade neposredno ili posredno na poslovima izvršenja krivičnih sankcija.

Odjeljak 2. Zakona sadrži odredbe o državnim službenicima, zatvorskim policajcima i namještenicima Federalne uprave koji obavljaju poslove izvršenja krivičnih sankcija, te o propisima koji reguliraju njihov status (član 27.). Posebna pažnja posvećena je zatvorskim policajcima s obzirom da se radi o neposrednim izvršiteljima poslova izvršenja krivičnih

sankcija. Reguliran je rad u smjenama i provjera zdravstvene sposobnosti zatvorskih policajaca (član 28.), te način njihovog premještaja. Uklonjen je naziv „straža“ kao termin koji se za zatvorsku policiju alternativno koristi u važećem ZIKS F BiH.

Član 31. sadrži odredbe o načinu prijema u radni odnos zatvorskog policajca, te o uvjetima koji moraju biti ispunjeni za prijem u radni odnos.

Čl. 32. i 33. sadrže odredbe o pripravničkom stažu i stručnom ispitu za zatvorskog policajca, te odredbe o zapošljavanju zatvorskog policajca bez pripravničkog staža.

Čl. 34. i 35. reguliraju zabranu nošenja oružja za pripravnike zatvorske policije, te obuku i stručno usavršavanje zatvorske policije.

Odjeljak 3.

Upotreba vatrenog oružja i drugih sredstava prinude (Čl. 36. do 39.)

Član 36. sadrži odredbe o uvjetima koji moraju biti ispunjeni za upotrebu vatrenog oružja. Stav 1. člana 36. predviđa različite situacije koje diktiraju upotrebu vatrenog oružja kao što je odbijanje neposrednog napada na zatvorskog policajca kojim je ugrožen njegov život ili život drugih osoba, odbijanje neposrednog napada vatrenim oružjem ili drugim opasnim sredstvom na objekat koji osigurava zatvorski policajac, odbijanje neposrednog napada vatrenim oružjem ili drugim opasnim sredstvom na pritvorenika ili zatvorenika kog zatvorski policajac osigurava, sprečavanje započetog bjekstva pritvorenika ili zatvorenika iz zatvorenih prostorija ili kruga zavoda osiguranog zidom ili drugom preprekom i dr. Upotreba vatrenog oružja mora biti srazmjerna stepenu opasnosti i izazvanom riziku.

Članom 37. propisana je upotreba drugih sredstava prinude.

Članom 38. propisana su posebna ovlaštenja zatvorskog policajca u slučaju neposredne potjere za odbjegli pritvorenikom ili zatvorenikom. Ovim članom predviđeno je postupanje u slučaju ulaska u stan i druge prostorije drugih osoba ili u prevozno sredstvo, u slučaju nastanka štete, te upotreba prometnog ili drugog potrebnog sredstva pravne ili fizičke osobe.

Član 39. propisuje radnje koje mora preduzeti zatvorski policajac u slučaju upotrebe vatrenog oružja i drugih sredstava prinude, a koje se odnose na izvještavanje pretpostavljenih osoba, isključenje disciplinske odgovornosti zbog upotrebe sredstava prinude, osiguranje pravne pomoći zatvorskom policajcu u slučaju vođenja krivičnog postupka protiv njega zbog upotrebe sredstava prinude.

Odjeljak 4.

Podzakonski propisi o zatvorskoj policiji, povrede službene dužnosti, disciplinski postupak i posebna prava u vršenju službe ili vezano za službu (Čl. 40. do 44.)

Član 40. odnosi se na podzakonske propise Vlade Federacije BiH koji bliže reguliraju određena pitanja koja se tiču službene uniforme i značke zatvorskih policajaca, naoružanja i drugih sredstava prinude, trajanja sredstava i naknade u slučaju oštećenja ili uništenja, službena zvanja i uvjete za sticanje službenih zvanja, način obavljanja službe osiguranja, upotrebu vatrenog oružja i drugih sredstava prinude, sadržaj zapisnika o pretresu stana i drugih prostorija, te druga pitanja od značaja za vršenje poslova zatvorske policije.

Član 41. regulira slučajeve povrede službene dužnosti, a član 42. disciplinski postupak za povrede službene dužnosti te preventivnu suspenziju.

Članom 43. propisana su posebna prava na uvećanje plaće i staža koja pripadaju državnim službenicima, zatvorskim policajcima i namještenicima Federalne uprave i Ministarstva koji rade na poslovima na kojima se vrši neposredan uticaj na pritvorenike i zatvorenike. Navedene kategorije službenih osoba su u pravima iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i drugim pravima po osnovu rada, izjednačene sa sudskom policijom i policijom Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova.

Vlada Federacije BiH, na prijedlog resornog ministra, utvrđuje radna mjesta na kojima se ostvaruju posebna prava na uvećanje plaće i staža koja pripadaju državnim službenicima, zatvorskim policajcima i namještenicima Federalne uprave i Ministarstva.

Članom 44. propisana su prava u slučaju smrti na dužnosti koja posthumno pripadaju državnom službeniku, zatvorskom policajcu, odnosno namješteniku i članovima porodice, ali i osobama koje su stradale pružajući pomoć zatvorskom policajcu.

Odjeljak 5.

Službena tajna i informiranje javnosti (Čl. 45. i 46.)

Član 45. propisuje obavezu čuvanja službene tajne i definira službenu tajnu.

Član 46. propisuje kako i kada se daju saopćenja za javnost i ko ima ovlaštenja za davanje informacija.

Odjeljak 6.

Finansiranje izvršenja krivičnih sankcija (Član 47.)

Ovaj odjeljak čini član 47. koji je izdvojen jer propisuje finansiranje izvršenja krivičnih sankcija i rada Federalne uprave koje se vrši iz Budžeta Federacija.

Federalno ministarstvo pravde stara se o osiguranju materijalnih sredstava, te razvoju i kapitalnim ulaganjima u kapacitete za izvršenje krivičnih sankcija.

Poglavlje III.

ZAJEDNIČKE ODREDBE O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA I MJERE PRITVORA (Čl. 48. do 94.)

Jedan od glavnih razloga za donošenje Zakona je usaglašavanje odredbi o izvršenju kazne zatvora, drugih krivičnih sankcija i mjere pritvora sa odredbama u Zakonu Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera, radi prevazilaženja problema različitih standarda i primjene jedinstvenih rješenja bez obzira da li se odnose na zatvorenike i pritvorenike iz nadležnosti federalnih sudova, Suda BiH ili sudova Brčko Distrikta BiH.

III. Poglavlje Zakona sadrži odjeljke od 1. do 9., a zakonska materija uređena je na jedinstven način kako slijedi:

Odjeljak 1.

Osnovne odredbe (Čl. 48. do 50.)

Član 48. propisuje postupanje sa zatvorenicima i pritvorenicima koje mora biti čovječno i sa poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva, uz osiguranje potrebnog reda i discipline.

Član 49. osigurava pravo na zadovoljavanje vjerskih potreba pritvorenika i zatvorenika.

Član 50. regulira smještaj pritvorenika i zatvorenika.

Odjeljak 2.

Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora i mjere pritvora (Čl. 51. do 56.)

Član 51. sadrži odredbe o nadležnosti za upućivanje na izdržavanje mjere pritvora, te kazne zatvora, dugotrajnog zatvora i kazne maloljetničkog zatvora. Prema stavu 3.

člana 51. Zakona, nadležni sud za upućivanje na izdržavanje kazne zatvora je općinski sud na čijem se području nalazi prebivalište, odnosno boravište osuđenika. Novina je upućivanje osuđenika koji su osuđeni na kaznu zatvora, odnosno maloljetničkog zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci. U ovom slučaju nadležni sud ne vrši upućivanje u kazneno – popravni zavod kao što je to po ZIKS F BiH, nego se upućivanje vrši u Centar u kojem se vrši opservacija osuđenika, razvrstavanje u klasifikacione grupe, te određivanje tretmana. Tek nakon toga osuđenik se iz Centra upućuje u odgovarajući zavod.

Član 52. propisuje evidentiranje pritvorenika i zatvorenika.

Član 53. propisuje obavezu informiranja pritvorenika i zatvorenika koja se odnosi na upoznavanje sa uvjetima pod kojima će izdržavati kaznu zatvora, odnosno mjeru pritvora, upoznavanje sa pravilnikom o kućnom redu itd. Ovo je jedna u nizu odredbi koje sadrži Zakon, a koja se odnosi na primjenu Europskih zatvorskih pravila² (napr. tačka 16. EPR i tačka 30.1. EPR) i Standardnih minimalnih pravila za postupanje sa zatvorenicima UN³ (napr. tačka 35.1. SMR).

Član 54. regulira postupak sa pritvorenicima i zatvorenicima sa djecom.

Čl. 55. i 56. propisuju postupak sa stvarima i vrijednostima pritvorenika ili zatvorenika, te prvi liječnički pregled koji se mora obaviti u roku 24 sata od prijema pritvorenika ili zatvorenika radi utvrđivanja njihovog zdravstvenog stanja koje se unosi u zdravstveni karton.

Odjeljak 3.

Smještaj i higijenski uvjeti (Čl. 57. do 60).

Član 57. sadrži opću odredbu o higijenskim uvjetima u kojima su smješteni pritvorenici i zatvorenici.

Član 58. sadrži bliže odredbe o smještaju pritvorenika, pretrazi prostorija i oduzimanju stvari.

Član 59. regulira standarde smještaja koji se odnose na prostorije, zapreminu i površinu prostorija, vještačko osvjetljenje, sanitarne uređaje, uređaje za kupanje, higijensko održavanje prostorija, smještaj pritvorenika i zatvorenika sa invaliditetom.

Član 60. propisuje obavezu održavanja osobne higijene.

Odjeljak 4.

Odjevanje i ishrana (Čl. 61. do 63.)

Čl. 61. i 62. propisuju nošenje odgovarajuće odjeće i obuće, te kvalitet i kaloričnu vrijednost, odnosno količinu hrane i dostupnost vode za piće.

Član 63. regulira postupak u slučaju odbijanja hrane od strane pritvorenika ili zatvorenika. Ovo je novina Zakona i predstavlja rješenje situacije koju ne regulirana važeći zakon, odnosno ZIKS F BiH.

Odjeljak 5.

Zdravstvena zaštita (Čl. 64. do 70).

Član 64. regulira pravo pritvorenika i zatvorenika na zdravstvenu zaštitu koja obuhvata osnovne liječničke usluge i osnovne stomatološke usluge, te bolničko liječenje, odnos između pritvorenika, odnosno zatvorenika i liječnika, snošenje troškova liječenja.

Član 65. regulira posebne potrebe vezano za stomatološku protetiku i nabavku ortopedskih pomagala, naočala, slušnog aparata ili drugog pomagala koje se utvrđuju prema popisima iz oblasti zdravstva.

² European Prison Rules (2006) 2 – Europska zatvorska pravila (skraćeno: EPR)

³ The Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners UN – Standardna minimalna pravila za postupanje sa zatvorenicima UN (skraćeno: SMR)

Čl. 66. do 69. propisuju pravo na pregled liječnika specijaliste, pristanak na medicinski tretman, odnosno uvjete medicinske intervencije, testiranje na zarazne bolesti i psihoaktivne materije, te upotrebu sredstava za ograničavanje kretanja iz zdravstvenih razloga.

Član 70. regulira zaštitu pritvorenica i zatvorenica. Ovaj član sadrži, između ostalih, odredbe o mogućnosti poroda van zavoda, načinu upisa podataka o rođenju i mjestu rođenja kojim se štiti budućnost novorođenog djeteta, mogućnost ostanka djeteta sa majkom i uzrast koji predstavlja gornju granicu za preuzimanje brige nad djetetom od strane organa socijalne zaštite, te odredbu o poslovima koje zatvorenica može obavljati za vrijeme trudnoće i nakon porođaja.

Odjeljak 6.

Ograničenje u kretanju i pravo na kontakte (Čl. 71. do 74.)

Član 71. sadrži odredbe kojima je propisan način upotrebe sredstava za ograničavanje kretanja.

Član 72. propisuje način komuniciranja pritvorenika i zatvorenika sa inspektorom, Ombudsmanom/Ombudsmenom, nadležnim sucem i advokatom, te upućivanje pismena radi zaštite prava pritvorenika i zatvorenika.

Član 73. odnosi se na zabranu korištenja elektronskih sredstava komunikacije i prenošenja, odnosno korištenja mobilnih telefona i bilo kojeg sredstava za prenošenje glasa i poruka. Ovaj član je preciziran u odnosu na postojeće rješenje iz ZIKS BIH, budući da podrazumijeva i zabranu korištenja diktafona koji mogu, pored glasovnih zapisa, poslužiti i za prenošenje poruka.

Član 74. propisuje pristup informacijama koje se odnose na novosti u svijetu putem dnevne ili periodične štampe, radija i televizije te kontakt stranih državljana sa diplomatskim i konzularnim predstavnicima ili predstavništvom matične zemlje, nacionalnim ili međunarodnim tijelom nadležnim za djelovanje u interesu takvih osoba.

Odjeljak 7.

Osnovna i posebna prava (Čl. 75. do 80.)

U ovom odjeljku propisana su određena osnovna i posebna prava pritvorenika i zatvorenika.

Članom 75. osigurano je biračko pravo,

Članom 76 propisane su radnje i prava koja ima pritvorenik i zatvorenik u slučaju teže bolesti ili smrti.

Članom 77. u skladu sa Europskim zatvorskim pravilima, osigurano je pritvorenicima i zatvorenicima pravo na boravak na otvorenom prostoru u trajanju od najmanje dva sata dnevno.

Članom 78. propisano je osiguravanje podmirivanja najnužnijih potreba pritvorenicima i zatvorenicima koji ne rade i koji nemaju vlastitih sredstava.

Članom 79. propisana je obaveza postojanja biblioteke koja mora biti na raspolaganju svim kategorijama pritvorenika i zatvorenika.

Član 80. sadrži prava na slobodne aktivnosti (tjelovježba, odnosno fizička kultura, kulturno-prosvjetni rad tj. sportska, dramska, literarna, muzička, informatička i druge sekcije).

Odjeljak 8.

Rad (Čl. 81. do 91).

Član 81. regulira mogućnost rada pritvorenicima i zatvorenicima sposobnim za rad u jedinici zavoda za radnu terapiju. Novina u ovom članu Zakona ogleda se u tome što se proizvodni učinci koji su rezultat radnog angažiranja pritvorenika i zatvorenika,

prvenstveno koriste za podmirivanje potreba svih zavoda, a eventualni višak se može prodati na tržištu. Prihod koji bi se ostvario u tom slučaju uplaćuje se na Jedinostveni račun Trezora Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 82. sadrži opću odredbu o organizaciji i metodama rada.

Čl. 83. do 86. sadrže odredbe o radnom vremenu koje se određuje u skladu sa općim propisima o radnim odnosima, zaštiti na radu, osiguranju na radu i naknadi za rad.

Članom 87. regulirano je da propis o naknadama za rad pritvorenika i zatvorenika donosi direktor Federalne uprave, na prijedlog upravitelja zavoda i uz saglasnost Federalnog ministra pravde (u daljnjem tekstu: Ministar).

Član 88. regulira naknadu zatvoreniku koji oboli na radu ili vezano za rad, za vrijeme sprečenosti za rad.

Član 89. propisuje raspolaganje novčanim sredstvima koje pritvorenici, odnosno zatvorenici prime kao naknadu za svoj rad. Ova sredstva mogu biti predmet izvršenja ukoliko je pritvorenik, odnosno zatvorenik u obavezi davati zakonsko izdržavanje ili naknaditi štetu nastalu počinjenjem krivičnog djela. Od novca koji pritvorenik, odnosno zatvorenik zaradi može se naknaditi i šteta koju namjerno ili grubom nepažnjom prouzrokuje za vrijeme izdržavanja kazne ili po dolasku na izdržavanje kazne zatvora.

Čl. 90. i 91. propisuju prava na korist od pronalazaka i priznavanje kvalifikacija za vrijeme provedeno na radu u zavodu, kada se te kvalifikacije mogu steći i prema općim propisima.

Odjeljak 9.

Kućni red i disciplinske procedure (Čl. 92. do 94.)

U ovom odjeljku nalaze se opće odredbe koje se odnose na kućni red, odgovornosti za disciplinske prekršaje i za novo krivično djelo te odredba koja propisuje sadržaj pravilnika o kućnom redu, te propisuje nadležnost za donošenje tog pravilnika.

Poglavlje IV.

POSEBNE ODREDBE O IZVRŠENJU MJERE PRITVORA (Čl. 95. do 105.)

Čl. 95. do 97. poglavlja IV. sadrže posebne odredbe o izvršenju mjere pritvora i postupanju sa pritvorenicima, te o prijemu u pritvorsku jedinicu zavoda.

Čl. 98. i 99. propisuju privremeno izvođenje i premještaj pritvorenika iz zavoda.

Član 100. upućuje na Zakon o krivičnom postupku Federacije BiH koji propisuje način i postupak uređivanja disciplinske odgovornosti pritvorenika.

Član 101. sadrži odredbe o smještaju pritvorenika u zdravstvenu ustanovu ukoliko za vrijeme izdržavanja mjere pritvora oboli ili ako pokazuje teške psihičke smetnje.

Član 102. odnosi se na akt o otpustu iz pritvora i obavezu otpusta po isteku vremena određenog za pritvor.

Čl. 103. do 105. propisuju postupak za slučaj smrti pritvorenika, nadzor nad izvršenjem mjere pritvora i finansiranje izvršenja mjere pritvora.

Poglavlje V.

POSEBNE ODREDBE O IZVRŠENJU KAZNE ZATVORA I KAZNE DUGOTRAJNOG ZATVORA (Čl. 106. do 169.)

Ovo poglavlje sadrži odjeljke od 1. do 8. a zakonska materija pored osnovnih odredbi sadrži odredbe o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora, odlaganju izvršenja kazne, prijemu u Centar ili u zavod, upravljanju kaznama svakog od zatvorenika, prekidu

izdržavanja kazne zatvora, premještanju tokom izdržavanja kazne, te posebne odredbe o izvršenju kazne dugotrajnog zatvora.

Odjeljak 1.

Osnovne odredbe (Čl. 106. do 114.)

Čl. 106. i 107. definiraju svrhu i cilj Zakona, ostvarenje svrhe kazne zatvora i individualizirani tretman. Individualizirani tretman do izražaja dolazi u Centru. Nakon određivanja tretmana u Centru upravitelj zavoda preispituje taj tretman najmanje jednom u tri mjeseca. Individualizirani tretman, odnosno pojedinačni program izvršenja kazne zatvora, mijenja se u skladu sa ponašanjem zatvorenika.

Čl. 108. do 110. reguliraju procjenu, klasifikaciju i ispitivanje osobnosti zatvorenika, te učestvovanje zatvorenika u tretmanu i realiziranje tretmana.

Član 111. sadrži odredbe kojima se precizira rad zatvorenika, odnosno njegove karakteristike, cilj rada i korištenje novčanih sredstava koje zatvorenici ostvare radom.

Čl. 112. do 114. sadrže odredbe o obrazovanju i drugim aktivnostima zatvorenika, opću odredbu o uvjetnom otpustu i pomoći nakon uvjetnog otpusta.

Odjeljak 2.

Upućivanje na izdržavanje kazne zatvora (Čl. 115. do 119.)

Čl. 115. do 117. propisuju upućivanje osuđenika u Centar, odnosno u zavod, oduzimanje putne isprave i izvršenje rješenja nadležnog suda o upućivanju.

Čl. 118. i 119. definiraju početak i računanje kazne zatvora, te nadležnost o donošenju propisa o upućivanju na izdržavanje kazne zatvora.

Odjeljak 3.

Odlaganje izvršenja kazne (Čl. 120. do 123.)

Članom 120. taksativno su propisani razlozi za odlaganje izvršenja kazne zatvora. Ovaj član je u stavu 1. tačka 6. usklađen sa odredbama važećeg Porodičnog zakona u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/05 i 45/05). Ova odredba predviđa mogućnost odlaganja izvršenja zatvorske kazne ukoliko je zajedno sa osuđenikom osuđen i njegov vanbračni partner sa kojim je osuđenik u vezi najmanje tri godine ili kraće, ako je u toj vezi rođeno zajedničko dijete. Kako Porodični zakon na nov način štiti vanbračnu zajednicu, to je ovu odredbu bili neophodno ugraditi u tekst Zakona.

Članom 121. propisani su rokovi za podnošenje molbe za odlaganje kazne, sadržaj molbe, način pribavljanja dokaza o postojanju razloga za odlaganje, nadležnost predsjednika suda za odlučivanje o molbi, provjeravanje činjenica na kojima se zasniva molba za odlaganje, situacije u kojima se molba odbacuje, ukupno vrijeme na koje se izvršenje kazne može odložiti.

Članom 122. propisani su pravni lijekovi koji se mogu uložiti na rješenje kojim je molba za odlaganje izvršenja kazne zatvora odbijena ili odbačena, te organ nadležan za odlučivanje po pravnom lijeku.

Članom 123. regulirano je odlaganje izvršenja kazne zatvora na zahtjev nadležnog tužitelja.

Odjeljak 4.

Prijem u Centar ili u zavod (Čl. 124. do 127.)

Čl. 124. do 127. ovoga odjeljka reguliraju: smještaj zatvorenika u Centar ili u zavod, postupak evidentiranja, reklasifikacija i godišnji pregled, obavijest nadležnog organa unutrašnjih poslova o datumu stupanja na izdržavanje kazne te obavijesti u slučaju otpusta sa izdržavanja kazne zatvora.

Odjeljak 5.

Upravljanje kaznama svakog zatvorenika (Čl. 128. do 157.)

Ovaj odjeljak sastoji se od pet pododjeljaka koji sadrže materiju Zakona od Čl. 128. do 157.

Pododjeljak 5.1. (Član. 128.)

Ovaj pododjeljak sadrži posebne odredbe ugrađene u član 128. koje se odnose na smještaj zatvorenika u bolnicu ili drugu zdravstvenu ustanovu, ukoliko isti oboli od teške tjelesne ili duševne bolesti, o čemu odlučuje direktor zavoda ili medicinsko osoblje zavoda. Vrijeme porvedeno u bolnici ili drugoj zdravstvenoj ustanovi van zavoda uračunava se u izvršenje kazne zatvora.

Pododjeljak 5.2.

Rad i naknada za rad (Čl. 129. do 132.)

Ovaj pododjeljak sadrži odredbe koje reguliraju prava i obaveze zatvorenika vezano za rad i naknada za rad.

Čl. 129. do 132. uređuju način određivanja vrste posla zatvorenima, nastavak rada kod prijašnjeg poslodavca, te odmor od rada i godišnji odmor. Bitno je istaći da Zakon ne predviđa mogućnost pojedinačnog upućivanju na rad van zavoda a što je sada moguće prema odredbama važećeg ZIKS F BiH. Članom 132. propisano je korištenje godišnjeg odmora za zatvorenike koji su na radu kontinuirano proveli 11 mjeseci, te za one koji su proveli na radu u kontinuitetu šest mjeseci. Ovaj član usklađen je sa općim propisom o radu.

Pododjeljak 5.3.

Izobrazba zatvorenika (Čl. 133. i 134.)

Čl. 133. i 134. propisuju organiziranje nastave za maloljetne zatvorenike i mlađe punoljetne osobe koje nemaju završenu osnovnu školu te propise koji se primjenjuju na izobrazbu navedenih osoba.

Pododjeljak 5.4.

Komuniciranje i pogodnosti (Čl. 135. do 148.)

Ovaj pododjeljak sadrži odredbe koje reguliraju prava i obaveze zatvorenika u pogledu komuniciranja i mogućnosti korištenja pogodnosti i jedan je od najvažnijih dijelova Zakona.

Član 135. regulira pravo zatvorenika na kontakte putem pisama sa članovima porodice i organizacijama koje mogu pomoći u njihovom tretmanu. Upotreba telefona bliže je uređena pravilnikom o kućnom redu zavoda. Član 135. sadrži vrlo važnu odredbu o obavezi donošenja podzakonskog akta kojim se propisuje razmatranje i rješavanje molbi, prigovora, pritužbi i drugih podnesaka koje upućuju zatvorenici upravitelju zavoda.

Čl. 136. i 137. propisuju se posjete, odnosno ko sve može posjećivati zatvorenike, uključujući i strane državljane, te uvjete pod kojim se uskraćuje posjeta konzularnih predstavnika i ko posjećuje apatride. Pravo na slobodne posjete imaju zatvorenici koji ne koriste vanzavodske pogodnosti. Ove zavorenike mogu posjećivati bračni i vanbračni partneri što se bliže uređuje pravilnikom o kućnom redu zavoda.

Član 138. propisuje zatvorenicima pravo na pošiljke sa rubljem, predmetima za higijenu, industrijski pakovanu robu, bezalkoholna pića, štampu i ostale stvari u skladu sa odredbama pravilnika o kućnom redu.

Član 139. propisuje mogućnost odobravanja pogodnosti, definira pogodnosti, određuje organ nadležan za davanje pogodnosti, odnosno ovlaštenu osobu, te korištenje pogodnosti u krugu ili van kruga zavoda.

Član 140. je relativna novina u odnosu na važeći ZIKS F BiH koji je ovu odredbu u odgovarajućoj varijanti sadržavao kroz Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ 12/09). Ovaj član regulira procjenu rizika, odnosno opasnosti, koja se vrši kod prvog prijema, te pri odlučivanju o pogodnostima van zavoda. Prioritetno se utvrđuje veličina opasnosti za zajednicu u slučaju bijega zatvorenika i vjerovatnost da će takva osoba pobjeći sama ili uz vanjsku pomoć. Stavom 3. člana 140. taksativno je utvrđen minimum sigurnosnih uvjeta koji se procjenjuju kod opasnosti od bijega.

Član 141. regulira slobodno kretanje i dopust kao pogodnosti van kruga zavoda, sa rokovima i vremenom u kom se te pogodnosti daju.

Član 142. sadrži odredbe o nadziranju vanzavodskih pogodnosti.

Član 143. propisuje nadzor van obaveznog nadzora i odnosi se na praćenje vladanja i tretman zatvorenika koje se vrši redovno i organizirano uz sistematsko praćenje zatvorenika primjenom savremenih penoloških metoda.

Član 144. detaljno propisuje mjere nadzora, zabrane i ograničenja. Ovaj član specifičan je stoga što taksativno propisuje zabrane koje se mogu odrediti prema zatvoreniku koji pogodnosti koristi van kruga zavoda te ovlaštenja upravitelja zavoda koja se odnose na određivanje zabrana zasebno ili zajedno kao i traženje kontinuiranih obavještenja od nadležnog organa o ponašanju zatvorenika i načinu korištenja pogodnosti.

Čl. 145. i 146. preciziraju izvršenje mjera zabrane te uvjete za odobravanje vanzavodskih pogodnosti koji su određeni zavisno od vrste i težine krivičnog djela, odnosno trajanju presuđene kazne zatvora. Član 146. propisuje za kojeg zatvorenika i u kojoj situaciji se traži mišljenje nadležnog policijskog organa ili općinske službe socijalnog rada. Izričito je propisano i koje se pogodnosti ne smiju koristiti van teritorija Bosne i Hercegovine.

Član 147. propisuje zloupotrebu vanzavodskih pogodnosti koja će se smatrati bjekstvom ukoliko se zatvorenik na vrati sa dopusta u roku od 24 sata po isteku odobrenog perioda korištenja vanzavodske pogodnosti.

Član 148. propisuje pravila, tj. akte kojima se propisuje korištenje pogodnosti, te kome se mogu podnositi žalbe na odluke o korištenju pogodnosti.

Pododjeljak 5.5.

Disciplinska odgovornost zatvorenika (Čl. 149. do 157.)

Član 149. sadrži odredbe kojima se definira disciplinski prekršaj te klasifikaciju tih prekršaja na teške i lake. Teški disciplinski prekršaji taksativno su propisani, a laki se propisuju pravilnikom o kućnom redu zavoda.

Čl. 150. do 152. sadrži odredbe kojim je propisano pokretanje disciplinskog postupka, disciplinske sankcije, te odredbe o pravima zatvorenika u postupku utvrđivanja disciplinske odgovornosti koje su harmonizirane sa Europskim zatvorskim pravilima.

Član 153. odnosi se na prava zatvorenika upućenih u samicu.

Član 154. regulira mjeru usamljenja koja se primjenjuje prema zatvoreniku koji zbog svojih postupaka predstavlja ozbiljnu opasnost za sistem izvršenja krivičnih sankcija, odnosno sigurnost drugih osoba i imovine zavoda. Ova mjera se može odrediti u neprekidnom trajanju do 30 dana, a u posebnim slučajevima može se produžiti po odobrenju Ministra, ali ne duže od 60 dana.

Član 155. sadrži zakonski osnov za donošenje propisa u nadležnosti Ministra koji regulira uvjete i način izdržavanja disciplinske kazne upućivanja u samicu i mjere usamljenja.

Član 156. sadrži odredbe kojima su regulirana ovlaštenja nakon izvršenja mjere usamljenja, odnosno premještaj u posebno odjeljenje.

Član 157. propisuje posebna ovlaštenja upravitelja zavoda za slučaj odgovornosti zatvorenika za naknadu štete. Propisana su ograničenja raspolaganja sredstvima zatvorenika radi kompenzacije štete nastale pod Zakonom propisanim uvjetima, te pravni lijekovi koji stoje na raspolaganju zatvoreniku protiv rješenja upravitelja zavoda u navedenim situacijama.

Odjeljak 6.

Prekid izdržavanja kazne zatvora (Čl. 158. do 161.)

Čl. 158. do 161. propisuju mogućnost prekida izdržavanja kazne i određuju nadležni sud, odnosno predsjednika tog suda koji donosi rješenje o prekidu. Pri tom sud odlučuje u vijeću od trojice sudaca. Dalje se propisuje rok za podnošenje molbe za prekid izdržavanja kazne zatvora i pravo žalbe na rješenje suda sa rokom u kom se žalba ulaže. Propisano je da se vrijeme provedeno na prekidu izdržavanja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme izdržavanja kazne zatvora.

Član 161. propisuje postupanje u slučaju prestanka okolnosti zbog kojih je prekid dozvoljen, a za koje se utvrdi da su nastale za vrijeme trajanja prekida izdržavanja kazne zatvora. Stavljanje van snage rješenja o prekidu izdržavanja kazne zatvora može se pobijati žalbom drugostepenom sudu u roku od tri dana od dana prijema rješenja. Rješenje drugostepenog suda je konačno i protiv njega se ne može voditi upravni spor.

Odjeljak 7.

Premještaj tokom izdržavanja kazne (Čl. 162. do 164.)

Član 162. propisuje uvjete za podnošenje molbe direktoru Federalne uprave za premještaj iz jednog u drugi zavod, nadležnost Ministarstva u drugom stepenu, rok za ponovno podnošenje molbe za slučaj odbijanja i snošenje troškova premještaja od strane zavoda iz kojeg se vrši premještaj.

Član 163. propisuje premještaj zatvorenika u drugi zavod iz drugih razloga, odnosno radi efikasnijeg realiziranja tretmana ili kada to nalažu sigurnosni razlozi. Ministar može donijeti rješenje o premještaju iz naprijed navedenih razloga ex officio i bez prijedloga upravitelja zavoda, kada to zahtijevaju razlozi sigurnosti. Premještaj se može izvršiti bez obzira na dužinu izdržane kazne.

Član 164. je novina koja ne postoji u ZIKS F BiH. Ovaj član je usklađen sa odgovarajućim odredbom Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srpske (vidi član 122. tog zakona) i predviđa mogućnost premještaja u zavod drugog entiteta koji se vrši uz prethodno pribavljenu saglasnost ministra pravde entiteta u koji se vrši premještaj zatvorenika. I u ovom slučaju troškove premještaja snosi zavod iz kojeg se vrši premještaj. Radi se o premještaju koji se vrši isključivo iz sigurnosnih razloga.

Odjeljak 8.

Posebne odredbe o izvršenju kazne dugotrajnog zatvora (Čl. 165. do 169.)

Čl. 166. do 169. propisano je u kakvom tipu zavoda se izdržava kazna dugotrajnog zatvora (opća odredba), mogućnost izvršenja kazne dugotrajnog zatvora u posebnom odjeljenju zavoda zatvorenog tipa i uz mjere pojačanog nadzora, ograničenje odobravanja pogodnosti, radnog angažmana van kruga zavoda i kontrola komunikacije (pisama i telefonskih razgovora), o čemu zatvorenik mora biti upoznat.

Poglavlje VI.

IZVRŠENJE KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA (Čl. 170. do 177.)

U ovom poglavlju se razrađuju mjesto i način izvršenja kazne maloljetničkog zatvora, školovanje i slobodne aktivnosti maloljetnika u zavodu, kao i korištenje posebnih prava koja se odnose samo na maloljetnike.

Čl. 170. i 171. sadrže opću odredbu o primjeni odredaba Zakona na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, te odredbe o smještaju u posebno odjeljenje ili zavod. Propisano je da se kazna maloljetničkog zatvora izvršava kako je naprijed navedeno do navršene 23. godine života zatvorenika. Ukoliko kazna do tada nije izdržana, zatvorenik koji je izdržavao kaznu maloljetničkog zatvora upućuje se u zavod u kojem kaznu zatvora izdržavaju punoljetni zatvorenici. Maloljetnici koji se nalaze u zatvoru izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora odvojeno od punoljetnih zatvorenika. Izuzetno, osoba koja je navršila 23. godine života može ostati u zavodu za maloljetnike ili u posebnom odjeljenju za maloljetnike u zavodu ukoliko je to nužno radi završetka školovanja te osobe ili stručnog osposobljavanja, ali ne duže od 25. navršenih godina života.

Čl. 172. do 177. reguliraju školovanje maloljetnika u zavodu, pravo na sportske aktivnosti i tjelesni odgoj, dopisivanje, dopust, upućivanje u samicu kao disciplinsku mjeru (najviše do pet dana), te administrativnu mjeru usamljenja.

Poglavlje VII

IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA POD ELEKTRONSKIM NADZOROM (Čl. 178. do 189.)

Ovo poglavlje sadrži odjeljke 1. do 3. a zakonska materija uređuje elektronski nadzor izvršenja krivičnih sankcija. Ovo je materija koja je uvedena Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj 42/11). U navedenom propisu, zbog njegovog karaktera (izmjene i dopune) navedena materija bila je razbacana u nekoliko poglavlja, a u Zakonu je sistematizirana u jednom poglavlju.

Odjeljak 1.

Opće odredbe o elektronskom nadzoru (Čl. 178. do 181.)

Čl. 178. do 181. sadrže načelne odredbe o načinu vršenja elektronskog nadzora koje isključuju vršenje diskriminiranja po bilo kom osnovu. Član 179. sadrži odredbe o stvarnoj nadležnosti za vršenje elektronskog nadzora tj. o organima koji neposredno primjenjuju odredbe zakona koje se odnose na elektronski nadzor, o osuđenima prema kojima se može vršiti elektronski nadzor, te načelne odredbe o saradnji nadležnih organa i informiranju po pitanjima elektronskog nadzora.

Odjeljak 2.

Posebne odredbe o izvršenju kazne kućnog zatvora sa elektronskim nadzorom (Čl. 182. do 187.)

Član 182. propisuje da nadležni sud za izvršenje kazne zatvora, u slučaju osude na kaznu zatvora do godine dana, može odlučiti da se izvrši kazna zatvora sa elektronskim nadzorom (u daljnjem tekstu: kućni zatvor). Ovo nije posebna kazna nego način izvršenja kazne zatvora i predstavlja pogodnost za osuđenika jer kaznu izdržava u kućnom zatvoru.

Nadležni sud za određivanje ovakvog načina izvršenja kazne je općinski sud. Član 182. detaljno regulira na koji način nadležni sud donosi odluku o određivanju kućnog zatvora.

Član 183. propisuje situacije i uvjete pod kojima je dozvoljeno izbjivanje iz prostorija u kojima se izdržava kućni zatvor, o čemu odlučuje nadležni općinski sud. Specifičnost je da o zahtjevu za odsustvovanje do 24 sata odlučuje upravitelj zavoda na čijem teritoriju zatvorenik izdržava kućni zatvor. Dakle, mjesno je nadležan upravitelj zavoda koji se nalazi na teritoriji na kojoj se nalazi i prostorija, tj. stan ili kuća u kojoj osuđenik izdržava kućni zatvor.

Član 184. određuje Federalnu upravu kao organ koji osigurava uvjete za izvršenje kućnog zatvora, te se propisuje način određivanja mjesno nadležnog zavoda preko kojeg se vrše poslovi neposrednog izvršenja.

Čl. 185. i 186. propisuju radnje koje preduzimaju nadležni organi radi upućivanja na izvršenje i početak izvršenja kućnog zatvora, te radnje nadležnih organa u slučaju izbjegavanja izvršenja. Važno je istaći da napuštanje prostorija u kojim se izdržava kućni zatvor bez zakonskog osnova od strane zatvorenika znači automatsko ukidanje kućnog zatvora i upućivanje u kazneno – popravni zavod. Naime, zatvorenik koji ne poštuje zakonske procedure i rokove izbjivanja, pod Zakonom propisanim uvjetima, smatra se bjeguncem.

Članom 187. Zakona propisana je obaveza obavještanja organa unutrašnjih poslova o početku i završetku izdržavanja zatvora, odnosno kućnog zatvora.

Odjeljak 3.

Elektronski nadzor i vanzavodske pogodnosti
(Čl. 188. do 189.)

Članom 188. propisano je da se zatvorenik može elektronski nadzirati za vrijeme korištenja vanzavodskih pogodnosti, te radnje koje se preduzimaju u tom slučaju od strane upravitelja zatvora.

Članom 189. reguliran je uvjetni otpust pod elektronskim nadzorom, način vršenja tehničkih priprema za realiziranja takvog otpusta, te organ koji vrši nadzor, a to je zavod koji se nalazi na teritoriji na kojoj osuđenik ima prebivalište, odnosno boravište. Dakle, isti zavod koji nadzire kućni zatvor nadzire i uvjetni otpust sa elektronskim nadzorom.

Čl. 190. i 191. predviđena je disciplinska odgovornost za osuđenika koji prekrši odredbe Zakona o elektronskom nadzoru, te nadležnost za donošenje podzakonskog propisa o elektronskom nadzoru.

Poglavlje VIII.

OTPUŠTANJE ZATVORENIKA (Čl. 192. do 208.)

Ovo poglavlje sadrži odjeljke 1. i 2. a zakonska materija šire uređuje uvjetni otpust, izbor i nadležnost organa za odobravanje uvjetnog otpusta, kriteriji kod donošenja odluke o uvjetnom otpustu i ovlaštenja upravitelja zavoda, te otpust zatvorenika nakon izdržane kazne.

Odjeljak 1.

Uvjetni otpust (Čl. 192. do 202).

Čl. 192. do 194. sadrže odredbe kojima se definira pojam i svrha uvjetnog otpusta, pravo i legitimacija na podnošenje zamolbe za uvjetni otpust, odnosno prijedloga za uvjetni otpust, te odredbe o Komisiji za uvjetni otpust koje imenuje Ministar, sastav komisije i mandat komisije.

Član 195. bliže određuje informacije koje se dostavljaju Komisiji za uvjetni otpust i kriterije za odlučivanje o uvjetnom otpustu. Komisija cijeni činjenice koje se odnose napr.

na raniju osuđivanost, ponašanje tokom izdržavanja kazne, osobno sudjelovanje u programu tretmana, stav prema počinjenom krivičnom djelu, ostatak neizdržanog dijela kazne i druge činjenice relevantne za donošenje odluke o uvjetnom otpustu. Propisano je da zatvorenik ima mogućnost pružiti odgovore na izvještaje koja zavod pripremi za Komisiju, a za potrebe donošenja odluke o uvjetnom otpustu.

Član 196. predvidio je mogućnost obaveznog prijedloga upravitelja zavoda za uvjetni otpust. Ovaj se prijedlog odnosi na sve zatvorenike kojima ističe dvije trećine izdržane kazne, a upravitelj ga podnosi u roku od 30 dana prije isteka navedene dvije trećine. Uz prijedlog upravitelj zavoda osigurava činjenično stanje i odgovarajuće informacije u skladu sa članom 195. Zakona. Ovaj član daje upravitelju zakonsku obavezu da predloži uvjetni otpust pod naprijed navedenim uvjetima.

Član 197. propisuje akt kojim se donosi odluka o uvjetnom otpustu, te kome se sve rješenje dostavlja.

Član 198. propisao je da se rješenje o uvjetnom otpustu može staviti van snage ukoliko u razdoblju nakon donošenja rješenja, a prije dana otpusta zatvorenik učini teški disciplinski prekršaj. U ovom slučaju Komisija, na prijedlog upravitelja zavoda, rješenje o uvjetnom otpustu može staviti van snage. Zbog specifičnosti instituta uvjetnog otpusta na ovakvo rješenje ne mogu se ulagati pravni lijekovi.

Član 199. propisuje da u slučaju negativnog rješenja molbe zatvorenik ima pravo ponovnog podnošenja molbe za uvjetni otpust protekom roka od jedne godine od posljednje odluke Komisije, ali i prije tog roka, ako tako odluči Komisija. U ovom slučaju Komisija istovremeno odlučuje o molbi za prijevremeno odobrenje podnošenja molbe za uvjetni otpust i o odobrenju uvjetnog otpusta.

Član 200. propisuje obavezu uvjetno otpuštenoj osobi da pri otpustu iz zavoda navede mjesto u kom će boraviti za vrijeme trajanja uvjetnog otpusta te obavezu prijave nadležnim organima.

Član 201. regulira obavezu Komisije na dostavljanje Ministru godišnjeg izvještaja o svom radu.

Član 202. ne treba poistovjećivati sa članom 196. Zakona koji se odnosi na obavezni prijedlog upravitelja zavoda za uvjetni otpust koji upravitelj podnosi Komisiji za uvjetni otpust. Ovo stoga što član 202. Zakona regulira ovlaštenja upravitelja zavoda vezano za uvjetni otpust koja su njegovo diskreciono pravo koje nastupa nakon što zatvorenik izdrži četiri petine (4/5) kazne zatvora. U ovom slučaju upravitelj zavoda može iskoristiti svoje diskreciono pravo i uvjetno otpustiti zatvorenike tri mjeseca prije isteka kazne i bez odluke Komisije za uvjetni otpust. Uvjet je da je zatvorenik ispoljio primjerno ponašanje, zalagao se na radu i aktivno sudjelovao u procesu preodgoja, te da se ne radi o zatvoreniku kojem je novčana kazna zamjenjena kaznom zatvora.

Odjeljak 2.

Otpuštanje zatvorenika i pomoć po otpustu (Čl. 203. do 208.)

Član 203. propisuje način određivanja dana otpusta i obavezu zavoda da o otpustu obavijesti nadležnu policijsku upravu i nadležni sud i to najkasnije istog dana.

Čl. 204. do 206. određuju sadržaj pomoći osobi koja se otpušta iz zavoda, počev od neophodne obuće i odjeće, troškova prijevoza do eventualnog smještaja u zdravstvenu ustanovu i plaćanja troškova smještaja. Potrebu pomoći i vrstu pomoći osobi koja se otpušta sa izdržavanja kazne zavod je dužan ustanoviti i prije otpusta, odnosno obavijestiti prethodno nadležni organ socijalnog rada. Propisano je da se otpuštenom strancu plaćaju troškovi transporta do graničnog prijelaza, ako drugačije nije određeno posebnim propisom.

Čl. 207. i 208. odnose se na otpuštanje zbog amnestije i pomilovanja, te na izdavanje potvrde o izdržanoj kazni.

Poglavlje IX.

RAD ZA OPĆE DOBRO NA SLOBODI (Čl. 209. i 210.)

Čl. 209. i 210. koji čine ovo poglavlje uvode novinu (alternativnu sankciju) koja ima za cilj, između ostalog, rasterećenje zatvorskih kapaciteta i sadrže opće odredbe o izvršavanju rada za opće dobro na slobodi i odredbe o rasporedu rada za opće dobro. Rad za opće dobro na slobodi provodi se u skladu sa odredbama KZ F BiH. Kantonalna ministarstva nadležna za poslove pravosuđa, u skladu sa odredbama KZ F BiH, obavljaju raspoređivanje na rad za opće dobro na slobodi vodeći računa o vrsti rada i radnom mjestu i dostavljaju Federalnom ministarstvu tromjesečni izvještaj.

Poglavlje X.

IZVRŠENJE MJERA SIGURNOSTI (Čl. 211. do 229.)

Ovo poglavlje obuhvata tri odjeljka koji sadrže zakonsku materiju kojom se uređuju mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja, obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi i obaveznog liječenja od ovisnosti.

Odjeljak 1.

Obavezno psihijatrijsko liječenje u posebnom odjeljenju
Federalne uprave (Čl. 211. do 201.)

Član 211. propisuje mjesto izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja koja je izrečena uz kaznu zatvora i to u posebnom odjeljenju Federalne uprave.

Čl. 211. do 218. sadrže odredbe o upućivanju na izvršenje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi od strene nadležnog suda, odnosno upućivanje u zavod po prestanku mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečenoj uz kaznu zatvora, sprovođenju na liječenje koje vrši sudska policija, rokovima za ostanak u pritvoru ili na slobodi najduže mjesec dana od dana pravomoćnosti presude, vanjskom osiguranju ustanove i posebnog odjeljenja zdravstvene ustanove u kojoj se izvršava mjera sigurnosti, nadzoru Federalnog ministarstva zdravstva i o troškovima provođenja mjere sigurnosti.

Član 219. sadrži zakonski osnov za donošenje podzakonskog propisa o izvršenju mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja koja je izrečena uz kaznu zatvora i to u posebnoj zdravstvenoj ustanovi ili posebnom odjeljenju zdravstvene ustanove, a koji donosi Federalno ministarstvo zdravstva.

Odjeljak 2.

Obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi (Čl. 220. do 224.)

Član 220. regulira mjesto izvršenja mjere.

Član 221. propisuje rok i akte za upućivanje na psihijatrijsko liječenje.

Član 222. propisuje ulogu organa socijalnog rada ukoliko se osoba kojoj je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi ne javi u zakonskom roku u zdravstvenu ustanovu. Ovaj organ preduzima potrebne mjere za upućivanje osobe u ustanovu te o tome obavještava sud, a ako ne dođe do smještaja osobe u ustanovu za liječenje ili ako je ista samovoljno napusti, služba socijalnog rada predlaže nadležnom sudu izricanje mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja u zdravstvenoj ustanovi.

Čl. 223. i 224. određuju obaveze zdravstvene ustanove u kojoj se vrši obavezno psihijatrijsko liječenje koja je dužna primiti osobu kojoj je mjera određena na liječenje, te svakih šest mjeseci izvještavati o stanju zdravlja osobe sud koji je mjeru izrekao. Prema

navedenim odredbama (član 224.) troškovi izvršenja mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi osiguravaju se u budžetima kantona.

Odjeljak 3.

Obavezno liječenje od ovisnosti (Čl. 225. do 229.)

Član 225. sadrži odredbe o izvršenju mjere i postupku nakon završetka liječenja, te o izvršenju mjere u slučaju opoziva uvjetne osude. Kad je mjera izrečena uz bezuvjetnu kaznu zatvora, liječenje se vrši u posebnom odjeljenju Sektora zdravstvene zaštite Federalne uprave ili u odovarajućoj zdravstvenoj ustanovi. Po završetku liječenja zatvorenik se upućuje na izdržavanje ostatka kazne u zavod prema rasporedu upućivanja. Ako do isteka kazne liječenje nije dovršeno, zavod iz kojeg se zatvorenik otpušta, tj. Federalna uprava o tome obavještava sud koji je izrekao mjeru, zdravstvenu ustanovu i organ socijalnog rada.

Čl. 226. do 229. propisuju način upućivanja na izvršenje mjere sigurnosti obaveznog liječenja od ovisnosti, nadzor nad izvršenjem mjere, izvršenje mjere liječenja od ovisnosti uz uvjetnu osudu, troškove liječenja ovisnika u zavodu i zdravstvenoj ustanovi, te nadležnost za donošenje podzakonskih propisa za izvršenje mjere u zavodima i zdravstvenim ustanovama koja ovisi od toga gdje se mjera izvršava (zavod tj. organizaciona jedinica Federalne uprave – Ministar, uz mišljenje Federalnog ministarstva zdravstva; zdravstvena ustanova – Federalno ministarstvo zdravstva).

Poglavlje XI.

IZVRŠENJE ODGOJNIH ZAVODSKIH MJERA (Čl. 230. do 252.)

Ovo poglavlje obuhvata četiri odjeljka koji sadrže zakonsku materiju kojom se uređuju ciljevi i principi izvršenja odgojnih zavodskih mjera i postupak upućivanja u odgojnu ustanovu, odgojno popravni dom, te u drugu ustanovu za osposobljavanje.

Odjeljak 1.

Zajedničke odredbe (Čl. 230. do 234.)

Čl. 215. do 234. sadrže opće odredbe kojima se definira pojam odgojnih zavodskih mjera, cilj izvršenja odgojnih zavodskih mjera, izvršenje mjera prije pravomoćnosti sudske odluke, te primjena propisa koji se odnose na maloljetnike i na odrasle osobe. Navedeni članovi utvrđuju principe izvršenja mjere: postupanje sa maloljetnikom na način koji odgovara njegovom uzrastu i osobnim svojstvima, uz primjenu pedagoških, andragoških i psiholoških principa; postupanje sa maloljetnikom na način kojim se potiče njegovo osjećanje dostojanstva i vrijednosti i jača poštovanje ljudskih prava i osnovnih sloboda drugih; poticanje maloljetnika na aktivno sudjelovanje u procesu svog preodgoja, mijenjanju stavova i loših navika i dr.

Član 233. propisuje izvršenje mjere prije pravomoćnosti sudske odluke, ako je to za odgoj maloljetnika korisno i potrebno radi odvajanja maloljetnika iz sredine u kojoj je živio, radi pružanja pomoći, zaštite ili smještaja maloljetnika i dr. ili kad je to potrebno da ga se spriječi u vršenju krivičnih djela i asocijalnog ponašanja. U navedenim odredbama je posebna odredba (član 234.) koja propisuje shodnu primjenu odredbi Zakona koje se odnose na maloljetnike, ali i na odrasle osobe, odnosno na punoljetne i mlađe punoljetne osobe.

Odjeljak 2.

Izvršenje zavodske mjere upućivanja u odgojnu ustanovu (Čl. 235. i 236.)

Čl. 235. i 236. Zakona regulirano je mjesto izvršenja i sadržaj mjere upućivanja u odgojnu ustanovu, raspored u odgojne grupe, sastav odgojnih grupa, te školovanje maloljetnika.

Odjeljak 3.

Izvršenje zavodske mjere upućivanje u odgojno popravni dom
(Čl. 237. do 250.)

Član 237. propisuje organizaciju i mjesto izvršenja zavodske mjera upućivanja u odgojno popravni dom. To je odjeljenje za izvršenje odgojne zavodske mjere u sastavu kazneno – popravnog zavoda u Orašju. Ova mjera se može izvršavati u odjeljenju koje može biti otvorenog i poluotvorenog tipa, a po potrebi se može formirati zatvoreno odjeljenje.

Čl. 238. do 247 sadrže odredbe kojima je propisana ishrana, liječenje, školovanje i stručno usavršavanje maloljetnika, radno angažiranje maloljetnika, odmor i vanredno odsustvo maloljetnika, naknada za rad (ako radi puno radno vrijeme pripada mu naknada u visini jedne četvrtine do jedne polovine prosječne plaće ostvarene u posljednja tri mjeseca u Federaciji), posebne naknade, dopisivanja i posjete, nagrade i druge pogodnosti.

Čl. 248. do 250 reguliraju disciplinsku odgovornost maloljetnika, uključujući i disciplinske kazne, nadležnost za donošenje pravilnika o kućnom redu doma, te shodnu primjenu odredaba Zakona o organizaciji zavoda, jedinicama za radno angažiranje zatvorenika, službenicima i namještenicima, materijalnoj odgovornosti zatvorenika i dr. i na izvršenje odgojne mjere upućivanja u odgojno popravni dom.

Odjeljak 4.

Upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje
(Čl. 251. i 252.)

Čl. 251. i 252. Zakona propisano je mjesto izvršenja odgojne mjere upućivanja u ustanovu za osposobljavanje.

Poglavlje XII.

ODGLAGANJE, PREKID I PRESTANAK ODGOJNIH ZAVODSKIH MJERA
(Čl. 253. do 258.)

Član 253. propisuje da se odlaganje i prekid izvršenja odgojne zavodske mjere uređuju kantonalnim zakonom.

Čl. 254. i 255. propisuju kada se vrši otpuštanje maloljetnika iz odgojno popravnog doma, osiguranje troškova puta do mjesta boravka maloljetnika i sredstva za nužnu opremu koja mu nedostaju (odjeća, rublje i sl.), te završavanje obrazovanja. Naime, ukoliko se maloljetnik nalazi u završnom razredu škole ili pri kraju stručne izobrazbe, odgojno popravni dom može maloljetniku, na njegov zahtjev, omogućiti završetak školovanja, odnosno stručne izobrazbe. Pri tom se na njega ne primjenjuje odgojna mjera.

Odjeljak 4.

Pomoć nakon izvršenja zavodske mjere upućivanja
u odgojno popravni dom (Čl. 256. do 258.)

Čl. 256. i 257. sadrže odredbe o obavezama organa starateljstva koji za vrijeme trajanja odgojne mjere upućivanja u odgojno popravni dom održava stalnu vezu sa maloljetnikom i njegovom porodicom radi što potpunije pripreme maloljetnika za vraćanje porodici i uključivanje u redovan život. Dom ima obavezu pravovremeno obavijestiti nadležni organ socijalnog rada o otpuštanju maloljetnika iz doma i tom organu predložiti

mjere koje bi trebalo poduzeti za prihvata maloljetnika, naročito maloljetnika koji nema roditelja ili čije su porodične prilike nesređene.

Član 258. propisuje nastavak liječenja maloljetnika ukoliko je bolestan, a treba biti otpušten iz odgojno popravnog doma i nije sposoban za putovanje. U ovom slučaju dom maloljetnika smješta u najbližu zdravstvenu ustanovu radi liječenja, a troškove liječenja snosi Federalna uprava.

Poglavlje XIII.

NADZOR NAD PROVOĐENJEM ZAKONA (Čl. 259. do 270.)

Ovo poglavlje ima dva odjeljka koji sadrže odredbe o nadzoru nad provođenjem zakona. Preciziran je i odvojen nadzor Ministarstva kao organa od inspekcijuskog nadzora. Ovo je poglavlje Zakona koje je harmonizirano sa Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji BiH. Kako je navedeni zakon obavezujući organizacioni propis za sve organe uprave u Federaciji, to je nadzor nad provođenjem Zakona uređen u skladu sa načelnim odredbama tog zakona. Ovo se posebno odnosi na inspekcijuski nadzor jer je članom 117. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji propisano da se zajedničke odredbe o inspekcijuskom nadzoru primjenjuju na sve inspekcije koje su organizirane u organima uprave. Također, član 118. stav 1. navedenog zakona izričito propisuje da poslove inspekcijuskog nadzora koji su organizirani u okviru nadležnosti organa uprave vrše inspektori.

Odjeljak 1.

Nadzor Federalnog ministarstva (Čl. 259. do 260.)

Član 259. regulira predmet i cilj nadzora Ministarstva.

Član 260. regulira obim nadzora Ministarstva

Član 261. propisuje nadzor nad zakonitošću akata zavoda i Federalne uprave. Ovaj član utvrđuje drugostepenu nadležnost Ministarstva, odnosno Federalne uprave, ovisno od toga koje akte je u prvom stepenu donijela Federalna uprava, a koje su donijeli zavodi.

Odjeljak 2.

Organizacija i predmet vršenja inspekcijuskog nadzora

(Čl. 262. do 270.)

Čl. 262. i 263. sadrže opću odredbu o inspekcijuskom nadzoru nad provođenjem Zakona, te opće odredbe o inspektorima za izvršenje krivičnih sankcija.

Član 264. uređuje međusobnu saradnju inspektora za izvršenje krivičnih sankcija sa inspektorima državnog i entitetskog nivoa, te Brčko Distrikta BiH.

Čl. 265. do 270. propisuju predmet inspekcijuskog nadzora i pojedinačni predmet inspekcijuskog nadzora; način i metod postupanja kroz izvještaje o izvršenom pregledu, te upravne akte kojima se nalažu mjere za otklanjanje nedostataka i rokove; preventivno djelovanje; vođenje evidencija i izvještaja.

Poglavlje XIV.

KAZNENE ODREDBE (Član 271.)

Član 271. sadrži odredbe koje utvrđuju prekršaje koji predstavljaju povredu odredaba Zakona i sankcije za počinjene povrede.

Poglavlje XV.
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (Čl. 272. do 279.)

Čl. 272. do 279. sadrže odredbe kojima je regulirano izvršavanje odluka inostranih sudova i krivičnih sankcija izrečenih strancima i osobama bez državljanstva, način rješavanja ranije pokrenutih postupaka, donošenje kantonalnih i pratećih federalnih propisa, početak i nastavak rada organa za izvršenje krivičnih sankcija utvrđenih ovim zakonom, pravnoj sukcesiji privrednih jedinica od strane Federalne uprave, odredbe o statusu u kojem nastavljaju sa radom zavodi i njihova odjeljenja i odredbe o načinu reguliranja statusa direktora i zamjenika direktora kazneno – popravnih zavoda po novom zakonu. Posebno je propisan institucionalni način izvršenja mjere pritvora po rješenjima nadležnih sudova kantona i pokrivanje troškova izvršenja mjere pritvora.

Regulirana je primjena propisa do početka primjene ovoga zakona, te stupanje na snagu Zakona.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje Zakona potrebno je osigurati dodatna sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine na glavi 1501 Federalno ministarstvo pravde, u čijem će sastavu biti Federalna uprava i to:

- bruto plaće i naknade u iznosu od 450.000, 00 KM;
- naknade zaposlenih u iznosu od 200.000,00 KM;
- doprinosi u iznosu 50.000,00 KM;
- za 10 novih uposlenika prema broju sistematiziranih radnih mjesta u pravilniku Federalnog ministarstva pravde na kojima će raditi novozaposleni, a ostala radna mjesta u Federalnoj upravi će biti popunjena iz postojećih kapaciteta kazneno-popravnih zavoda putem internog premještanja, te će se sredstva za te zaposlenike preraspodjeliti sa kazneno-popravnih zavoda. U ovome je uzet u obzir i Centar za tretman osuđenih osoba;
- za materijalne troškove potrebna su dodatna sredstva u iznosu od 620.000 KM i
- za kapitalna ulaganja u iznosu od 100.000,00 KM za opremu.

Ukupno dodatna sredstva za novi zakon o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera u Federaciji Bosne i Hercegovine iznose 1.420.000,00KM.

Važno je istaći da Zakon rješava status privrednih jedinica pri kazneno – popravnim zavodima koje postaju jedinice za radnu terapiju u okviru zavoda kao osnovne organizacione jedinice Federalne uprave. Sadašnje privredne jedinice posluju sa gubitkom koji se namiruje iz Budžeta Federacije. Ukupan iznos plaćen iz Budžeta Federacije u periodu 01.01.2011. godine do 30.05.2012. godine iznosi 3.549.404,41 KM. Od toga za plaće zaposlenih utrošeno je 1.984.325,02 KM, a iznos za materijalne troškove iznosi 1.565.879,39 KM i isti će se značajno umanjiti jer neće biti eksternih plaćanja prema privrednim jedinicama. Također, očekuje se značajno smanjenje troškova za nabavke koje će biti centralizirane za sve zavode.

